

NSZK-repülőgépipar

A Tornado árnyéka

Az elmúlt másfél évtizedben az NSZK iparának egyik számottevő ágazatává vált a repülőgépgyártás, amely Nyugat-Európában is tekintélyt vívott ki magának. Bár a polgári és a katonai repülőgépiparban az Egyesült Államok óriáscegeinek — Boeing, McDonald, Douglas stb. — nyomaszto főlényét belátható időn belül nem fenyegeti veszély, a nyugat-európai repülőgépgyártás egyes területeken felveszi a versenyt az amerikai vállalatokkal, sőt, néha még komoly konkurrenciát is támaszt. Noha méreteit tekintve, az NSZK repülőgépipara kisebb, mint Nagy-Britanniaé vagy Franciaországé, ezt ellensúlyozza a műszaki és technikai felkészültség.

MBB és VFW

A nyugatnémet polgári és katonai repülőgépgyártás mintegy 50 ezer embert foglalkoztat. Az iparág tevékenyen részt vett, illetve részt vesz az amerikai űrkutatási programban, nevezetesen a Skylab és az űrrepülőgép megalkotásában. A két legnagyobb ipari csoportosulás, a Messerschmitt-Bölkow-Blomh (MBB) és a Vereinigte Flugtechnische Werke-Fokker. (Az utóbbi vállalat nyugatnémet-holland érdeklés.) Többszöri kísérletek ellenére a repülőgépgyártást nem államosították, s a jelenlegi kedvező konjunktúra idején erre nem is lehet számítani. Érdekes egyébként, hogy mindkét cég részvényesei között megtalálhatók a szövetségi köztársaságok kormányai. (A VFW legjelentősebb magánrészvényese a Krupp.)

Mindkét repülőgépgyártó vállalat részt vesz a nyugat-európai légibuszprogramban, amely a jelek szerint az első igen sikeres vállalkozása a korábban fennmaradási gondokkal küszködő nyugat-európai polgári repülőgépiparnak. Az European Airbus Industrie elnevezésű konzorciumot eredetileg a francia, a nyugatnémet és a holland gyártók hozták létre egy közös tervezési és kivitelezési légibusz sorozatgyártása érdekében. (Kezdetben igen sok támadás érte a konzorciumot, hiszen még élénken élt a köztudatban a francia—angol kooperációban megvalósított Concorde-program anyagi kudarcá.) Idén Nagy-Britannia és Belgium is csatlakozott a légibusz-konzorciumhoz, amelynek tevékenységében kisebb mértékben Spanyolország is részt vesz.

Légibusz-offenzíva

1974 óta sorozatban készül a 260 fős befogadóképességű A-300-as típusú légibusz, s hamarosan

san forgalomba áll a középtávú, 200 személyes A-310-es típus is. Az új típusú úg tartják nyilván, mint a Boeing 757-es és 767-es megjelölésű gépeinek legnagyobb versenytársát. Ez idáig a nyugat-európai légibuszokra 350—400 megrendelés érkezett, ami az iparágban igen tekintélyes rendelésállománynak számít. (Összehasonlításképp: az amerikai McDonald, Douglas eladásai a híres-hírhedt DC-10-es óriásgépből a nyolcvanas évek közepén érik majd el a büvös 400-as számot.) Különösen figyelemre méltó, hogy a megrendelések mintegy 20 százaléka az Egyesült Államok légitársaságaitól érkezett!

Az Airbus Industrie cég jelenleg 17 ezer dolgozót foglalkoztat, de a megrendelések alapján 1983-ig a foglalkoztatottak száma elérheti a 40 ezret is. A két nyugatnémet repülőgépgyártó, a Deutsche Airbus egyesülésen keresztül tagja a nyugat-európai konzorciumnak, s feladata a szárnyak, valamint a fedélzeti elektronika tervezése és gyártása. Az üzleti sikerek sora felvetette az egyesülés lehetőségét: szó van újabb arról, hogy az MBB és a VFW-Fokker nyugatnémet érdekeltsége egyesül, mert így a jövőben tovább fokozhatók a bevételek, a kutató- és fejlesztő-gárda összevonásával pedig elkerülhetők a párhuzamosságok, és a költségek is ésszerűbben használhatók föl. (Persze nem lehet közömbös a holland fél véleménye sem.)

A katonai szektor

Erdélyes tevékenységet folytatnak a nyugatnémet repülőgépgyártók a katonai szektorban is. Sorozatban gyártják a Tornado és az Alpha-Jet típusú vadászgépeket a NATO számára. A legnagyobb „falatnak” azonban a TKF 90 elnevezésű taktikai vadászgép ígérkezik, amellyel a NATO a kilencvenes években kívánja felfegyverezni légitírtját. Egyelőre csak elképzelések alakultak ki az új harci gépről nyugati katonai körökben. A nyugatnémet repülőgépipar viszont igyekszik mindent elkövetni, hogy megkapja a tervezési feladatát, s emellett az új gép minél több részegységét gyárthassa.

Az NSZK-ban a repülőgépgyártók sok beszállítóval dolgoznak, amelyekből magas műszaki felkészültséget és szállítási pontosságot követelnek meg. Ez is a magyarázata annak, hogy ma Nyugat-Európában jelentősebb polgári, vagy katonai repülőgépipari fejlesztés nem valósítható meg az NSZK-gyártók nélkül.

G. Gy.—Sz. P.

Új utakat keresve

Építők és építmények Baranyában — A hónap számvetése

Az igazgató előtt a Magyar Közlöny legújabb száma. Az 1980-ban érvénybe lépő új gazdasági szabályozókat tanulmányozza. Alig több, mint egy hónapja jelentek meg; miért tenne mást Nemeskürri László, a Baranya megyei Állami Építőipari Vállalat igazgatója, mint hazánk gazdasági vezetőinek legtöbbje? Hamarosan a vállalat valamennyi felsősintű és középszintű (még az építésvezetők is) szervezett konzultációkon ismerkedhetnek meg a magyar népgazdaság új „törvényeivel”.

— Ön a Pécs Város Tanácsa Végrehajtó Bizottságának tagja. E minőségében vagy igazgatóként válaszol szívesebben, amikor a Baranya megyei Állami Építőipari Vállalat 1979. évi munkájáról kérdelem?

— Tanácstagként most könnyebb. Az idén 1267 lakást adunk át, ez volt a feladatunk. A siklósi városrészben, a Nevelési Központ részeként, elkészült 24 iskolai tanterem. Sajnos, még így is két és fél műszakban tanítanak. Persze, az sem csekély eredmény, hogy a tanulóknak nem kell a belvárosba jönniük. Jövő szeptemberre újabb 25 tantermet adunk át. Ugyancsak a Nevelési Központ közelében, még decemberben 150 óvodás és 80 bölcsődés kap otthont, amelyet februárban vehetnek birtokba. Jövőre ezenkívül még 300 óvodai és 160 bölcsődei helyet létesítünk.

— November 6-án átadtuk az új városrészben az ABC-áruházat, a Ivov-kertvárosi részen pedig a karácsonyi bevásárlásra megnyílik az új zöldszobát és az ABC-áruház. Az idén 1044 négyzetméter kereskedelmi létesítményt építettünk. Számunkra fontos: az új, korszerű telephelyünk csaknem kész, már termel a betonközpont, az aszfaltüzem és a betonvas-feldolgozó üzem. A jövő év első felében termelésbe állítjuk valamennyi üzemét.

Fizetési gondok

— A csaknem ötezer dolgozó sorsáért, a vállalat hatékony munkóteremtéséért közvetlenül felelős vezető hasonlóan jó eredményekről beszélhet?

— Sajnos, nem. A hozzávetőleg 1,3 milliárd forint árbevételünk, s a 8,5 milliós nyereségünk ellenére egész esztendőben fizetési gondjaink vannak. 1975-ben, pályázat keretében több mint 500 milliót beruházásba kezdünk, amelyből 320 millió a már említett központi telep építését, 130 millió a panelüzem rekonstrukcióját, 90 millió pedig új gépek vásárlását szolgálta. Azt hiszem, a pénzt hasznosan költöttük el.

Japán hitelek Vietnamban

A japán kormány határozatot hozott arról, hogy ismét nyújt hiteleket a Vietnami Szocialista Köztársaságnak. A japán sajtó értesülései szerint a segélyprogram a jövő év januárjában kezdődik.

Svédországban drágább a benzin

Keddől — adóemelés következtében — megrágult a benzin Svédországban. A normálbenzin literenként 2,28-ról 2,58 svéd koronára, a szuperbenzin pedig 2,34-ről 2,64 koronára emelkedett. Az olajtársaságok, tekintettel a tervezett OPEC-áremelésre, már most további árkorrekciókat helyeztek kilátásba.

Csehszlovák mezőgazdaság

A csehszlovák mezőgazdaság várható idej eredményeiről és jövő évi feladatairól sajtótájékoztatót tartott kedden Prágában Josef Nág szlovák mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter. Mint közölte, az ország 1979. évi mezőgazdasági termelése ugyan 8,2 százalékkal meghaladja az előző öt éves terv évi átlagait, de alacsonyabb a tavalyinál. A kedvezőtlen időjárás miatt az előzetes adatok szerint a bruttó termelés 3,9 százalékkal kevesebb lesz, mint 1978-ban volt, a mezőgazdasági üzemek csak 98,5

Az ötödik ötéves tervben több mint 45 százalékkal nőtt a termelési volumen. Az idén viszont a termelési volumen 4,2 százalékos növekedése már csak a 2,6 százalékos látszócsökkenést pótolta. Műszaki feladataink összetétele, saját beruházásunk finanszírozása nehéz helyzetbe hozta vállalatunkat: ezt a hatalmas kötelezettséget az 1975-ös szabályozók feltételei között vállaltuk, közben 1976-ban ezek megváltoztak, ár-

hiszen akkor valóban alig jut egy-egy munkásnak. De ha a munkafegyelmet gyakran megsértők, a lógósok nem kapnak, akkor a jöknak 7—8 százalék is juthat. — Önök a hatodik ötéves tervre is csak a most érvénybe lépő feltételek alapján készülhetnek. Sőt, keményebb gazdasági közegre is gondolniuk kell. Milyen stratégiát dolgoztak ki középtávra?

— A jövő év tulajdonképpen már a következő középtávú terv-időszak próbaköve lesz. Valószínűleg a mi területünkön is csökkennek az építési igények, ezért növelni kell a kezdeményező-képességünket, meg kell tanulunk a piacutatást. Rugalmas vállalkozási politikát kell folytatnunk, vállalati szinten is, az esetleges szabad kapacitásokat a lehető legjobban kell kitölteni. Magyarországon, ha újat szeretnénk bevezetni, és azt a szakirodalom, a rendelkezésre álló folyóiratok alapján akarjuk megcsinálni, legálább három évet késünk. Ha a személyes tapasztalatserést választjuk, még mindig másfél évet lemaradunk. Most nekünk kell új utakat keresni!

Műszaki fejlesztés

— Úgy vélem, a vállalat eddig sem tetlenkedett. Műszaki fejlesztésben például két tucatnyi egészen jelentős munkánk volt az elmúlt években. Elég talán csak az új szendvics hőszigetelő szerkezetű panelek lakóépületeket említeni. Nos, a hatodik ötéves tervre is megvannak az elképzeléseink, amelyek az élők munkahelyi hatékonyságát, a munka szervezhetőségét növelik. Ugyanakkor az új lakástípusok az új hőtechnikai, valamint a gazdasági követelményeknek egyaránt megfelelnek. Csak példaként említek néhányat: az előgyártásnál az energiatakarékosság, a betonvasalás további korszerűsítése, a kiegészítő munkák elvégzése üzemben belüli, a gyártási sorozatnagyságok vizsgálatai a legfőbb fejlesztési szempontok. Ugyanakkor kidolgozzuk a kommunális épületek építési rendszerprogramját. Az épületfenntartási munkák tipizálását épp olyan fontosnak tartjuk, mint az épületestétikái igények és a szakipari lehetőségek összehangolását.

— Régebbi kötelezettségeink miatt gondjainkat önerőből nem tudjuk megoldani, 1981-től azonban lényegesen kedvezőbb helyzetbe kerülhetünk, még a keményebb gazdasági közegben is.

Lombosi Jenő

A lógósok nem kapnak

— Jól képzett munkásaikat ezzel aligha lehet megtartani...

— De lehet! Őket, a régi, szorgalmas, a nagy szaktudású munkásainkat, és a lelkes fiatalokat ezzel a három százalékkal is tudjuk ösztönözni. Ez ugyanis már nem osztható szét egyenlő alapon,

HORIZONT

százalékra fogják teljesíteni állami árúértékesítési tervüket, az élelmiszeripar pedig 98,7 százalékra a belső piacra történő szállítást.

Ar- és bérelenőrzések Bulgáriában

Az árak és bérek emeléséről november 10-én hozott rendelet végrehajtásának tapasztalatait összegezték kedden a bolgár állami és népi ellenőrzési bizottság által szervezett ülésen. Megállapították, hogy az ellenőrző szervek komoly munkát végeztek a rendelet helyes megvalósításában, s időben nyújtottak értékes segítséget a vállalatok vezetőinek az új fizetések megállapításában. Az ülésen felszólították a gazdasági minisztériumot és egyéb érdekelt főhatóságokat ellenőrző szerveit, hogy fokozzák ellenőrzéseiket az új bér- és normatáblázat helyes alkalmazásának elősegítése érdekében.

Zöldség- és gyümölcshelyzet a Szovjetunióban

Mint a szovjet sajtóból, s elsősorban a köztársasági lapok jelentéseiből kitűnik, idén számos területen problémák jelentkeztek a lakosság zöldség- és

gyümölcshellátásában. Egyes gazdaságok nem tudták időben betakarítani a termést, ez a minőség romlásához és a forgalomba hozható mennyiség csökkenéséhez vezetett. A termékek szállítása és raktározása sem kielégítő. A Szovjetunió kereskedelmi minisztériumának kollégiuma is megvizsgálta a témát és megállapította, hogy egyes köztársaságokban nem tették meg a szükséges intézkedéseket a termékek felvásárlásának javítása érdekében. A téli tárolásban komoly gondot okoz a raktárak építésében tapasztalható lemaradás. Az OSZSZSZK-ban, Kirgiziában és Üzbegisztánban például még az első félévre előirányzott építési tervek sem teljesítették.

Kölcsön a Fülöp-szigeteknek

A Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bank által a Fülöp-szigeteknek nyújtandó segélyek ügyében létrehozott úgynevezett „konzultációs csoport” jóváhagyta az 1980-ra esedékes egymilliárd dollár összegű kölcsönt. A kölcsönrel kapcsolatos konzultációkban a Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bankon kívül részt vettek a vezető tőkeországok, az Ázsiai Fejlesztési Bank, valamint a Nemzetközi Valutaalap képviselői is.

Zöldséggel, vitaminnal

Szörpverseny

Kezdetben volt a Bambi és az Utas üdítő... Aztán alig több mint tíz esztendeje megjelentek a többiek: a Jaffa, a Star-család, a Pepsi, a Traubi, a Deit — ám a fősorolás nem teljes. Ezek az italok külföldről beszerzett alapanyagból, úgynevezett „pasztárból” készültek, illetve készülnek ma is. És amilyen gyorsan megszoktuk a jobb üdítőket, olyan gyorsan alakult ki a saját alapanyagból készülő italok ma már széles skálája.

Megszokásunkat egyetlen szám jellemezze: alig tíz év alatt emelkedett az egy emberre jutó fogyasztás az évi 13 literrel 50 literre. Különösen nagy fogyasztótáborra hódítottak a szénsavval dúsított üdítő italok, ám növekszik a gyümölcslevek és a szörpök iránti kereslet is.

Tegnap a vásárváros élelmiszeripari bemutatótermében az üdítő italok összehasonlító termékpróbálatán már több, mint 60 féle itallal álltak starthoz a legnagyobb gyártók. A bor-, és a szeszipar, az állami gazdaságok és a Fővárosi Ásványvíz és Jég-

ipari Vállalat gyártmányai közül szinte mindegyikkel „szoros kapcsolatban állunk”, fogyasztói vagyunk, bár egyikért-másikért néha több üzletet is kényszerülünk bejárni. A boltok máig sem tudták megoldani azt, hogy mindenféle italból legyen raktárkészletük.

A gyümölcsalapanyagú készítmények után most arra törekszünk a szakemberek, hogy a vitaminokban gazdag zöldséggel — nemcsak a paradicsomot — használhassák föl az üdítő italgyártáshoz. A Siófoki Állami Gazdaság paradicsomkötéltájába zeller és sárgarépa, illetve petrezselyemgyökér kivonatokat használnak izesítőanyagként. Az ipar pedig a vitaminokkal dúsított italok gyártásával kísérletezik — sikerrel.

Megnyugtató, hogy az alma-alapanyag is egyre elterjedtebb, hogy évről évre nő az az almamennyiség, amely ily módon sokkal gazdaságosabban értékesíthető, mint nyers formában.

(v. a.)

Felvezetés

Apu, mint jelent az, hogy felvezetés?
 — Például, mikor a nagymamát felkíséred hozzánk a harmadikra.
 — Még mit jelent?
 — Hát... ha valamit előadunk, elmagyarázunk, akkor is szoktuk mondani viccesen, hogy felvezetjük a mondókánkat.
 — És még mit jelent?
 — Nézd, kisfiam, annyi dolgom van...
 — De apu, olvasd el, ide egész mást írtak!
 ...és olvasom az édességboltban vásárolt kis kartondoboz oldalán: „CUKO extrudált kukorica karamellaporos felvezetéssel MSZ 20633”.

Nem kedvelem a durva kifejezéseket, ezért csak magamban gondolom: annak kellene a nyelvet extrudálni, aki ilyen szavakat felvezet a gyerekek szeme elé.

A mezőgazdasági téveszek idei mérlege

140 milliárdos termelési érték

A kedvezőtlen időjárás ellenére több mint 140 milliárd forint értékű termeltek 1979-ben a mezőgazdasági szövetkezetek, amiben nagy része van a jobb munkaszervezésnek, a javuló munkafegyelmeknek, és a nagyobb szakértelemnek — állapította meg a Termelőségtervezetek Országos Tanácsa szerdai ülésén.

Az erőfeszítések ellenére — hangsúlyozta beszámolójában Czibalmos Béla főtitkár — kevesebb búzát sikerült betakarítani, s ez alapvetően meghatározta a növénytermesztés összesítet feljelményét. A szövetkezetek — a lehetőségekhez képest — a terméskiesést a másodvetésekkel, a kukorica, a cukorrépa, a napraforgó és egyes takarmányok vetésterületének növelésével ellensúlyozták. Az állattenyésztés jó évet zárt. Így a növénytermesztés és állattenyésztés termelése együttesen várhatóan eléri vagy megközelíti az előző évit, de elmarad az 1979. évre tervezettől.

Előzetes felmérések szerint az idén több mint 200 termelőszövetkezet zárja az évet pénzügyi hiánnyal. A termelés folyamatos-

ságát biztosító pénzügyi egyensúly feltételei mintegy száz termelőszövetkezetben csak költségvetési dotációval rendezhetők.

A kisüzemek, a háztáji gazdaságok fejlődése elsősorban a servéstartásban és a zöldségtermelésben számottevő.

A TOT megvitatta a gazdasági szabályozó rendszer várható következményeit, valamint az 1980. évi feladatokat. A vitában felszólalt Székér Gyula, a Minisztertanács elnökhelyettese, Zsuffa Ervin, az MSZMP KB osztályvezető-helyettese.

Elhunyt dr. Rudolf Lóránt

Pécsen 75 éves korában elhunyt dr. Rudolf Lóránt nyugalmazott jogászprofesszor, a magyar jog neves tudósa. A Pécsi Tudományegyetem állam- és jogtudományi karán több mint negyedszázadon át oktatott, egész jogásznemzedéket nevelt fel. 1974-ben az egyetem polgári jogi tanszékvezető tanáráként vonult nyugalomba. Kiterjedt tudományos tevékenységet fejtett ki. Egyéb publikációi mellett tizenöt könyve jelent meg a civilisztika témakörében.

Homoki Nagy István temetése

A 66 éves korában elhunyt Homoki Nagy István Kossuth-díjas érdemes művész filmrendező temetése december 22-én, szombaton 12.30 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

Vízalatti autópálya

Döntő szakaszhoz érkezett a leningrádi-Gutujevszkij- és Kanonyszkij-szigetek között húzódó vízalatti autópálya építése: kedden beemelték a helyére az alapú első egységét. Az alagútépítés történetében egyedülálló művelésben négy vontatóhálo, számtalan gép és rendkívül érzékeny műszer, s több ezer ember vett részt.

A szigetek és a szárazföld közötti jelenlegi közlekedés kényelmetlen. Az 1980-ban megnyitott alagút jelentősen meggyorsítja majd a közlekedést: a gépkocsik a víz alatt, nem egészen egy perc alatt jutnak egyik partról a másikra.

Repülőjegyek — elektronikával

Korszerűsítik a Szovjetunió egész területét behálózó repülőjáratokra a jegyek eladását és a helyfoglalást végző Szirena elnevezésű elektronikus rendszert. A korszerűsített rendszert a tervek szerint 1983-ban állítják az Aeroflot szolgálatába, amikor évente előreláthatóan már több mint százmillió utas fogja igénybe venni a szovjet légitársaság gépeit.

A rendszer, számvileg vezérlőasztallal, 1972 óta működik Moszkvában. Azóta jelentősen egyszerűsödött és meggyorsult a repülőjegyek eladása. A nyári csúcsterhelésben a Szirena naponta százötvenezer jegyet ad el.

Ügetőverseny-eredmények

1. Emma (4) — Erba (6) — Edeske (7) — 20. 14. 38. 20. — Befutó: 295. 41. — Hármás befutó: 2480.
2. Fagyal (7) — Frigyes (6) — Flakon (9) — 17. 12. 11. 14. — Befutó: 23. 44.
3. Barackvirág (2) — Eper (7) — Alder (11) — 39. 21. 39. 25. — Befutó: 419. 241. — Hármás befutó: 5152.
4. Ali (4) — Edző (3) — Vulkan (2) — 10. 10. 18. 11. — Befutó: 26. 14.
5. Elvezet (4) — Cselszövő (1) — Arabeszk (3) — 34. 16. 14. 14. — Befutó: 70. 45. — Hármás befutó: 427.
6. Vates (5) — Zenész (8) — Utas (3) — 41. 22. 19. 23. — Befutó: 248. 209.
7. Csattanó (1) — Verőfény (7) — Teofil (5) — 36. 13. 14. 12. — Befutó: 131. 56.
8. Edward (6) — Csordás (3) — Zendülő (8) — 10. 12. 14. 13. — Befutó: 56. 27.

(X) A Fővárosi Patyolat értesít tisztelet megrendelőit, hogy december 23-án, 27-én, 30-án szolgáltatás expressz határidőre nem vállal. 1980. január 2-án leltár miatt flóküzleteit zárva tartja.

Ünnepi ülés az Akadémián

Szerdán ünnepélyes külsőségek között emlékeztek a magyar tudományos élet szervezője, a Magyar Tudományos Akadémia új-jájalakulásának 30. évfordulójára.

Az akadémiai tagok díszteremben megtartott együttes ülésének elnökségében a meghívott vendégek között ott volt Kornidész Mihály, az MSZMP KB osztályvezetője is.

Szentágotthai János akadémikus elnöki megnyitója után Aczél György, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese köszöntötte a tudományos intézményt. Tájékoztatót adott időszéri nemzetközi és belpolitikai kérdésekről, majd áttekintette a soron levő tudománypolitikai feladatokat.

Oktatásügyi tanácskozás

A megyei művelődésügyi osztályvezetők részére országos tanácskozást rendezett szerdán Kecskeméten az Oktatási Minisztérium. A Gosztonyi János államtitkár elnökletével tartott megbeszélésen az új tantervek bevezetésének eddigi tapasztalatait, az Iskolarádió és az Iskola-televízió programjait, az új tantervek bevezetését segítő adásait vitatták meg, s egyéb időszéri oktatáspolitikai feladatokról tanácskoztak.

Párás idő

Ma változóan, a délnyugati országrészben időnként erősen felhős lesz az ég, és ott eső és gyege záporosodás is kialakulhat. Párás lesz a levegő, többfelé tartós köd keletkezik. A déli, délnyugati szél időnként megélénkül. A legmagasabb nappali hőmérséklet általában 2–7 fok között, néhány tartósan ködös helyen 0 fok közelében.

A Duna vízállása Budapestnél tegnap 360 centiméter volt.

Szabolcs-Szatmár

Árvízvédelmi szemle

A Szabolcs-Szatmár megyei folyók mentén minden előkészület megtett az esetleges áradás kártételeinek elhárítására — foglalták össze a most véget ért árvízvédelmi szemlék során szerzett tapasztalataikat a vízügyi szakemberek. A megyében 508 kilométer hosszúságú töltésszakasz vizsgáltak felül, s a szemle kiterjedt a védelmi erők szerveztségének, a védekezésben résztvevő gépek, berendezések üzemképességének ellenőrzésére, a

JEGYZŐKÖNYV. Herkner Ottó magyar és Krsztju Popov bolgár külkereskedelmi miniszter-helyettes Szófiában aláírta az 1980. évi magyar—bolgár árucserre-forgalmi és fizetési jegyzőkönyvet. A jegyzőkönyv a forgalom további emelkedését irányozza elő.

A KGST HARMINCEVES MUNKÁJÁRÓL mutattak be szerdán filmet a szovjet fővárosban. A *Barátság és együttműködés* című dokumentumfilm, a történelmi visszaemlékezés mellett, vázolja a szervezet további fejlődésének kilátásait is.

BETILTOTTAK Lev Toiszoj Anna Karenina című regényét a Del-afrikai Köztársaságban — közölte nemrég a Johannesburgban megjelenő The Star című napilap.

BÁRÁNYEXPORT. Öt és fél-ezer pecsenye- és tejésbárányt szállítottak december elejétől külföldre a Fejér megyei juhtenyésztő gazdaságokból. A karácsony, illetve újév előtti báránylvásárnak még nincs vége, az elkövetkező napokban ezerháromszáz báránnyért jelentkeznek a vevők.

MEGJELENT A SZABADIDÓ MAGAZIN decemberi száma. A tartalom: Kópeczy Béla vezércikke a szabadidőről; Mozgásszínházak fejlesztéje; Sorsunk és a csillagok; Téli esték (mepszokások); a Gyori balett; 12 oldal ritmus — Jimi Hendrix-poster; Gyermek(szin)játék; Karácsonyi konyha; Fogyjunk együtt; A leg-regibb társasjáték, a Go; Hobbik; Rejtvények; Pályázatok.

VIRSLI SZILVESZTERE. A pápai hűskombinát belföldi feldolgozó üzemében az esztendő utolsó két hetében huszonnyolc vagon füstölt, főtt és töltelékárut készítenek és szállítanak az üzletekbe. A napi szállítmányokon felül szilveszterre hét vagon virslit készítenek Pápan.

KENYSZERLESZÁLLAST hajtott végre egy francia Lerche-2 típusú katonai helikopter, miután az üzemanyagtartályát gölyvótalálatt érte. A lövést, valószínűleg a zavarás miatt mérges vadászok egyike adta le, aki a hagyományos vadkaesavadászatot vett részt. Egy hónap alatt ez volt a második hasonló eset Franciaországban.

FENYŐFAÜNNEPSEGET rendeztek szerdán a Bolgár Kulturális Központban azoknak a magyar gyermekeknek, akik ez év augusztusában részt vettek Szófiában a Béke zászlaja címmel megrendezett nagyszabású nemzetközi gyermektalálkozón.

ELTUNT REPÜLŐGÉP. A Satena kolumbiai légitársaság helyközi járaton közlekedő DC-4-es típusú repülőgépe huszonöt utassal a fedélzeten kedden, rossz látási viszonyok közepette, eltűnt. Szakértők feltételezik, hogy a gép pilótája „természetes repülőterem” kényszerleszállást hajtott végre.

KÖNYV BREZSNYEVÉRŐL. Az Allied Publishers bombayi kiadó gondozásában Leonyid Brezsnyev életéről szóló könyv jelent meg Indiában hindi és angol nyelven. A szovjet párt-és államfő előszót írt a könyvhöz.

Vendéglők versenye

A Neues Deutschland hagyományos évenkénti közvéleménykutatása — melyek az NDK főváros lakóinak kedvenc vendéglátóhelyei — valóságos népszavazássá lett az idén: 110 ezer beküldött szavazat jelzi, hogy Berlin mintegy ezer vendéglőjének színvonala közügy.

A berliniek a pusztá szavazáson túl gondosan megfogalmazták azt is, mit várnak a jó vendéglátóhelyektől. Így például azt, hogy bő legyen a választék izletes ételekből — s ha a vendég

mégis mást akar, azt a kívánságát is teljesítsek; legyen olcsó és drágább étel — de a legolcsóbbat is mindig meg lehessen rendelni; legyen sokfajta ital — de akkor se rebbenjen a pincér szeme, ha a vendég egy pohár tejet kér; a pincér abban segítse a vendéget, hogy jól érezze magát — ne pedig arra ösztönözze, hogy melőbb távozzék. S a leglényegesebb: az az igazi, amikor úgy érzi a vendég, hogy nem is vendéglőben, hanem vendégségben van.

AZ ÚJ KÖZGAZDASÁGI SZAKKÖZÉPISKOLÁT tegnap adták át Miskolcon, az avasi új városnegyedben. A 40 millió forinttal költséggel létesített oktatási intézményben 20 tanterem, szertárak, fizikai, kémiai laboratóriumok és szaktantermek kaptak helyet.

A SZABADIDÓ MAGAZIN 1979/3. számában megjelent „Rejtvény és utazás” pályázaton tizenöt darab, egyenként százforintos könyvtalányt nyert: Leibinger Irén, Szombathely; Harsányi Dezsőné, Debrecen; Sándor Dóra, Budapest; Sátor Lóránt, Alesutdóhoz; Tóbiás Gábor, Budapest; Ertsy Péter, Szeged; Párditka Antalné, Szécsény; Arató Irén, Budapest; Ódor László, Olaszfa; Babusa Sándor, Budapest; Wilhelm Andrásné Pálatobozok; Nagy Csaba, Ajka; Pecze János, Záhony; Fodor Lászlóné, Kiskunhalas; Balogh Imre, Bekés.

HALÁLOZÁS

PETRÓCZI FERENC nyugalmazott rendőr alezredes, a Magyar Partizán Szövetség tagja, életének 61. évében elhunyt. Temetése, katonai tiszteletadással, december 27-én 13 órakor lesz a Farkasréti temetőben — közli a Belügyminisztérium és a Magyar Partizán Szövetség.

A KGST MEZŐGAZDASÁGI ÁLLANDÓ BIZOTTSÁGA december 10—15. között Bukarestben tartotta 51. ülését. A bizottság megvitatta a KGST végrehajtó bizottsága 91. és 92. ülésének határozataiból adódó feladatokat és azok megvalósításának módjait.

AZ ARANY ARA MINDEN EDDIGINEL magasabbra emelkedett. Hírszolgálati irodák jelentése szerint a londoni tőzsdén egy unca arany árfolyama elérte a 494 dollárt.

A KGST-TAGÁLLAMOK gazdasági együttműködése című, magyar és orosz nyelven megjelenő tájékoztatónak, a KGST hivatalos nemzetközi kiadványának munkájáról szerdán ankétot rendeztek a Magyar Távirati Irodában. A budapesti és a moszkvai szerkesztőség szakértőikkel és újságíróikkal megvitatta, hogy a kiadvány sajátos eszközeivel hogyan segítheti még eredményesebben a szocialista gazdasági integráció elmélyítését.

ÚJ GYŰJTEMÉNY várja szerdától a Magyar Nemzeti Galéria látogatóit: Varsányi Pál grafikusművész életműkiállítása. A kiállítást — melyet Ecsery Elemér művészettörténész rendezett és Pogány Ö. Gábor, a Galéria főigazgatója nyitott meg — áprilisi végéig tekintheti meg a közönség.

ÚJABB ÁRAMKORLÁTOZÁST vezetnek be Isztambulban a városi hőerőmű hiányos közellátása miatt. Naponta 8.5 órát szünetel ezentúl az áramellátás, a vasár- és ünnepnapokat kivéve. Eddig négyórás volt az áramkorlátozás.

HATEZER ÁLLOMÁSOS CROSSBAR-rendszerű telefonközpont üzempróbái kezdődtek meg tegnap Salgótarjánban. Az átkapcsolás óta — 32-es körzetszámmal — Salgótarján is a közvetlen társaszással hívható városokhoz tartozik. Az új telefonközpont üzembe helyezésével megváltoztak a városi telefonszámok is.

MESTERSÉGES VÉRREL. Kiváló egészségi állapotban hagyta el a minneapolis-i egyetemi kórházat az első amerikai, akinek műtét után emberi vér helyett mesterséges vért adtak. A 67 éves férfi egy vallási szektája tagja, s ezért nem egyezett bele a szokványos vérátömlesztésbe, jóllehet már csaknem meghalt a súlyos vérvesztés miatt.

PÁLFY GUSZTÁV, Kecskeméten élő fiatal szobrászművész kisplasztikáiból nyílt kiállítás szerdán a Somogy megyei Marcaliban, Munkásságára a groteszk hangvétel jellemző. Erről tanúskodik az a harminc bronz kisplasztika is, amelyet január 20-ig tekinthet meg a közönség a marcali művelődési központban.

Nő a kereslet

Répaszelet — takarmánynak

Az Ácsi Cukorgyárban már befejezték a répa átvételét, mégis nagy a teherautó-forgalom: valósággal sorban állnak nemcsak a Komárom, hanem a Győr megyei nagyüzemek járművei is. A cukorgyári melléktermékek iránt ugyanis alaposan megnövekedett a kereslet: két évvel ezelőtti mérgondot okozott a répaszelet értékesítése, most készséggel veszik át a szarvasmarha-tenyésztetek-

ben nagyon jó eredménnyel hasznosítható takarmányt. A tapasztalatok meggyőzték az üzemeket, hogy etetésével csökkenthetik a takarmányozási költségeket.

Az ácsihoz hasonló a helyzet az ország többi cukorgyárában is. A répaszeletet különféle formában értékesítik, mintegy harmadát szárítva — nagyobb tápértékkel — hűzzák forgalomba, őt gyár pedig takarmánykoncentrátumot készít belőle.

Az egyiptomi és az izraeli gazdaság

A lehetőség korlátai

November végén ismét egyiptomi fennhatóság alá kerültek a Sínai-félszigeten fekvő almai olajmezők, s ezzel — a Camp David-i különbéké értelmében — új szakaszba lépett a gazdasági érintkezés Egyiptom és Izrael között. Az év elején még mindkét fél meglehetősen optimistán látta és ítélte meg a gazdasági kapcsolat kialakításának lehetőségét. Újabban viszont a derűlátás jócskán elhomályosodott, s a jelek szerint még hosszú ideig az olaj jelenti majd a „köldökszínort” a két egymástól különböző, de sok tekintetben hasonló súlyos gondokkal küszködő nemzetgazdaság között.

Kairó krízisben

Mind Egyiptom, mind pedig Izrael jelentős gazdasági tényező a közel-keleti térségben. Súlyos gazdasági gondjaik nem kis mértékben az óriási katonai kiadásokra vezethetők vissza, amelyeknek csökkentésére egyelőre nem lehet számítani.

Az egyiptomi gazdaság újkori történetének legsúlyosabb korszakát éli. Balul ütött ki Szadat elnök „nyitott kapuk” politikája, amely a liberális beruházási törvény révén nagy külföldi tőkebeáramlásra számított a termelőszférába. A kedvezőtlen egyiptomi gazdasági helyzet, a bizonytalanság azonban elriasztotta a külföldi befektetőket, s a termelő ágazatok helyett inkább a szolgáltató szektorba investáltak némi tőkét. Eközben sorvadásnak indult a hagyományos kisipar, összezsugorodott a korábban számottevő állami szektor, visszaesett az amúgy is gyenge lábakon álló ipar termelése. A legsúlyosabb helyzetbe azonban a mezőgazdaság került.

Jelenleg az egyiptomi mezőgazdaság a hazai élelmiszer-szükségletnek 55 százalékát tudja csak kielégíteni, s ez az arány a rendkívül nagy népességszaporulat miatt a következő évtized közepére 45 százalékra csökken. (Az ország népességének száma évente egymillióval növekszik, a rendelkezésre álló mezőgazdasági földterület nagysága pedig gyakorlatilag stagnál.) Az élelmiszerimport évi 2 milliárd dollárral terheli meg jelenleg az államkasszát. Visszaesett a gyapottermelés, s ez azért okoz gondot, mert nemrégiben még Egyiptom legfontosabb exportcikke volt.

Az egész gazdaságban elháropozott a korrupció. A helyzetet súlyosítja a mintegy 12 milliárd dollárra becsült államadósság, amelynek rendezésére belátható időn belül nincs lehetőség. Sőt, Kairó újabb kölcsönöket, hiteket kér a fejlett tőkés országoktól és a nemzetközi gazdasági szervezetektől a gazdasági csőd elkerülésére. Szadat elnök véleménye szerint 10–15 milliárd dolláros segítségre lenne szükség a gazdaság talpraállítására. Eközben összeg azonban elérhetetlennek tűnik. Az Egyesült Államok jelenleg évi egymilliárd dolláros segélyprogramot biztosít Egyiptomnak. Bár az arab — elsősorban kőolajtermelő — államok hajlandók lettek volna számottevő összegekkel — több milliárd dollárral — Egyiptom rendelkezésére állni, a különalku következtében a forrás eldugult. Megszüntették tevékenységüket az Egyiptom segélyezésére létrehozott arab pénzügyi alapok, az Arab Bank törölté sorából az or-

szágot, s kizárta tagjai sorából Egyiptomot az arab kőolajexportáló országok szervezete, az OPEC is.

A Nemzetközi Valuta Alap nyomására hozott drasztikus intézkedések — a valuta leértékelése, az alapvető fogyasztási cikkek ára központi támogatásának megszüntetése stb. — sem hoztak lényeges javulást, továbbra is deficitesek a gazdasági alapterületek. A fizetési mérleg hiányát valamelyest mérséklék a külföldön dolgozó egyiptomi munkások hazautalásai. Az ország munkaképes lakosságának 20 százaléka dolgozik külföldön, elsősorban a környező államokban.

Idén az egyiptomi kőolajexport értéke elérte a 850 millió dollárt, 1980-ban ez az összeg 1,2 milliárdra nő, a várakozások szerint. A 26 millió tonnás olajkitermelésből 14 millió kivitelre kerül. Az egyiptomi—izraeli olajmegállapodás értelmében Kairó évi 2 millió tonna olajat ad el Tel-Avivnak az OPEC által rögzített áron. A többletvásárlásoknál viszont már a szabadpiaci árak a mérvadóak.

Az egyiptominál jóval fejlettebb és diverzifikáltabb izraeli gazdaság sincs könnyű helyzetben. Nem sikerül egyelőre gátat szabni az inflációnak, ami az idén elérte a 150 (!) százalékot, a tavalyi ugyancsak magas 40 százalékkal szemben. A külkereskedelmi mérleg hiánya az év végére várhatóan 4,5 milliárd dollár körül lesz, a külföldi adósság pedig meghaladja a 10 milliárdot.

Csekély esélyek

A kormány a gazdasági helyzet további romlásának megakadályozására rendkívül szigorú intézkedéseket hozott november közepén: átmenetileg befagyasztotta az állami hitelek nyújtását új termelőberuházások létrehozására, megszüntette az alapvető élelmiszerek ártámogatását, visszafogta a közmunkákat, s korlátozza a behozatalt. Egyelőre elutasítja a szakszervezetek bérköveteléseit is, és csökkentette az állami alkalmazottak számát. Az intézkedések következtében emelkednek a megélhetési költségek, csökkennek a beruházások, s ettől várják a pénzhilágulás megszűnését. Mindez persze nem oldja meg a legfőbb hosszú távú problémát: a költségvetési kiadások egyharmadát Izrael kénytelen a tartozások visszafizetésére fordítani. Az Egyesült Államok pénzügyi segélyei nélkül — a szakértők véleménye szerint — az izraeli gazdaság a csőd szélére kerülne. Meg kell azonban jegyezni, hogy Izrael gazdasági struktúrája és fejlettsége csaknem nyugat-európai szinten áll, a talpraállás esélyei tehát nagyobbak, mint Egyiptomban.

A rövid távú gazdasági együttműködés esélyei meglehetősen csekélyek, hiszen két ország egymásnak nem természetes gazdasági partnere. Egyelőre a nemzetközi tőke sem szorgalmazza az együttműködést, illetve nem járul anyagilag hozzá annak megteremtéséhez. Ezért manapság inkább az egyiptomi—izraeli gazdasági kapcsolatok esetleges találatairól, mint inkább jelenéről, vagy közeli jövőjéről beszélnek, illetve bocsátkoznak találatásokba a két ország gazdasági szakemberei.

G. Gy. — Sz. P.

Több lakás paneles eljárással

Sikerrel tértek át a házigyári panelek alkalmazására a Budapesti Lakásépítő Vállalatnál. Az eddig használt zsaluzási technológiától eltérő, fele annyi munkaidőt igénylő panelelítésre két év alatt készültek föl a vállalat dolgozói, s az idén már ezer lakást szereltek össze házigyári elemekből, közülük 640 már beköltözhető.

A vállalat eddig alagútszaluzá-

si eljárással dolgozott, ami korszerű építkezési módszer, és különösen alkalmas szűk helyek, foghíjak beépítésére, ám lassú eljárás. A technológiai váltást a budapesti lakásprogram céljai és a házigyári kapacitás megnövekedése indokolják. A házigyári termékek alkalmazásával egy lakás elkészítéséhez az eddigi kétezer munkaóra helyett már csak ezerkét órát használ föl a vállalat.

Gumicsapda

A Téeszker kiutat talált — Lehetséges és szükséges is az újrafutózás (2.)

Mint már utaltunk rá tegnapi cikkünkben — nem enyhül az autók türelmetlensége, sőt a külkereskedelmi mérleg feszültsége sem csökken a gumicsapda felismerésétől. Attól ugyanis, hogy a gumibroncsok újrafutóztatására csak akkor érdemes berendezkedni, ha a kopott köpenyeket szervezetenként összegyűjtik, de az elhasznált broncsok begyűjtésére addig senki sem vállalkozik, amíg az újrafutóztatásra be nem rendezkedik valaki.

Néhány éve, illetve több mint egy évtizede, amióta senki és semmi nem kényszeríti az autókat a használt gumibroncsok leadására, nincs is szervezet, amely gondját viselné a kopott autógumiknak. S ha nem milliárd forintokban, illetve millió dollárokból és rubelekből mérnék az elhasznált köpenyek pótlására fordított kiadásainkat, akkor nem is lett volna különösebben szükség egy, a vállalati érdekelttség főle helyezett szervezetre létrehozására, hogy legyen végre, aki érvényt szerez az újrafutóztatás egyértelmű előnyeinek. Mert hiába volt korábban is nyilvánvaló, hogy az broncsok felújítási költsége az újak árának csupán 35–40 százaléka (melyben a másodszor vulkanizált köpenyek minősége lényegesen egyenértékű az újakkal); hiába igazolták kísérletekkel, hogy köbökben eltűzelve, a tonnáknál 170 dollár értékű kocsz helyettesítésére kiválóan alkalmasak az újrafutóztatásra már alkalmatlan broncsok — az elméletileg könnyen kimutatható előnyökre érzéketlenek maradtak a vállalatok. Elvileg az is bebizonyosodott, hogy az újrafutóztatás beruházások rendkívül gazdaságosak — a népgazdaságnak. Gyakorlati példát erre azonban csak külföldről említhetünk, itthon ugyanis sehogy sem jött létre érdeklődés a kopott broncsok begyűjtésére és felújítására hivatottak között.

Guberalás Szigetsúcon

A közvetlen érdekelttség megteremtésére természetesen a Tárca- és Termékforgalmazási Bizottság sem vállalkozhatott, hatásköre erre nem is terjed. Ezért fogalmazódhatott meg ez az elvi állásfoglalás, miszerint a gumibroncs-felhasználás „kulturáját” minden alkalmas eszközzel fejleszteni kell, az érintett dolgozók ez irányú továbbképzéséről pedig gondoskodjanak a vállalatok. E megállapításnál konkrétan, hogy a szakemberek becsülése szerint az optimális teljesítményű és korszerű újrafutóztatási hálózat kifejlesztése legközelebb tíz-tizenkét év múlva képzelhető el. S akiket ez mulhat: a Nehézipari Minisztérium, a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium, a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium, a Külkereskedelmi Minisztérium, a Pénzügyminisztérium, a Magyar Nemzeti Bank, valamint az Országos Anyag- és Árhivatal.

De mert a bizottság a nehézipari tárca égése alatt készítette jelentését, elhatározhatta, hogy az ágazat ipargazdasági és üzemszervezési intézetét átfogó tanulmány készítésével bízza meg, amelyben az újrafutóztatásra alkalmas broncsok importjának növelésére is ki kell térniük. Elhatározhatták azt is, hogy a Taurus Gumiipari Vállalat Lenhossék

utcai gyárát — ahonnan a közel-műltben telepítették ki a kempingtermékeket gyártó gépsorokat — kéri fel újrafutóztatás üzem létesítésére. Illetve első lépésben csak egy gazdasági elemzés elkészítésére, annak kiszámítására, hogy végül is mennyibe kerülne ott a fejlesztés, és a költségekből mire futná a Taurusnak. Ez a megoldás azonban csak ideiglenes lehet, mert a környék városrendezési elképzelései szerint néhány éven belül végleg ki kell telepíteni a Lenhossék utcai gyárát. (Persze, ez sem biztos, mert lehet, hogy — fejlesztési források híján — csak a hetedik ötéves tervidőszakban ér el a Lenhossék utcai lakásépítési program.) Az is a Taurus dolga lenne közben, hogy olyan partnereket keressen külföldön, akik bérnyújtással újrafutóztatnak az itthon felgyülemlett broncsokat. Ebben van is — csekély — tapasztalata a gumipari vállalatnak, mert az NDK-val néhány éve már kötött hasonló megállapodást, elvileg 70 ezer broncsra, Személygépkocsibroncsokat azonban egyedül Csepel-Szigetsúcon vesznek át az autósoktól.

De ki tudja, hol van Csepel-Szigetsúcs? Például a maszek gumijavítók, akiknek már érdemes néhány tucat broncsal darabonként 50, illetve 80 forintért — attól függően, hogy diagonál vagy radiál broncsot visznek-e — kilátogatni a sziget csücskére. A másik forrás, mint mondják, hogy egy gumispecialista, guberaló társaság verbuválódott, amely rendszeresen hordja a szanaszét hagyott broncsokat a SZÓVAUT szigetcsücsi átvevőtelepére. Az évi negyvenezer tonna gumihulladék árából éppen elég csúrranhat-cseppenhet a zsebükbe, ha megéri nekik a húszkilométeres út.

Gyorsan megterül

Mindez persze csak a személygépkocsi-broncsokra igaz. A mezőgazdasági termelőszervezetek esetében ugyanis egészen más a helyzet. Korábban többnyire Olaszországban futóztatták a broncsokat — általában az új köpenyek árának negyvenöt százalékaért. Az elmúlt esztendőben azonban éreztezték a gazdaságokkal, hogy keressenek más megoldást, mert a népgazdaság mérlegében felesleges tehernek ítélték e nem is jelentéktelen kiadás. Akkor a Téeszker először a Taurust kereste fel igényével, de a gumipari vállalat csak a radiál broncsok újrafutóztatására rendezkedett be, tehát nem segíthetett a gazdaságokon. Így született meg a gazdasági társulás ötlete a Téeszkerben. Úgy számoltak, hogy ha az új broncsok árának 37,5 százalékaért futófelületet vulkanizálnak a kopott broncsokra, akkor egy évente 34 ezer köpenyt újrafutóztatás üzem beruházásának devizakiadásai kevesebb mint fél év alatt meg-

térülnek, s a befektetés teljes megtérülési ideje sem éri el a három esztendőt. Egy-egy új mezőgazdasági broncs előállításának költsége ugyanis csaknem fele részben jelent kemény valutakiadást, amíg az újrafutóztatott broncsoknál ez a hányad a 10 százalékot sem éri el.

Az érdekelteket sem volt nehéz meggyőzni, hogy hozzájáruljanak a beruházás költségeihez, hiszen egy-egy jól gépesített termelőszervezetben évente körülbelül egymillió forintot költenek a gumibroncsok vásárlására, ha viszont újrafutóztatott gumikat vesznek, akkor az egymillió forintból körülbelül hatszázszáz megmaradhat.

A Téeszker tervei szerint az első két gazdasági társulás Tábony, illetve Gyulán 1980. második felében már újrafutóztatott gumikat kínál a környező termelőszervezeteknek, és fontolgatják már a Borsod megyei, a Pest megyei üzemek létesítését is. Ezekben a fontolgatásokban pedig alapvető motívum, hogy a költségeket dollárban kalkulálva, egy-egy újrafutóztatott broncs 24–25 dollárral kerül kevesebbe, mint az új gumi, miközben az újrafutóztatott köpenyek garantált futótéljesítménye az eredeti broncsok kilencven százalékát is eléri.

Mindez azonban csak a diagonál szerkezetű mezőgazdasági broncsokra vonatkozik. A radiál köpenyekre, illetve azokból évente 12 ezer darabra a Taurusban vulkanizálnak új futófelületet. Az olaszországi befutóztatás kényszerű csökkentésével e 12 ezer darab nagyon kevés lesz. A gyár terveiben ezért már szerepel — mintegy 24 millió forintos költséggel — az újrafutóztató üzem teljesítményének 60 ezer darabra bővítése, amihez végül is csak néhány berendezést kell vásárolniuk.

Miért csak teherautónak?

A személygépkocsi-broncsokat kivéve, tehát az újrafutóztatás terjedésének kezdetét éli a gumipar. A Volánnál, a Hungarocamionnal és a többi nagy felhasználóval korábban is együttműködött a Taurus — érthetően, hiszen a buszok, kamionok nagy része Taurus-gumikon gördül. Ez azonban sovánnyigaz a személyautósoknak. Az sem mérsékelheti a türelmetlenséget, hogy a Fővárosi Garázsipari Vállalat és a Győri Volán hajlandóságot mutat a személygépkocsi-broncsok újrafutóztatására. Kedvüket szegte ugyanis a már többször említett gumicsapda: félnek attól, hogy az újrafutóztatás alkalmatlan gumik a nyakukon maradnának... innen pedig a történet már ismerős.

Az autók türelmetlenek, mert szerintük az lenne természetes, hogy ha elkopik az broncs, begördülnek a szervizbe és ott a régi újra vagy újrafutóztatott cserélik, a leadott régi gumi értéket beszámítva.

Ehelyett azonban, akinek a kocsiján elkopott a gumiköpeny, arra számíthat, hogy a lába is elkopik, mire újakat vagy újrafutóztatottakat tehet a régiék helyére.

Vicsék Ferenc

Görögországban nő az infláció

A görög kormány az import csökkentését és a növekvő külkereskedelmi mérleghiány hatékonyabb ellenőrzését célzó intézkedéseket fogadott el. A deficit 1979-ben az előző évi 1,2 milliárd dollárról 2,2 milliárd dollárra emelkedett. Hivatalos adatok szerint az infláció növekedése — az elmúlt évi 12 százalékkal szemben ebben az esztendőben eléri a 22 százalékot. Az új rendelkezések értelmében a bankok nem adhatnak hitelt olyan importszállítókra, amelyekért a partner áruval fizet. Ugyancsak ezt a célt

HORIZONT

szolgálja a 25 százalékos luxusadó kivétele egyes fogyasztási cikkekre. A kormányintézkedések célja mindenekelőtt a tartós fogyasztási cikkek importjának korlátozása.

Mérséklődik az USA mérleghiánya

Némileg mérséklődött az elmúlt hónapban és az év első tíz hónapjában az Egyesült Államok kereskedelmi mérleghiánya. A kereskedelmi minisztérium jelentése szerint az első tíz hónapban

a hiány 20,07 milliárd dollárt tett ki, a tavalyi 25,41 milliárd dollárossal szemben. E szerint az elmúlt hónapokban a megnövekedett amerikai olajbehozattal ellensúlyozta az ország késztermék- és élelmiszerkivitelének emelkedése.

Leértékelték a bolíviai pesót

A bolíviai kormány az amerikai dollárhoz képest 25 százalékkal leértékelt a pesót. A devizaváltás után egy dollár 25 bolíviai pesóval egyenértékű. A pesó árfolyama 1972 óta — az akkori 66 százalékos leértékelés óta — nem változott.

Leonardo mesternél - Bulgáriában

Mona Lisára várva

Szofia Leonardo-lázban él; a város utcáin, terein lépten-nyomon szembetalálkozik a járókelő azzal az ember nagyságú plakáttal, amelyen a reneszánsz mester közismert férfialakja áll kitárt karokkal. Mintha ezzel a gesztusával is megállásra késztené, kiállításlatogatásra invitálná az arra haladókat. És hogy nem teszi ezt eredménytelenül, annak a legbeszédesebb bizonyítéka: minden áldott nap, szélben és esőben egyaránt, hosszasan kigyózó emberson áll a Narodno Szobranjje terén - Leonardóra várva...

a keleti, pravoszláv humanizmus, valamint az európai reneszánsz közötti összefüggés elmezése és a bolgár kultúra különleges közvetítő szerepének feltárása.

A neobizantin stílusú katedrális alagsorának a lehető legpürítánsabb a kiképzése. A hatalmas boltívek és masszív oszlopok egyaránt rusztikus, natúr vakolatúak. A nyers vászon pannók, világos padlószőnyegek és a fehér márványpadozat teljesen szemlegesen olvad bele ebbe a környe-

érkezett Szófiába. És itt említendő az a bronz lovasszoborcsoport, amely a XIV. században élt milánói szobrász, Leone Leoni műhelyéből való, és jelenleg a leningrádi Ermitázs tulajdona.

A Leonardo da Vinci iskolájához tartozó alkotások közül két olyan nevet is említhetünk, akiknek jelenléte - eredeti művekkel - a bolgár-magyar együttműködésnek köszönhető (a májusban folytatott előzetes tárgyalások, valamint a bolgár részről érkezett felkérés eredményeként). Gondolunk itt elsősorban a Gianpietrinonak nevezett Gian Pietro Rizzire, akinek falakra olajjal festett Keresztívő Krisztusa nem hiába hiányzik jelenleg a mi Szépművészeti Múzeumunk faláról. Szófiában ugyanis olyan előkelő „társaságban” szerepel, megérdemelten, mint egy-egy szintén eredeti és korabeli, a leningrádi Ermitázból, illetve a moszkvai Puskin Múzeumból való olajfestmény. Nem sokkal odébb Bernardino Luini, szintén a milánói iskolához tartozó festő - Alexandriai szent Katalinja áll - magyar köztulajdonból - párizsi és firenzei társai között. (A katalógus műtárgyjegyzéke megemlíti még Budapestről egy Bernardino Luini krétarajzot is, egy ülő nőalakról - amelynek faksimilé példányát szintén mi kölcsönöztük a szófiái kiállításra.)

A kiállításon értesültem arról, hogy az anyagot *folymatosan* cserélik, és a nagy érdeklődésre való tekintettel a tárlatot valószínűleg meg is hosszabbítják. Mikor a katalógusban színesen reprodukált Mona Lisa iránt érdeklődtem, készségesen közölték: éppen a napokban érkezett Párizsból Szófiába az eredetihez szinte a megtévesztésig hasonló - egyik legrégebbi és legértékesebb - múzeumi másolata és rövidesen a nyilvánosság elé kerül. Hazautazásom előestéjén a tévéhíradó csakugyan „bemutatta” a bolgár közönségnek a világhírű „hölgy” festményképiáját. A „kíséretében” érkezett francia művészettörténész, valamint a szófiái Nemzeti Múzeum igazgatója ajánlotta az országos nézőtábor kegyébe Leonardo talán leghíresebbé vált alkotását. Érdeklődőkből minden bizonnyal nem lesz hiány, és ezután is, mindennap - szélben és esőben egyaránt - hosszasan kigyózó emberson áll majd a Narodno Szobranjje terén - immár Mona Lisára várva...

A jövő év elején pedig újabb nagyszabású kiállítás következik, szintén nemzetközi összefogással, és ez Leonardo da Vinci műszaki, tudományos, orvosi és egyéb-irányú, sokoldalú munkásságából ad ízelítőt. A rendező szervek egyrészt közművelődési szándékából teszik mindezt, másrészt szeretnének hatékonyan hozzájárulni a népek örök értékű művészetének kölcsönös megismeréséhez és közeledéséhez a béke és a humanizmus szellemében.

Miként a műkincseket, a szellemet is védeni kell, mert az ember csodálatos értékek alkotására és felhasználására s az emberi örökség pedig ezeknek az értékeknek az értelmetlen elpusztítására is képes. Hazafelé jövet a repülőgépen olvastam a hírgyónások jelentését: egy súlyos elmebeteg rárontott a Mona Lisa másolatára, hogy összevagdossa. A skizofrén támadót megfékeztek...

WAGNER ISTVÁN

Mennyit tud Anglia a külvilágról?

Cambridge-i beszélgetés
George Steinerrel

Cambridge-ben, a Churchill College-ben beszélgettünk:

— Ennek a városnak egyeteme a leghagyományosabb intézmények közé tartozik. 1966-ban is voltam itt, és az a benyomásom, hogy az utóbbi 13 év nem sok változást hozott. Érdekes, hogy Ön, akinek érdeklődése főként széles köréről ismert, alkalmazkodni tud olyan intézményhez, amelyet régóta éppen a szakosodás jellemez.

— Itt élek ugyan, de az évek mintegy felét Genfben töltöttem. Cambridge-ben csak egy fizetéssel nem járó cím tulajdonosa vagyok, állásom a genfi egyetem összehasonlító irodalomtudományi tanszékén van.

— Megvásároltam az ez évi egyetemi tanrendet, és hiába kerestem benne a nevét. Nem tanít Cambridge-ben?

— Csak néhány doktori értekezést ellenőrzök, ettől eltekintve nem oktatok, mivel Cambridgeben nincs tanszék az összehasonlító irodalomtudományág oktatására.

— Tisztaban vagyok azzal, hogy a hagyomány igen nagy érték, ha újítással társul. Cambridge-ben rendkívül élénk a nemzeti hagyomány - jömagam is hálával tartozom ennek az egyetemnek, hiszen jórészt itt szereztem ismereteimet az angolszász irodalomról. Nem gondolja, hogy mindazonáltal kicsit több újításra lenne szükség?

— Nagy-Britanniában egynyelvűség uralkodik. Az emberek gyakran vással tekintenek arra, aki több nyelvet tud. Főúletesnek vélik az ilyen embereket. Azt sem szeretik, ha az irodalmat összeházasítják a bölcselettel. Ha azt kérdezi, léteznek-e országok, ahol Hegel iránt csekély érdeklődés mutatkozik, a válasz így szól: ez az ország Anglia.

— Némelyek maradinak vélik Angliát - nem politikailag (hiszen ez külön kérdés), hanem abban az értelemben, hogy az értékeknek inkább a megőrzésére, mintsem a létrehozására összpontosítja erejét. Mennyire tud a brit ember arról, ami más országokban történik?

— Nem akar sokat tudni róla. Úgy gondolja, hogy a világ különböző részei ugyanis angolul fognak érintkezni egymással. E véleményem egyszerre mutat előre-látást és lustaságot. Az angolok az ideológiát úgy fogják föl, mint a fogfájást. Az ember elmege az orvoshoz, és kihúztatja az odvas fogat. A szigetlakók sokat emlegetett szűklátókörűsége ebből a magatartásból származik.

— Ha jól tudom, kétszer is volt Magyarországon...

— Háromszor. Hadd említsem meg, mielőtt bármit is kérdeznék arról, hogy ez az ország nagyon sokat jelent számomra. En ugyanis időben élek, nem térben. Magyarországon olyan része a világnak, amelyet az idő - a történelem - különösen megviselt. Edmund Wilson amerikai érte-

kező, élete végén magyarul tanult, mert Petőfit akarta olvasni. A szellemi élet Nyugat-Európában jelenleg fáradtságot mutat. Az amerikaiak pedig egyszerűen csak jól akarnak élni. A jövő Kelet-Európáé lehet.

— Beszélt arról, hogy fokozatosan érdeklődés a bölcsélet. Hatott-e munkásságára Lukács tevékenysége?

— Rendkívüli mértékben, és pedig nemcsak a korai műveiről. A Történelem és osztálytudat, valamint a Leninről írt könyvét első kiadásban őzöm. A Történelmi regénynek köszönhetik az angolok, hogy újra felfedezték Scott jelentőségét. Ami az ész trónfosztását illeti, a magam részéről egyetértek azzal, hogy föl kellett tenni a kérdést: mi is a viszony a német bölcsélet és a barbárság között. Csak azzal nem azonosítom magamat, ahogyan Lukács ebben a könyvében választ próbált adni erre a kérdésre.

— A magyar olvasók két kötetet is olvashattak öntől. A tragédia halála című könyvét és egy válogatást rövidebb írásaiból. Ez utóbbiban már nemcsak irodalommal foglalkozott, hanem nyelvészettel, lélektanral, bölcselettel, sőt politikával is. Egyszerűen miként jellemezni saját tevékenységét? Irodalomtörténésznek, szociológusnak, vagy egyszerűen értekezőnek tekintí önmagát?

— Babel után című könyvem megírása óta főként a nyelv elmélete, bölcselate érdekel. Igaza volt Heideggernek, amidőm azt állította, hogy a jelentés több, mint amire a beszélő gondol. Nem mi használjuk a nyelvet, hanem az beszél helyettünk. Ez jelenlegi tevékenységemnek a kiindulópontja.

— Három évvel ezelőtt, a Nemzetközi Összehasonlító Irodalomtudományi Társaság budapesti ülésén Heideggerrel tartott előadást. Azóta könyvet írt róla. Fontosnak tartaná, hogy magyarul is kiadják a német bölcselő legjelentősebb könyvét, a Lét és idő-t?

— Nagy mulasztás, hogy ez eddig nem történt meg. Korántsem lehet arra hivatkozni, hogy nehez szövegről van szó, hiszen ugyanez minden fontos műről elmondható.

— Milyen újabb munkán dolgozik azóta, hogy Heideggerrel írt könyve megjelent?

— Antigone történetének költői, művészeti, bölcselati és politikai értelmezéseivel foglalkozom. Örült volt-e Antigone, apjától, Oidipusztól örökölvén az elmebajt? Szerelmet érzett-e Kreón iránt? Vagy önmagát imádtá? Az elmúlt két és fél évezred során a legkülönbözőbb módon értelmezték a sorsát. Van-e alap arra, hogy eldöntsük egy értelmezés helyességét vagy nincs? Erre a kérdésre keresem a választ.

— Köszönöm a beszélgetést. Dr. Szegedy-Maszák Mihály

A hirdetőoszlopok falragaszai reneszánsz muzsikát, szonetteteket népszerűsítettek, mint a nemzetközi képzőművészeti kiállítás közötti és azt szervesen kiegészítő rendezvényeket. Hetilapok címlapjairól Gioconda mosolyog sejtelmesen az olvasóra, s a kulturális folyóiratok hasábjain hazai meg külföldi szaktekintélyek értékesnek hosszasan, és próbálják megfejteni ennek a mindmáig rejtélyes melabúnak a titkát. A tévéhíradó hazai eseményeinek sorában folyvást helyet kap valamilyen újabb tudósítás a kiállítás helyszínéről, mint például - ottjártam idején - a Szófiában akkreditált diplomáciai testületek tagjainak közös tárlatlatogatásáról számolt be az adás.

Talán éppen ennek a fölfokozott hírverésnek tulajdonítható az, ami váratlanul érte a rendező szerveket is: ez a hihetetlen méretű tömegérdeklődés. A tárlat helyszínének befogadóképessége ugyanis térben és időben egyaránt korlátozott. Ezenkívül rendkívüli biztonsági intézkedésekkel védik a kiállított kincseket. Hiszen - gondoljuk csak meg - kilenc ország világhírű múzeumainak legféltettebb kincsei adtak itt találkoztat egymásnak ezen a reprezentatív rendezvényen. S ha csupán a részvevő államokat említtük - a Szovjetunió, Olaszország, Anglia, Vatikán, Ausztria, Hollandia, Franciaország, valamint Lengyelország és nem utolsósorban hazánk - máris hosszadalmas lista áll össze. Nem is beszélve arról, hogy ezek a „képzőművészeti nagyhatalmak” többnyire jó néhány sokcsillagos képtáruk remekait válogatták össze a kiállításra. Fel-sorolni se győzzük valamennyit, csupán ízelítőül említtük most itt: a leningrádi Ermitázt, a firenzei Uffizit, a londoni British Museumot, a bécsi Albertinát, a párizsi Louvre-t és a mi Szépművészeti Múzeumunkat.

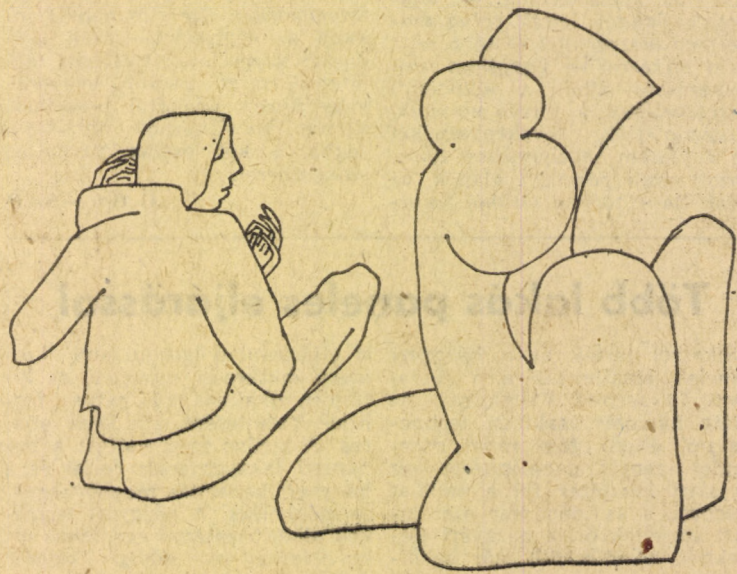
A bolgár vendéglátók keresve sem találhattak volna szebb és jobb helyet ennek a nemzetközi képzőművészeti kiállításnak, mint a jelenlegi. Az aranykupolákkal borított Alekszandr Nyevszkij székesegyház ugyanis napjainkban még mindig betölti eredeti rendeltetését is. A hatalmas műemlék épület attempoma viszont már hosszú évek óta a képzőművészet hajléka lett. A szófiái Nemzeti Múzeum ikongyűjteményét csodálhatták itt a túristák esztendőkön át. Az impozáns kriptacsarnok most méltó otthona a Leonardo da Vinci és iskolája című kiállításnak. Hiszen a tárlat csupán ünnepélyes nyitánya annak a hosszú távú és komplex programnak, melynek célja - többek között - éppen

zetbe. A rejtett fény, a diszkrét világítás csak fokozza a mérték-tartó összhátást. Ezek után talán mondanunk sem kell: az itt kiállított remekművek maximálisan érvényesülnek. A viszonylag alacsony mennyezet még egy szokatlan élménnyel ajándékozza meg a nézőt: a képek szemtől szembe, kézzel elérhetően, testközben sorakoznak a falakon köröskörül. Ettől a kiállításlatogatónak az a benyomása támad, mintha ablakon át tekintene a reneszánsz világra. Olyan közvetlen, intim kapcsolatba kerülhet a szemlélő a „festett világgal”, akár a Leonardo-korabeli festményeken az architektúrális előtér a természeti tájjal, a ködbevesző látóhatárral, a szinte szédítő perspektívával...

A szótöven műalkotás közül hét grafika eredeti, és Leonardo kezéből való. A tárlatrendezés ezeket - jó érzéssel - egy masszív, sokszögű központi oszlop oldalaira csoportosította. Öt közülük Londonból jött, a British Museum kölcsönzéseként, mint például az apró, féltényrnyi férfit, vagy a tollal, tussal egy-egy füzetlapnyi papírra zsúfolt rajzvariációk a Macskás Madonnáról, vagy a drapériás figuráról. Rotterdamból érkezett a Léda és a hattyú témájára készített félaraszní, vegyes technikaijú kompozícióvázlat, míg a küzdő lovasalakok lapja a firenzei Uffizi tulajdona.

Több tucatnyi a Leonardo rajzairól készült és itt kiállított faksimilek száma. De ezek leg-alább annyiban kárpótolják a távoli eredetüket, vagy valóban többnyire olyan jól sikerült, a megtévesztésig hű hasonmások, amelyek a modern nyomdatechnika remekei. Nemcsak a ceruza nyomát, a tollvonást teremtik újra tökéletesen, hanem a rajzlapok alapanyagának állagában az évszázadok során bekövetkezett bármiféle romlást vagy változást is. A katalógus két példányt magyar köztulajdonból is főlemlít, mégpedig a híres, krétával rajzolt harcosfejek közül, a budapesti Szépművészeti Múzeum állományából.

Sok értékes és eredeti remekmű van viszont ezen a nemzetközi képzőművészeti kiállításán, amely nem Leonardo kezéből való, de korabeli és világhírű mester készítette, gyakran éppen Leonardo mester valamelyik alkotásának ihletésére. Ilyen Leonardo-replika például Rubens olajfestménye, Az anghiari esata témája nyomán, amely Bécsből

Csáky Ida rajza

Argentína gazdasága

Ajtót nyitni a világnak

A hetvenes évek közepe óta az argentin gazdaságpolitika közép-pontjában a **nyitás gondolata áll**: a protekcionizmust meg kell szüntetni, s az importvámok mérséklésével a hazai ipar versenyképességének erősödését kell elérni. 1980 elejére nyilvánvalóvá vált, hogy a kitűzött célok megvalósulása a vártnál **lassabban** megy, és nemkívánatos mellékhatásokkal jár együtt.

Az importverseny egyelőre nem tudta a hazai ipar fejlődését megfelelően ösztönözni, a versenyképtelen kis- és középvüzetek száza sorra csődbe mentek.

Nem meglepő, hogy az argentin vállalkozók beruházási hajlandósága viszonylag **mérsékelt maradt**, miközben a külföldi befektetések 1977 óta **dinamikus**an nőttek. Az országnak tavaly egészséges — egymilliárd dolláros — aktívummal zárult a kereskedelmi mérlege, és a munkanélküliség is csupán az aktív lakosság két százalékát érinti. A mérleg másik serpenyőjébe kíváncsok viszont, hogy az infláció éves szinten már meghaladja a 150 százalékot, és az előrejelzések szerint kisebb recesszió várható a közeljövőben: 1980 tavaszától kezdődően érezhetően kevesebb hitelt kap Argentína. A kormány ugyanis deklarálta, hogy **csak egy évet meghaladó futamidejű kölcsönök felvétele engedélyezett**. Mivel pedig — ez is közismert — 1981 márciusában kormányváltás lesz (és ez módosíthatja a gazdaságpolitikát is), a hitelnyújtók ez év áprilisától kezdve óvakodtak attól, hogy tőkéjüket a változás várható időpontján túl lekossák. Végeredményben tehát a **tőkebeáramlás leállt**, a belföldi likviditás 100 százalékos kamatláb mellett is **szűkült**. A külföldi kötelezettségeknek pedig a jegybank az első félévben csak a tartalékok igénybevételével tudott eleget tenni.

Ilyen körülmények között **hirdette meg a gazdasági kormányzat július 10-én újabb csomagtervet**. Ennek célja a gazdasági helyzet **normalizálása** volt. Az intézkedések gyakorlatilag az egész pénzügyi szférát átfogják.

A legsürgősebb feladat az egy évnél rövidebb futamidejű **külföldi hitelek felvételi tilalmának eltörlése volt**. Rövid időn belül **700 millió dollár áramlott az országba**, és a pénzügyi feszültség **jelentősen enyhült**, a likviditási helyzet javult. A jövő év elején sor kerül az adóreformra, amelynek keretében **25-fajta adó és illeték szerepét az értéknövekedési adó veszi majd át**. (Az álta-

lános adókulcs húsz százalék lesz, a gyógyszereket és élelmiszereket kivéve, melyeket kedvezményes, tizszázalékos teher sújt csupán.) Az elképzelések szerint 1981-től a személyi jövedelemadó megszüntetésére is mód nyílik. Továbbra is külön adózás tárgya marad viszont egy bizonyos termékkör, ide élvezeti cikkek (cigaretta) és üzemanyagok tartoznak.

A külföldi hitelfelvételek megkönnyítésén túl a gazdaságpolitikai vezetés **további intézkedéseket tervez** a belföldi hitelkínálat növelésére. A tervek szerint tízéves lejáratú **dollár-kölcsönkötvényeket bocsátanak ki**, és szó van az infláció mértékéig értékálló **kölcsönjegyek** piacra dobásáról is.

A **csomagterv végeredményben tehát a problémákra nem elzárkózással, hanem a gazdaság nyitottabbá tételével reagált**.

G. Gy. — Sz. P.

Élelmiszer-gazdasági helyzetkép

Az ésszerűség parancsa

Interjú dr. Páles Gyulával, az MNB elnökhelyettesével

Az ötödik ötéves terv első négy évében a mezőgazdasági termelés lényegében a népgazdasági tervnek megfelelően fejlődött, viszont **nem sikerült teljesíteni a hatékonyságra, a jövedelmezőségre irányuló feladatainkat**. A beruházásokra minden évben többet költöttünk a tervezettnél, és személyi fogyasztásra is többet fordítottunk valamivel, mint amennyit a létrehozott jövedelmek megfelelő fedezettel alátámasztottak.

— Az ismert előzmények után, az év nyolc hónapja elteltével milyennek látja a bank az élelmiszer-gazdasági helyzetet? — erre kértünk választ dr. Páles Gyulától, a Magyar Nemzeti Bank elnökhelyettesétől.

Biztató folyamatok

— 1980 elejétől kezdve **biztató folyamatok bontakoztak ki** — válaszolta az elnökhelyettes — a január elején életbe léptetett szabályozás által közvetített gazdaságpolitika megértésre és következetes végrehajtásra talált, mind az állami gazdaságoknál, mind a téveszknél. Az idén **érzékenyebbül elsősor kétségbevonhatatlannal a fordulat jeleit a termelésben — javul a gazdaságosság**. Úgy látszik, hogy az 1977 őszétől kezdve hozott párt- és állami határozatok megadták a vállalati cselekvésnek azt a fő irányát, amelyet terveink szerint már előbb el kellett volna érünk. A termelési csúcsidőszakban a mezőgazdaságban fennálló rövid lejáratú hitelállomány — az energia- és anyagárak emelkedése ellenére — **kiseb mértékben nőtt a számítottnál**. Ez a költséggazdálkodás javítására irányuló törekvéseket fejezi ki. Nagy erőfeszítések történnek az energiaszolgáltatás **mérséklésére**. A takarmányozás receptúráinak ésszerű változtatásával drágább importanyag felhasználását olcsóbb, de jól használható, saját termelésű anyagokkal helyettesítik mérsékelni. Az ésszerűbb műtrágyázás mellett eddig nem látott igyekezettel veszik elő a szerveztrágyázást, „látnak” a drága építkezési tervek ellen és találnak ki a helyi lehetőségeknek és a céloknak megfelelő olcsóbb megoldásokat. A gazdaságosabb termelés bővítése érdekében változatos kombinálják a kistermelést a nagyüzemmel és keresik az értékesítési piacok bővítésének lehetőségeit a mezőgazdasági üzemek.

Tehát **több energiát fordítanak a belső tartalékok kihasználására** és nem akarnak mindent új beruházásokkal megoldani. Nem a késedelem és a fejlődés iránti közömbösség okozza, hanem a kedvező irányú változás jele, hogy július végéig a beruházásokra történt kifizetések összege **majdnem hárommilliárd forinttal, 23 százalékkal volt kisebb a tavalyinál**. A munkadíjakra kifizetett összegek növekedése pedig — a nagytermészeti csapásokkal és elemi károkat szenvedett megéktől eltekintve — **valamivel arányosabban** a vállalati bruttó jövedelmekkel, mint az előző három évben volt.

— **Közvéleményünk aggodalommal figyelte a természeti csapásokról, az elemi károkról, a veszteségekről szóló híreket. Hogyan ítélik meg ezeket a MNB-nél?**

— Az általánosan kedvező képet a mezőgazdaságról az idén a

szokásosnál több probléma tarkítja. Sok helyen a bőséges csapadék miatt nagyok az eredmények, ám más téveszknél és állami gazdaságoknál ugyanezért **nagyok a veszteségek**. Mindent egybevetve — eddigi felméréseink szerint — **összesen nem lesz annyi a pénzügyi hiány, mint tavaly volt, de ez több szövetkezetet és állami gazdaságot érint súlyosabban, mint a múlt évben**. Erre most különösen nagy figyelmet kell fordítanunk. Egyes szövetkezetek (vállalatok) súlyos pénzügyi helyzetét előreláthatóan **nem tudjuk majd a tanácsok és az állami költségvetés segítségével nélkül véglegesen rendezni**. A bank azonban — törvényes lehetőségein belül — **mindent megtesz annak érdekében, hogy a termelés zavartalanul finanszírozási feltételeit minden téveszknél és állami gazdaságnál biztosítsa**.

Bizakodók és kételkedők

— **Váltsunk témát: az élelmiszeripari beruházások körül támadt nehézségek időről időre izgalmat váltanak ki — ezt tapasztaljuk most is...**

— Az élelmiszeripari vállalatok általában nagy szervezetek, amelyek olyan helyzetben vannak, hogy egy-egy vállalat szinte egy egész iparág tőkeforrásait viseli. A normatív szabályozó rendszer talán minden iparágban **keményebben bánt** e vállalatokkal, mivel összehúzta önfinanszírozó képességüket és szinte minden komolyabb fejlesztésnél az állami költségvetés **bábáskodását teszi szükségessé**. Ugyanakkor az élelmiszeripari fejlesztések fontosságát és irányát a **legmagasabb szintű határozatok deklarálják**. Ilyen körülmények között az élelmiszeripari állami nagyvállalatai az ötödik ötéves terv elején **hónon vették igénybe az MNB exportfejlesztő hiteleit**. Talán példa nélkül is áll, hogy az élelmiszeripar az exportfejlesztő hitelek segítségével a tervezett **35 milliárd forinttal szemben 50—52 milliárdot ruház be az ötödik ötéves terv folyamán**.

— **Exportfejlesztő hitelek** több olyan beruházást kezdtek el, amelyeket azelőtt csak állami nagyberuházásként lehetett elképzelni. Annak ellenére, hogy a döntésekre a legnagyobb mértékben bevontuk a minisztériumokat és a kapcsolódó vállalatokat — **tehát nagyon körültekintően járunk el** —, kivitelezés közben **mégis olyan problémák jelentkeztek**, mint az állami nagyberuházásoknál. Az importdöntések **elhúzódsága** már az induláskor emelte a beruházások költségeit, s az árfolyamváltozások és sok minden más szintén ebbe az irányba hatottak. Egyes beruházásaink költségei **íjesztő módon nőttek a számítottéhoz képest**. A többletköltségek finanszírozása természetesen külső, vállalatok kívüli forrásokból nem mehet könnyen, erre hitelt csak végszükségben adhatunk. A legnagyobb zavarokat azonban a **beruházások kivitelezése** közben, az előzetes kalkulációkat módosító piaci változások különböző megítélése, a **rendkívül ingatag prognosztizálás** idézte elő. Néha egyesek a készleletű piaci jelenségekből is **különböző, nagy horderejű következtetéseket** vonnak le. Amikor például 1978-ban

a baromfi világpiacon árai nagyon alacsonyak voltak, még az MNB-ben is felvetették, hogy a Baromfiipari Trösztnek a modernizálásra megszavazott hiteleket **nyír-báljuk meg és az elkezdett rekonstrukciókat állítsuk le**. Mondván: az egész termelési ág nem gazdaságos! A múlt évben, és különösen az idén, a világpiacon árai olyan magasra emelkedtek, hogy **még az étkezési tojás exportja is gazdaságossá vált!**

— **Jól jött tehát, hogy a baromfitermelést és a feldolgozó ipart 1978-ban nem szorítottuk vissza**. Egy másik jellegzetes példa a szabadegyházi kukoricafeldolgozó beruházás esete. A beruházás eldöntése körül lappangó problémák ismétlődően felszínre kerültek, valahányszor a többletköltségek vagy a beruházások felülvizsgálatára vonatkozó — az egyensúly követelményei alapján született — határozatok erre alkalmat adtak. Írásos javaslatot **senkitől nem kaptunk arra, hogy állítsuk le, de a kételkedésnek** pusztán csak a felvetése is **két-három idegölő felülvizsgálatot indított el** egy évben belül. A döntés mindig ugyanaz volt: **folytatni kell**. Az idén — a cukorárak, a szeszárak és más tényezők hatására — már a beruházás meggyorsításának igénye merült fel. Viszont indításkor **legelőnyösebbnek a Martfői Növényolajgyár** beruházása ígértékett — **most ez hátrább került a sorban**.

Ne legyen visszaesés

— **Végül is az exportfejlesztő hitelekkel elkészülő élelmiszeripari létesítmények hosszabb távon igazolják-e a vállalkozókat?**

— **Igen, igazolják**. Azt azonban **nem helyeselném**, ha egyetlen öt éves tervidőszak alatt — a mai rohanó világ körülményei között — **valamely vállalat még egyszer ugyanilyen nagyot markoljon, mint amilyent az ötödik ötéves terv időszakában tettünk...**

— **Visszatérve a mindennapi feladatokhoz: mi a legfontosabb teendő az év hátralévő hónapjaiban?**

— **Nagyon fontos társadalmi érdek, hogy ne engedjünk visszaesést az exportcélú árutermelésben**. Ilyen fejlesztésekhez — ha a javaslatok megfelelnek az ismert kritériumoknak — **bármikor** nyújthatunk hiteleket. Ebben korlátozásaink nincsenek; egyedi esetekben a saját forrás bevonásával engedélyeket is adhatunk. Bizunk benne, hogy az élelmiszeripari vállalatok **késedelem nélkül eljutnak hozzánk** mindegyikük számára **érdemes és bőségesen** erre érdemes ügyben.

— **Természetesen ezt a hitelkonstrukciót a mezőgazdasági termelésben is szeretnénk tovább vinni**. A nyersanyagtermelés és feldolgozó ipar összehangolt fejlődését a feldolgozó ipar szűk keresztmetszeteinek kiterjesztésével is elősegítjük. Gondolunk a dobozgártás, a csomagolástechnika, a hűtőlánc stb. kifejlesztésére is. Tapasztalataink alapján szeretnénk a szövetkezeti iparfejlesztést is elősegíteni. Az a meggyőződésünk, hogy az állami nagyipar **egyedül nem képes** valamennyi, a fejlődés által felvetődő sokrétű feladatot magára vállalni.

Fahidy József

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai
Érvényben: 1980. szeptember 1-től

Egység	Devizanem	Nem kereskedelmi árfolyam		Kereskedelmi árfolyam	
		vétel	eladás	vétel	eladás
100 albán lek c)		156,59	156,59	156,59	—
100 angol font		5472,34	5477,82	5483,30	7622,97
100 ausztrál dollár		2677,36	2680,34	2683,22	3730,26
100 belga frank		80,13	80,21	80,29	111,62
100 bolgár leva c)		1676,14	1676,14	1676,14	—
100 csehszlovák korona c)		155,28	155,28	155,28	—
100 dán korona		415,—	415,42	415,84	575,10
100 francia frank		553,28	553,83	554,38	770,72
100 holland forint		1173,60	1179,78	1180,96	1641,79
100 indiai rupia		297,14	297,44	297,74	413,92
100 japán yen		103,36	103,46	103,56	143,98
100 kanadai dollár		1991,45	1993,44	1995,43	2774,08
100 KNUK von c)		910,42	910,42	910,42	—
100 kувati peso c)		1728,80	1728,80	1728,80	—
100 kuvvati dinár		8614,25	8622,87	8631,49	11 999,65
100 lengyel zloty c)		76,42	76,42	76,42	—
100 mongol tugrik c)		352,87	352,87	352,87	—
100 NDK-márka c)		484,—	484,—	484,—	—
100 norvég korona		474,80	475,28	475,76	661,41
100 NSZK-márka		1281,85	1283,13	1284,41	1785,61
100 olasz líra		27,02	27,05	27,08	37,64
100 osztrák schilling		181,06	181,24	181,42	252,22
100 pakisztáni rupia		235,32	235,56	235,80	327,81
100 portugál escudo		46,41	46,46	46,51	64,66
100 román lei c)		170,—	170,—	170,—	—
100 spanyol peseta		31,77	31,80	31,83	44,26
100 svájci frank		1387,05	1388,44	1389,83	1932,17
100 svéd korona		551,49	552,04	552,59	768,22
100 szovjet rubel c), d)		1622,50	1622,50	1622,50	—
100 transzferábilis es clearing rubel		—	—	—	2797,20
100 USA-dollár		2312,07	2314,38	2316,69	3220,71
100 vietnami dong c)		682,81	682,81	682,81	—
					2800,—
					3223,93
					3227,15

MEGJEGYZÉSEK:

- a) Bankjegyek vétele és eladása csak az illető országban érvényes rendelkezések (bankjegy ki- és beviteli korlátozások, tilalmak, stb.) figyelembevételével történik, az azokra külön megállapított árfolyamon.
- b) A fel nem sorolt clearing javítások elszámolásánál a clearing elszámolás alapján vett deviza fent feltüntetett árfolyama kerül alkalmazásra.
- c) Államközi megállapodásokon alapuló árfolyamok.
- d) Csak magyar-szovjet viszonylatban érvényes.

Brit energiaexport

Nagy-Britanniában az év első felében a tavalyi év azonos időszakához képest **8,4 százalékkal csökkent az energiafogyasztás** — közölte pénteken az energiaügyi minisztérium.

Az energiahordozók közül a kőolaj felhasználása csökkent a legnagyobb mértékben, 15,4 százalékkal. Ezzel egyidejűleg növekedett a brit észak-tengeri olajtermelése, a tavalyi év azonos időszakához képest **6,7 százalékkal**.

HORIZONT

Drágulnak a jugoszláv repülőgép-vitelidíjak

A jugoszláv légitársasági vállalat, a JAT közölte jegyárúsító irodájával, hogy 1980. szeptember elsejétől módosul a közlekedési díjszabás a bel- és külföldi járatokon egyaránt.

A viteldíj a belföldi járatokon **4,4 százalékkal emelkedik**, míg a nemzetközi járatokon általában 3

százalékkal drágul. Kivételt képeznek a skandináv országok — ahol a drágulás 2 százalékos — és Nagy-Britannia, ahol 4 százalékos lesz a díjszabás-emelés.

A JAT vezetősége az áremelést az emelkedő üzemanyagárakkal indokolja.

A jugoszláv légitársasági vállalatnak az év első hét hónapjában mintegy 230 millió dollár dinár vesztesége volt. Az említett időszakban körülbelül 300 ezer utassal szállított kevesebbet, mint az elmúlt év azonos időszakában.

Irodalmi barátságok

Találkozás Romániában

...a megélt történelmet — kell a gondolkodó főnek — kritikailag szemügyre venni. Kritikailag, tehát amennyire képes rá, részrehajlás nélkül. S úgy lehet mások, a Hídat elkerülő elfogultak és elvakultak helyett is...” — Méliusz József szavai ezek, talány hangzottak el Bukarestben, amikor Méliusz átvette a Magyar Népköztársaság Babérkoszorúval ékesített Zászlórendjét; s előtte nem sokkal hazájától, a Románia felszabadításának napjáról elnevezett Augusztus 23-a Erdemrendet.

Műveit olvasva, úgy gondolom, hogy Méliusz József szavait a román költő barát és küzdőtárs, Eugen Jebeleanu is mondhatta volna. Legalábbis igen jól rimel Méliusz e szavaira mindaz, amit Jebeleanu mondott Méliuszt köszöntvén akkor, amikor a bukaresti magyar író átvette az Írószövetség Nagydíját. Az alábbiakat e köszöntőből idézem:

Még ha a Szövetség Nagydíjánál nagyobb díjról lenne is szó — nem arról kellene beszélünk. Egy olyan mű, amilyen Méliusz Józsefé, amely elválaszthatatlanul kötődik egy olyan élethez, amilyen az övé, nem megfizethető és nem jutalmazható. Az úgynevezett Szövetségi Nagydíj, melyet ma átnyújtanak, csupán jó alkalom arra, hogy megöleljék, újra és újra, hogy hosszú és nyugodt életet kívánjak neked — és (főként!), hogy számot adjunk, emlékezzünk és ismét emlékeztünkbe idézzük, micsoda hősiességgel, milyen nemesen, mennyi isteni türelemmel és tapintattal fogadtad, gyürted le mindazokat a gyalázatos akadályokat, melyek nemcsak a művé, hanem az életed elé is fölnyomultak.

Csodálatra méltó műved (próza, vers, esszé, avantgarde publicisztika) az örömmel, jobban való hitednek a gyümölcsei, művek, amelyek végül is lerombolták az aljasságok falait, melyeket kitarotán és cinikusan nem csupán deklarált ellenségeid emeltek, hanem úgynevezett „bajtársaink” közül is némelyek. Am addig, míg e falak porba hullottak, melyeket nemcsak azért húztak, hogy téged, mint romániai magyar nemzetiségű harcost megsemmisítsenek, hanem, hogy oly sok bátor román küzdőtársat is — mennyi nyomorúság, mennyi aljasság, mennyi ártaatlan szenvedés!

1947 tavaszán írtad nekem Kozlovárról: „Kimondhatatlanul örvendek, hogy költészetem megnyerte tetszésedet, s köszönetet mondok erőfeszítéseidért, amelyeket a publikáció érdekében tettél. De poémám (ragaszkodtál hozzá, hogy kiemeld) kinyomtatása nem személyemnek szóló hízélgés többé, hanem az erdélyi magyar irodalom megbecsülésének, s versemben kifejezett közös eszméink kis győzelmeinek tekintem.”

„Közös eszméink e győzelmében” hittél mindvégig, és hiszel továbbra is.

Ez a hit, a fennkölt tisztesség, a család előtti főhajtás visszautasítása, mindennemű dogmatizmus és mindenfajta erőszak elutasítása, fosztottak meg — nem sokkal az előbbi dátum után — mind tolladtól, mind szabadságotól...

És most, mit is mondhatnék még? Most, amikor büszke homlokodat, mely a töviskoszorút elszenvetted, Románia Szocialista Köztársaság „Írószövetségi Nagydíja” ékesíti...

Engedd meg, hogy változhatatlan szeretettel tekintsek rád.

Annyi négyszögletes, nyolc- és háromszögű, csavarvonalú, csupa szélesre tátott, nyáladzó, mohó szájú fej, annyi szőrös, hegyezett, ártatlan szavakra leső — s azokat kénykedv szerint sárba taposó vagy gyutacsá változtató — fül között, egy egyenes, bátor, egyszerű és nemes alakot látni, és egy szív (de micsoda szív!) dobogását hallgatni, mely nem öregedett meg annyi, de annyi csapástól... ó, istenem, milyen csoda...

És micsoda ellenálló-képesség: a méltóság, a szellemé, e tébolyodott és undorító század, melyet nagy ritkán világított meg egy-egy napsugár, minden nyomorúsága, aljassága, emberi lealacsonyodása ellenében.

Szavad sohasem volt eladó — s ha szívedet ököllel ütlegelték is, senki nem volt képes szellemet térdre kényszeríteni, és költészetéből a négy-, és nyolcstb. szögletű fejek használatára szánt éneket csinálni.

...Ki mondta, hogy a költészetnek a félművelteket szolgáló énekek, s nem a sasok egéből származó üzenetek kell lennie? Még akkor is, ha a sasokra vadásznak, s megsebzik őket azok gyönyörűségére, akik csupán a récék röptét viselik el?

„Ne a mások véérével íj / tulajdon véreddel töltésed töltötölád. — / Van ilyen bolond is” — írtad.

A te, gyakran vérrel írt szavaddal jövők feléd és megölellek.

*

A közelmúltban alkalmam volt személyesen is találkoznom Eugen Jebeleanuval, e köszöntő elmondójával. Az idősebb, a tapasztaltabb jogán tömör feleleteinek minden mondatával tanított, oktatott, nem feledkezve meg sem a kritikáról, sem az elismerésről.

— A román kultúrának — mely iránt az érdeklődés az utóbbi időben Magyarországon is megnőtt — mit jelentett, mit jelent a magyar kultúrával való együttélés? Egyáltalán: az ön véleménye szerint együtt él-e a két kultúra? Egymással milyen kölcsönhatásban?

— Az a tény, hogy az utóbbi időben (jó lett volna, ha régebben) az ön országa olvasóközönségének érdeklődése érezhetően megnövekedett a román irodalom és művészet iránt, kétségkívül örvendetes dolog. Örvendetes mindkét ország számára... Mindkét kultúrának megvannak a maga vegyértékei és jellegzetességei. Mindegyik kultúra a saját értékei és a saját jellege révén él. A kölcsönhatások mindig üdvösek. Ezek bizonyára léteznek, abban a mértékben, ahogy Eminescu — amennyiben igen — ismert Magyarországon és Petőfi Romániában.

— Szeretném, ha előző mondatait személyes alkotói vonatkozásokkal is kiegészítené: milyen illúzió rabjaként kezdett el magyar költőket fordítani? Alkotói életében volt-e jelentősége a magyar irodalommal való találkozásnak?

— Fordítottam, már kamaszkorom óta, a magyar költészetből (Petőfit, Adyt, Aranyt stb.), mert e kiváló költőkben egy eredeti, jellegzetesen magyar, ugyanakkor viszont nagyon emberi gondolkodás és érzékenység kifejeződését találtam meg. Ők saját érzékenységem hozományát gazdagították,

ahogyan azt valamennyi bekalandozott irodalom jelentős alkotói tették.

— Néhány romániai magyar íróhoz mély és elvi barátság fűzi önt. Van-e az ilyen barátságoknak történelmi geneziséük?

— Mély baráti érzéssel viseltem nem csupán egyes romániai írók, hanem hazám valamennyi tehetséges írója iránt. (Természetesen nem azok iránt is, akikből hiányzik a talentum.) E barátságok nyilvánvalóan történelmi eseményekhez kötődnek, minthogy mindannyian a történelemben élünk. Mély és tiszta gyökerekkel kötődtem azokhoz a magyar írókhoz, akik az emberiség egyetemes javáért harcoltak az ország felszabadítása előtt, miként utána is. Örültem Gaál Gáborhoz, a „Korunk” főszerkesztőjéhez fűződő barátságomnak, és boldog vagyok, hogy olyan barátom lehet, mint Méliusz József, aki testvérem az örömeiben és a szenvedéseiben.

— Illyés Gyula sokat fordított a klasszikus és az élő román költészetből is. Életművének, működésének milyen a visszhangja Romániában?

— Becsülöm Illyés Gyula csodálatra méltó írásművészetét, melyet alkalmam volt személyesen megismerni, Szemlér Ferenc barátommal együtt, évekkal ezelőtt. Alkotásait, valamint a román irodalmat tolmácsoló műveit értékelem a román hozzáértők. Persze, ez nem azt jelenti, hogy ne lenne még sok a tennivaló, hogy (nemcsak őt, hanem más kiváló magyar írókat is) megismertessünk Romániában; mint ahogy kétségkívül elég sok még a teendő, hogy mondjuk egy Bacovia vagy Hortensia Papadat-Bengescu életművét is minél több magyar állampolgár ismerje.

— Műfordítás-irodalmunk a román irodalomból gyakorlatilag naprakész, s nincsenek jelentős hiányai. A román értelmiség körében mennyire ismert a magyar írók és költők műfordítói tevékenysége?

— Kedvesem, a lelkes televízió-, futball- stb. szerető közönség — magyar és román és akárhonnan — közönség — nem lesz kielégítő mértékben megelégedve a magyarországi vagy a romániai kitűnő műfordítókkal. Ami a kijelentését illeti, mely szerint a klasszikus és kortárs román irodalom fontos műveit lefordították magyar nyelvre, én azt hiszem, hogy hozzá kell tennünk a viszonylagosság egyúttartóját: amely ezen felül meglehetősen fontos is. Sok még a tennivalónk. Nem elegendő, hogy a magyar irodalmat román, a román irodalmat pedig magyar értelmiségi körökben ismerjék; annak (azoknak) mélyen be kell hatolniuk a tömegekbe. Annyira, hogy ha — évek múltán — amikor valaki nálunk, Romániában, kiejti Petőfi, Magyarországon pedig Eminescu nevét, az emberek leemeljék a kalapjukat.

ZELEI MIKLÓS

Szász Károly István rajza

Az idő egésze

Ország Lili Labirintusában

Amikor kiállítás-kritikát írok, nem szeretek idézni. Azt még kevésbé szeretem, hogy a művészről idézzek. Nemcsak azért, mert ilyenkor úgy tűnhet, hogy nincs önálló gondolatom, és ezért a más eszközökkel dolgozó képzőművész gondolati munkájára támaszkodom, amely az én műfajom, a kritika döcögését segítheti, hanem azért is, mert még egyetemista koromban, jó emlékeztető professzoraim gondosan óvtak attól, hogy összekeverjem a képzőművészek alkotásait a nyilatkozataikkal. Ha értékítéletet kell mondani egy művészről, ne annak alapján tegyük azt, amit mond, hanem amit alkot.

Most mégis megszegem ezt a — magamra vállalt — törvényt, mert úgy gondolom, hogy a két éve elhunyt Ország Lili kiállítását, mi több, egész életművét jobban lehet érteni és a kritikát olvasóval érteni, ha azt a néhány mondatot, amit önmagáról írt, bevezetőként közreadom. Íme.

„Az a labirintussorozat, amit festek, most, az én labirintusom. Ezen végig kell mennem, és úgy megyek rajta végig, hogy megfestem. Borzalmas kín, de itt nem lehet megalkudni. Ezt be kell járni. Az én labirintusom kövekből épül föl, és városokból. A falakon sok minden más mellett megtaláltam a labirintus XX. századi jelképét, a nyomtatott áramkör rajzát. Ez századunk emblémája is lehetne. Ezek között a falak között élek most, és nem tudom már, hogy aki ide belép, az halad-e, vagy egy helyben áll. Ezt csinálni, festeni fogom, amíg élek, ennek a kapuját csak akkor zárják be, ha én már nem leszek.”

Az 1926-ban született művész-nő hosszú utat járt be, amíg eljutott saját labirintusához. Szőnyi István tanítványa volt a főiskolán, melyet 1950-ben végzett el, de mint oly sok esetben, az erős egyéniségű tanítvány le tudta küzdeni mesterének és a főiskolának a hatását. Az ötvenes években és a hatvanas évek elején festett képei arról vallanak, hogy nem tájékozatlanul és tétován ugyan, de kereste a helyét, önkifejezésének lehetőségeit. És nem véletlen, hogy abban a körben találta meg, amelynek szellemi vezetője Bálint Endre volt.

Ugyancsak ezekben a napokban látható a Zichy-kastélyban a

Kenessei András

Szemléltető tanulás a Planetáriumban

A TIT budapesti Planetáriumában is szervezett formában nyújt lehetőséget az iskolások számára, hogy megismerkedjenek a földünk körülvevő világmindenséggel. A Népligetben található, jól felszerelt épületben az idei tanévkezdést szinte első napjától

várják az általános és középiskolások — természetesen szervezeten is.

Szeptembertől júniusig keddsütőtörtökönként, havonta átlag 9 alkalommal látogathatók a Planetárium kupolájában modern eszközzel szemléltetett előadások.

Stark Anng rajza

Egy bírság krónikája

Tisztességtelen haszon, több menetben — Megdolgoztatták a revizorokat!

„A Népköztársaság nevében! A megyei bíróság kötelezi az eljárás alá vont szövetkezetet, hogy 2 000 000 (kettőmillió) Ft gazdasági bírságot és 23 582,30 Ft első fokú eljárás költséget 15 nap alatt megfizessen... Kelt Zalaegerszeg, 1978. december 29-én. Aláírás: Dr. Nagy Antal mb. tanácselnök.”

Az Univerzál ipari szövetkezetet jogtalan haszonszerzés miatt ítélték el. Az ítéletről megjelent újsághír arról is tudósított, hogy a szövetkezetnél laza, rosszul szervezett a bizonylati fejelem, a számlaellenőrzés, és főképpen a szabadáras munkáknál sorozatosan fordultak elő túlszámlázások. A Pénzügyminisztérium Bevételi Főigazgatóságának megyei hivatala az utóbbi években többször megbüntette a szövetkezetet és vezetőit, ám az íménti ítéletből érzelhető eredménnyel.

Élénk figyelem

Mindenekelőtt dr. Nagy Antal, a gazdasági bíróság vezetőjével beszéltem:

— Az ítéletet megesszerte élénk figyelem előzte meg; az emberek kíváncsiak voltak, megbirkózunk-e a szövetkezettel, amely eddig igencsak ellenállóképesnek bizonyult mindenféle vizsgálattal szemben — mondja a bíró.

— Sokáig húzódtott az ítélet megfogalmazása. Miért?

— A Legfőbb Ügyészség másfél évvel ezelőt indítványozta a bírság kiszabását. Az ügy kivizsgálása jelentős szellemi energiát, a jogon kívül ár- és pénzügyi szakvéleményt is követelt.

A bíró árszakértőt kért a KGM-től. Egy évig tartott, amíg a szakértő — többszöri átdolgozás után — véglegesen nyilatkozott. Utolsó állásfoglalásában 360 ezer forint jogtalan hasznot ismert el a hatóság által megállapított 1,9 millióból. Bizonytalanul arra készítette a bírót, hogy a minisztérium állásfoglalását is kérje. Ennek ismeretében a bíróság végül is 1,6 millió forint tisztességtelen hasznot fogadott el a kétmillió forint bírság alapjául.

A megyei tanács árcsoportvezetőjénél, Doma Jánosnál folytatam a kérdéssorozatot.

— Az első jelentősebb, átfogó vizsgálatokat 1974-ben tartottuk a megyében. Akkor négy szövetkezetnél kezdeményeztünk szabálysértési eljárást, még inkább csak jelképesen. Az Univerzál elnöke és főkönyvelője például 1200—1200 forint pénzbüntetést kapott. Akkor még a felvilágosítás volt inkább a célunk. De az enyhébb szankciók is hatottak: az 1976-os vizsgálatoknál szinte mindenütt rendet találtunk. Kivéve az Univerzált.

Kétévenként

— A szövetkezet vezetősége folytatta, amit elkezdett, bár a régi főkönyvelő helyére új lépett — mondja a csoportvezető. — Sajnos, a második vizsgálatból sem tanultak; energiájukat inkább arra fordították és fordítják, hogy a vizsgálatot cáfolják. Nincs közvetlen szankcionálási lehetőségünk; szabálysértési eljárás ma már nem indítható, mivel ilyen szempontból az ügy el-évült, fegyelmet csak a közgyűlés

szavazhat meg az elnöknek — ha megszavaz, a bűnvádi eljárás kezdeményezése pedig a tanácsnoki mulik, de az is csak a jogerős ítélet után. Am ki tudja, mikorra várható ítélet? A szövetkezet ugyanis fellebbezett.

A Pénzügyminisztérium Bevételi Főigazgatóságán Sztankovszky Loránd osztályvezető tájékoztat:

— A szövetkezetet a kiskapuk keresése jellemzi: már annyi energiánkat kötötték le, amennyivel több tucat ügyet lezárhattunk volna! Szerintem a gazdasági bírságolás igen nehézkes, hosszadalmas, nem elég hatékony eszköze a szabálytalanságok kijavításának.

Sajátos sorrendre is fény derült: a főigazgatóság 1973-tól kétévenként bírságolta a szövetkezetet. Hatvanezer forinttól kétszáz ezer forintig terjedt a büntetés, csupán a pénzügyi (és nem az ár)-reviziók nyomán. Tavaly, a legutolsó vizsgálatnál 584 ezer forint adóhiányt állapítottak meg. A szövetkezetnek tehát éppen-séggel volt ideje hozzáadózni a szankcióhoz. (Lehet, hogy a büntetést már eleve belekalkulálták az árakba?)

— Ön szerint mi az oka a lazaságnak?

— A szövetkezet, amely sokféle tevékenységet folytat — az utóbbi időben megnőtt létszámmal —, nem volt képes a vállalat feladataihoz igazítani adminisztrációját, apparátusát. Az elnök a szakemberek helyett saját hatáskörében tartotta az ügyeket, főleg az árkérdéseket! A sok részlet alighanem elterelte a figyelmét a szövetkezet működéséről. Az adatszolgáltatás például annyira hiányos volt, hogy a számkönyv szűkebb adatait nagy részét is revizorainknak kellett a helyszínen kigyűjteniük. A hivatalos szakértőt is a szövetkezet által szolgáltatott, vártatlanul előbukkanó új, megalapozatlan számok készítették véleményének többszöri megváltoztatására.

Nincs tárgyalási alap

— Az ítéletről úgy tűnik, hogy a szövetkezet a sokféle szakmát használta fel igazának bizonyítására!

— Valóban. Bár a KGM felügyelete alá tartoznak, könnyűipari és építőipari tevékenységet is folytatnak, s mindig azt az utasítást vették elő, amely az adott helyzetben éppen kedvezett nekik. Megkönnyítette a dolgukat, hogy a minisztériumok néha eltérően rendelkeznek. A kinevezett árszakértőt is ez zavarta meg...

— Lehet ezekben a tévedésekben rosszhiszeműséget feltételezni?

— Azt hiszem, igen, mert az ismétlődően feltárt hibákat sem szüntették meg. Ha a bizonylati fejelem, az árképzés, az adatszolgáltatás megfelelt volna az előírásoknak, s ha csupán arról vitatkozunk, hogy melyik utasítás vonatkozik rájuk, jóhiszemű

tevédesnek is felfoghattuk volna az ügyet. Így azonban nincs tárgyalási alapunk.

Az osztályvezető utolsó megjegyzéséhez csupán egyetlen adalék: 1976-ban úgy tűnt, hogy a szövetkezet megfogadja a jó tanácsokat, és árszakértőt keres. Egy főhatóság munkatársát alkalmazták oktatóként, havi 1500 forintért.

— Véleményem szerint ez az árszakértő csak arra kellett, hogy rá, mint a főhatóság dolgozója ráhivatkozhassanak és a helyi megállapításokat ily módon védjék ki. A szakértő ugyanis soha nem oktatott; úgy tudom, az ügy a „szakértő” fegyelmi felelősségre vonásával végződött.

Az Univerzál szövetkezetben Rózsás Sándor elnök és Bódis Géza főkönyvelő fogad.

Az elnöki szoba falán bekeregetett oklevél: 1975-ben (az első átfogó vizsgálat után) elnyerték a Kiváló Szövetkezet címet.

— Termelési értékünk az elmúlt évtizedben több mint tízszeresére, 75 millió forintra emelkedett. Nyereségünk ennek körülbelül a tíz százaléka — mondja az elnök.

Tudom: korábban a nyereségarány ennek a kétszerese volt... Az eredmények végül is mutató-sak, csak hogy: milyen úton jutottak akkormiban a nyereséghez? A hatóság szerint: tisztességtelenül is. A szövetkezet szerint? Ők azt állítják: a kimutatott 1,9 millió forintból legfeljebb 231 ezer forint lehet kérdéses. Pontosam annyi, amennyit a szakértő végül is elfogadott (időközben a szövetkezet 100 ezer forintot már visszafizetett megrendelőinek).

Összefoglalásként az elnök ezt mondta:

— Sok a hiányosság nálunk, de nem akkora, hogy adminisztrációnk ne lenne megfelelő bármilyen adatszolgáltatásra vagy ellenőrzésre.

Csak egy tétel...?

A hatóságok viszont ennek az ellenkezőjét állapították meg.

— Az árhatóságok megállapításai — folytatja az elnök —, csak a rezsivel kapcsolatos tételt fogadom el — kivéve annak mértékét. De úgy érzem, ezt elég lett volna egy figyelmeztetéssel rendezni. A félreértésekre a különbözőképpen megfogalmazott utasítások adnak lehetőséget. Jó néhány szövetkezetnél voltunk tapasztalatcsérén, ott sem boldogultak ezekkel.

Az utóbbi hónapokban a szövetkezetben alig változott valami. Igaz, az elnök jobban elosztotta a feladatokat, külső árszakértőt is foglalkoztat, s egy dolgozóját továbbképzésre küldte. Az új főkönyvelő, aki két éve dolgozik itt, csupán annyit tesz hozzá mindehhez: „A szövetkezet nem becsülte meg eléggé szakértett dolgozóit, s azok elmentek innen. Ez nagy hiba volt.”

Az ügyre a Legfőbb Bíróság tesz majd pontot. Bármilyen legyen is az ítélet, annyi biztos: két év a gazdasági bírság jogerős kiszabásához hosszú idő. Fontos lenne gyorsítani a gazdasági perek menetét, és akkor minden bizonnyal az ítélet hatása is erőteljesebb lehetne.

Rajna Györgyi

Tajvani gazdaság

Amerika és Japán közt

Nem kis pánikot keltett Tajvan gazdasági köreiben a kínai-amerikai diplomáciai kapcsolatok felvételének híre.

Az olcsó és jó minőségű áruiról ismert Tajvanon a kereskedelem meghatározó jelentőségű. Az export a bruttó társadalmi termék mintegy 50 százalékát fedezi. A tajvani textilárak, cipők, elektronikus cikkek, játékok, fém- és faárak az elmúlt két évtizedben szinte elárasztották a világot; számtalan esetben emeltek a Made in Taiwan termékek ellen dömpingvadászt a fejlett tőkés államokban. A tajvani árucikkek olcsósága a tömegtermelésre, a kiváló munkaszervezésre, a jó munkafegyelmre, s nem utolsósorban az alacsony munkabérekre vezethető vissza.

Gyors gazdaságnövekedés

Tajvan gazdasági fejlődése különösen ebben az évtizedben gyorsult, ami elsősorban az amerikai és a japán tőkének köszönhető. 1978-ban a bruttó társadalmi termék (GNP) 13 százalékkal növekedett, az inflációs ráta pedig nem haladta meg az 5 százalékot. Az ipari termelés tavaly 25 százalékkal haladta meg az 1977. évi, a mezőgazdaság pedig 2,5 százalékkal növelte teljesítményét. A külkereskedelmi forgalom értéke először haladta meg a 20 milliárd dollárt. Az exportértéke 12, az importé pedig 10 milliárd dollár volt. A szigeteken eszközölt külföldi beruházások értéke jelenleg összesen 1,7 milliárd dollár, ennek 35—40 százaléka az USA-ból származik.

A jelenleg folyó hatéves gazdaságfejlesztési terv hátralevő három évére az ország gazdasági vezetése jelentős feladatokat tűzött ki.

A tervek szerint továbbra is magas szinten marad az általános és a szektorális gazdasági növekedés rátája. A kormány 12 új beruházást jelentett be, amelyek tőkeigénye összesen 5,5 milliárd dollár. Ennek az összegnek egy részét Tajvan külföldről szeretné felvenni, a kölcsönfelvétel esélyei és feltételei azonban az utóbbi hetekben jelentősen romlottak. Már a diplomáciai kapcsolatok megszakítása hírére Tajpejnek mintegy 2 százalékos „politikai felárát” kellett elkönyvelnie az amerikai és egyéb külföldi hitelekért. Tajpej továbbra is a kölcsönök megdrágulásával számol, ezért nem tartja kizártnak, hogy számottevően lassulnak majd a tervezett beruházások. (A kormány által tervezett beruhá-

zások között szerepel acél- és atomerőmű építése, a mezőgazdaság gépesítésének meggyorsítása, a tajcsungi kikötő bővítése, az észak-déli autótú továbbépítése, valamint a vasúthálózat korszerűsítése.)

A tervek szerint további dinamikus fejlődésnek néz elébe mind a nehéz-, mind pedig a könnyűipar. Az elkövetkező években valamelyest veszít majd gazdasági jelentőségéből a sziget vezető iparága, a textilipar.

A textiliparban jelenleg az összes ipari foglalkoztatott egyötöde talál munkát, termelésének 90 százalékát exportálják. Az USA és a Közös Piac behozatali korlátozása, valamint a sokasodó protekcionista intézkedések következtében az elkövetkező esztendőben várhatóan a tajvani textilipar értékesítési feltételei és lehetőségei nehezebbé válnak a világpiacon. Ezt figyelembevéve az ország gazdasági vezetése most azt szorgalmazza, hogy a munkaigényes iparágak helyébe a tőkeigényes iparágak lépjenek, elsősorban biztosítva az elektronikai- és a gépiparnak. Ezt a tendenciát azonban jelenleg még akadályozza a munkaerő nem megfelelő szakképzettsége, valamint a vállalatok szétaprózottsága.

Külkereskedelmi arányok

Tajvan importjának döntő része gépekből és berendezésekből áll. Első számú kereskedelmi partnere az Egyesült Államok, kivételnek 40 százaléka irányul az USA-ba, behozatalának pedig 23 százaléka származik onnan. Tavaly a tajvani-amerikai külkereskedelmi értéke 7,2 milliárd dollár volt. (Összehasonlításképpen: 1978-ban a kínai-amerikai árucserforgalom értéke 1,5 milliárd dollárt ért el.)

Kedvezőek Japán pozíciói is a tajvani gazdaságban: „felkelő Nap” 32 százalékkal részesedik az összimportból, míg a kisebb szigetország kivételének 12 százaléka irányul oda.

Tajvani gazdasági szakértők becslése szerint a sziget még néhány évig megőrzi vezető szerepét a Kínai Népköztársasággal szemben az USA-hoz fűződő gazdasági kapcsolatokban. Jelenlegi becslések szerint 1981-re 12 milliárd dollár emelkedik Tajvan kereskedelmi forgalmának értéke az USA-val, Peking pedig ekkor még mindig csak 4—5 milliárd dolláros forgalmat könyvelhet el.

G. Gy.—Sz. P.

Fűtött utcák

Termogrammetria '79

A testek, anyagok kisugárzásait elemzi a termogrammetria, mellyel az épületek falak kisugárzásáról eddigieknél teljesebb képet alkothatnak. Vizsgálati eredményekről a Méréstechnikai és Automatizálási Tudományos Egyesület Termogrammetria '79 Elvevését, hétfőn kezdődött tudományos tanácskozáson számoltak be a szakemberek a Technika Házában.

A hőszolgáltató vállalatok tapasztalatai szerint a távfűtésnél — különösen a házigyári épületekben — mintegy 10—15 száza-

lékkal több energiát kell „bepumpálni”, mint amennyi a lakások fűtéséhez szükséges. Ez egy-egy fűtési szezonban sok millió forint értékű szén vagy olaj fölösleges eltüzeléséhez vezet. A szakemberek vizsgálódását eddig az nehezítette, hogy nem lehetett pontosan tudni, hol szivárogtat el a legtöbb meleg a lakásokból. A termogrammetria műszerei ennek megállapításában segítenek. A ház faláról készített — az infrasarakat is rögzítő — hőképek pontosan megmutatják, hol van a falak legnagyobb hőkibocsátása.

Szénmosómű épül Tatabányán

A szén minőségét javító, nagyteljesítményű mosómű építését kezdték meg Tatabányán. Az utóbbi években ugyanis egyre több jogos kifogás hangzik el a tatabányai szén minőségével szemben. Az aknákból felszínre kerülő, meddővel és egyéb szennyező anyagokkal kevert szén ezeketán először a mosóműbe kerül, ahol tökéletesen szétválasztják a szenet a palától és a meddőtől; így

alacsonyabb hamutartalmú és magasabb kalóriájú szenet kapnak a fogyasztók.

Az óránként 500 tonna teljesítményű mosóművet a tervek szerint a jövő év második felében helyezik üzembe. A következő fűtési idényben tehát javított minőségű tüzelőanyagot szállítanak Tatabányáról az üzemeknek, a lakosságnak.

Légi járat: Bukarest—Karánsebes

A Tarom, a román légi közlekedési vállalat belföldön 10 ezer kilométeres vonalszakaszon járattja gépeit, s az idén újabb járatot állít be Bukarest és Karánsebes között. Az idén újabb járatokat indítanak Bukarest és Havanna között, valamint Afrika központi övezete felé. Úgyszintén növelik a járatok számát Bukarest és Peking között. A géppark az utóbbi időben bővült Boeing 707, TU—154, IL—62, BAC 1—11 gépekkel. Ezzel egy időben korszerűsítették a konszertant, a marosvásárhelyi, a tul-

HORIZONT

ceai, a nagybányai, a bacui és bukaresti repülőteret.

Ausztria és az európai valutarendszer

Február 14-én Hannes Androsch osztrák alkancellár és pénzügyminiszter Bonnba utazik, ahol megbeszélést folytat Hans Matthöfer nyugatnémet pénzügyminiszterrel és Helmut Schmidt szövetségi kancellárral. A megbeszélések középpontjában

mindenekelőtt a tervezett európai valutarendszerhez való esetleges osztrák csatlakozásról lesz szó.

Az OPEC medítól

Tanulmányozzák a japán és az amerikai nemzetközi energiaügynökség javaslatát, hogy az OPEC-tagországok az iráni szállítások kiesésének ellensúlyozására növeljék kőolajtermelésüket, de nem valószínű, hogy végrehajtják a kérést — jelentette ki Hernandez Acosta venezuelai energia- és bányászati miniszter.

A TANÁCSOK FÓRUMA

1978. II. félévi fontosabb írásainak címjegyzéke

Hagyományainkhoz híven — tematikai csoportosításban és időrendben — közreadjuk Fórumunk fontosabb írásainak címjegyzékét. (A múlt év első felének hasonló összeállítását július 18-án jelent meg.) Ezúttal is felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy ez a jegyzék lapunk tanácsi munkával foglalkozó írásainak csak egy részét tartalmazza: a keddi és a szombati két teljes oldalról kínál válogatást. Eppen ezért más napok és más rovatok hasonló jellegű cikkeit, riportjait csakis azok kereshetik vissza, akik rendszeresen, vagyis napilapként olvassák a Magyar Hírlapot.

TESTÜLETI MUNKA, KÖZÉLET

A tanácstörvény végrehajtásának útján: A tanácstestület és a tanácsapparátus kapcsolata (Irtá: Újvári Sándor, a Zala megyei Tanács elnöke — VII. 11.); A tanácselnök munkahete (Budapest, XXI. kerület — VIII. 5.); Népszereplés és tekintély (VIII. 19.); Szűkebb tanácskozási testület (népfrontmunka a társközösségekben — VIII. 26.); A falusi értelmiség közéleti felelőssége (Oriszentpéter — IX. 16.); Ahogy a képviselő látja a tanácsot (XX. kerület — IX. 19.); Egy telefonhívás utó története (IX. 23.); A kettős megbízatás tükrében (a közéleti elfoglaltságról — IX. 26.); Milyen legyen a közzsellem? (XVIII. kerület — IX. 26.); A falusi értelmiség közéleti felelőssége (Baranya, siklósi járás — IX. 30.); Egy tanácsülés jegyzőkönyve (Veszprém város — X. 7.); Levél a magára hagyott Telekéről (társközösségek kapcsolata — X. 14.); Központilag vagy helyben? (a tanácsrendeletekről — X. 28.); A tanácsi munka megyei jellegzettségei (Komárom — XI. 11.); A munkások szava a végrehajtó bizottságban (Vác — XI. 18.); A tanácsbizottságok rengetegében (XI. 21.); Körbolyogó és nosztalgia nélkül (lakóbizottságok újválasztása, III. kerület — XII. 9.); Hogyan készül a napirend? (VII. kerület — XII. 23.).

ÉRTÉKELÉS

Új munkastilus — több felelősséggel (Irtá: dr. Papp Lajos államtitkár — IX. 12.).

TANÁCSSTAGI TEVÉKENYSÉG

A tanács tag támaszal (a kapcsolatrendszeréről — VII. 25.); A tanácsstagi megbízatás hetköznapjai (IX. kerület — VII. 29.); Négyen — munkamódszerükről (VIII. kerület, Kunadacs, Dunaujváros, Győr — egész oldalas összeállítás, VIII. 15.); Párbeszéd a tanácsstaggokkal (IX. kerület — X. 14.); Szóttlanok és fontoskodók (a tanácsstagi aktivitásáról — Vas megye — X. 28.); Tanácsstagi hískasszája (a tanácsstagi alapról — XII. 16.); A tanácsstagi közérte — egész oldalas összeállítás (interjú a Tanács Hivatalának az alkalmazásról és a testületi munka összefüggéseiről, négyen az őrzi „kohásztanácsból”, községi tanácsstagiak a szentendrei járásban — XII. 19.).

SAKIGAZGATÁS

Igazgatási útmutató: Esszerű telekgazdálkodás (VII. 1.); A tanácstörvény végrehajtásának útján: A személyzeti munka tükrében (Irtá: Csollák Gábor, a Tanács Hivatal fősztályvezetője — VII. 25.); A tüztőltség és a tanácsok (a kettős irányítás tapasztalatairól — VIII. 1.); A belső ellenőrzés rendje (Szentendre — VIII. 8.); A sertés esete a tanácsrendlettel (Szilasliget — IX. 9.); Tárca irányítómunkája Kulturális Minisztérium — X. 3.); A tanácselnök monológja (Kocs, Komárom megye — X. 3.); Baranyai látlelet: A bizalmatlanság bizonyítékai (X. 19.); A jövő évi költségvetés összeállítása előtt: Mire, mennyit, miért? (X. 17.); Fegyverem és takarékoság (X. 24.); Bírósági állásfoglalások, tanácsstagnak (birtokvédelem — X. 17.); Tárca irányítómunkája: Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium (X. 21.); Miért az apparátust? (az általánosítás ellen — X. 21.); A Tanács Hivatalban hallottuk (az anyakönyvről — X. 24.); Bírósági állásfoglalások — tanácsstagnak (államigazgatási jogkörben okozott kár — X. 28.); A Tanács Hivatalban hallottuk (a szabálysértésekről — X. 31.); Bírósági állásfoglalások — tanácsstagnak (a tartási szerződésről — XI. 4.) — A közös tulajdonról (XI. 14.) — Az öröklésről (XI. 28.).

ÜGYINTÉZÉS, KORSZERŰSÍTÉS

Korszerűsítés Heves megyében (földügyi szakigazgatás, közigazgatási szakkönyvtár, a pénzügyi munka gépésítése — VII. 4.); Szélmalomharc-e az egyszerűsítés? (VII. 15.); Megbántások orossága (ügyfél és ügyintéző kapcsolata — VII. 15.); Ügyfélszolgálat — új minőségben (Pécs, VIII. 22.); A korszerűsítés útja Zalában (VIII. 26.); Az ügyintézés magasabb fokán (még egyszer a török-szentmiklósi modellről — IX. 2.); Beszéljünk a létszámcökkentésről! (IX. 18.); Az igazgatásszervezők első országos tanácskozása (IX. 26.); Javára döntöttem, fel-lebberhet! (egyszerűsítés és bürokrácia — X. 7.); A korszerűsítés indítékai (Irtá: dr. Raft Miklós, a Tanács Hivatal elnökhelyettese — XII. 2.); Tanuljunk egymástól (XII. 2.).

MUNKAFELTÉTEL, SZAKÉRTÉLEM, MEGBECSÜLÉS

Bemutatjuk az Államigazgatási Főiskolát (VII. 11.); A tanácsok képviselőit (VIII. 1.); Kulturális díjak Somogyban (VIII. 22.); Oktatás, képzés — egész oldalas összeállítás (A főiskola tanévnyitójára előtt; a Tanács Hivatala a képzés és a továbbképzés rendszeréről; Békés megye oktatási és továbbképzési intézete — VIII. 29.); A főiskolai felvételi Tolna megyei tapasztalatai (IX. 9.); A megbecsülés feltételei (IX. 30.); Hamis egyszerűség (a létszámcökkentésről Szabolcs-Szatmárban — X. 10.); Mi köti őket a tanácshoz? (fiatal szakemberek a VII. kerületben — X. 28.); A létszámcökkentés, ahogy Borsodban látjuk (XI. 11.); Elég ennyi öt év után? (járás vezetői fővárosi továbbképzése — XI. 14.); A tanácsai dolgozók szabad idejéről (XI. 28.).

TERÜLET- ÉS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS

Egy nyári tétel a költségvetésben (a táborozás segítése a VII. kerületben — VII. 1.); Siófok fejlődéstörténete (VII. 8.); Művelődésközpont és várospolitika Hatvanban (VII. 8.); Egy svár és a faluja (Tiszavasvári — VII. 15.); Az együttműködés gyenge pontjai (Elek, Békés megye — VII. 18.); A közösség háza (az elhanyagolt tanácsi házakról — VII. 22.); Milhókkal dobálóztatás indítékai (kis települések gondjairól Tolnában — VIII. 5.); A köztisztaság nem kampányfeladat (Fejér megye — VIII. 19.); A tanácstörvény végrehajtásának útján: A gazdaság-szervező tevékenység (Irtá: Buda Gábor, a Tanács Hivatal elnökhelyettese — VIII. 22.); Siklós hétköznapjai (IX. 2.); Új óvoda Csákváron (IX. 5.); Irtá és berendezte a tanács (színszotthon Békéscsábán — IX. 16.); Egy óvodafelépítés története (II. kerület — IX. 16.); A boldogulás mértékessége (téesz és tanács együttműködése a Komárom megyei Kocs községben — X. 17.); Az egész járás üzeme (a Baranya megyei Boly község költségvetési üzeméről — X. 24.); Mire vállalkozunk 1979-ben? (a tanácsai fejlesztési tervek összeállítása előtt — X. 31.); Csatlakozás a városhoz (Ozd és környéke — XI. 21.); Város, környezet, kölcsönhatás (az agglomerációkutatásról — XI. 25.); Kőbánya: munkaslakótelep? (Irtá az Élet és Irodalommal — XI. 25.); Községek és társak (egész oldalas összeállítás a nórádi társközösségekéről — XII. 5.); Egy nagyfőszeg elő története (Kerepestárcsa — XII. 9.); Tanácsok zárszámolása (az 1978. évi fejlesztések leltára Dunakeszi, Nagykovácsiban — XII. 12.); Bravúr Budársón (óvodafelépítés rekordidő alatt — XII. 23.); Diáksport Anyalföldön (XII. 23.).

MUNKAMÓDSZER

A cigánygyermek iskoláztatása (VII. 1.); A hivatal nyári tevékenysége (VII. kerület — VII. 8.); Ellátás, fogyasztói érdekvédelem (ahogy a Belkereskedelmi Minisztérium látja — VII. 15.); A tanácsai vállalatok ellenőrzése (VII. 22.); Együttműködés a jogpropagandában (VII. 29.); Városfejlesztési iroda Gyulán (VIII. 5.); Együtt élünk a választókkal (Győr — VIII. 15.); Iskolai eszközök beszerzése (Hajdú-Bihar — VIII. 19.); A város és vonzáskörzete (VIII. 26.); Felügyeleti vizsgálatok (Váci járás — IX. 9.); Tanácsstagnak a testületben és a választókerületben (Pest megye — IX. 23.); A tanácsülés előkészítése (IX. 30.); Pedagógusok felelőssége a cigánytanulók nevelésében (Heves megye — X. 7.); Korszerűsítés közéletben (Somogy megye — X. 21.); Az állam elővásárlási joga (XI. 18.); Lakásépítés nagycsaládoknak (budai járás — XI. 25.); Leiróiroda, ügyfélszolgálat (XII. 2.); Földvédelem, földhasznosítás (Békés megye — XII. 9.); Hat megye és Budapest összefogása (XII. 16.).

BARÁTAINK ÉLETÉBŐL, ÖSSZEÁLLÍTÁSOK

Testvéri közösségben — A Csecesen-Ingus Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság nemzetiségi politikája (XI. 4.); Ünnegetés és föderáció Jugoszláviában (XI. 14.); Községek — városközségekben? (jugoszláv tapasztalatok — XI. 28.); Négy tárca vezetője a tanácsok és az ágazat idej együttműködéséről (Juhár Zoltán belkereskedelmi államtitkár, Boros Sándor kulturális, Kállai Lajos pénzügyminiszter-helyettes és Szilágyi Lajos EVM-miniszterhelyettes — XII. 30.).

ELV — GYAKORLAT — MEGVALÓSÍTÁS

Amit a kutatás nem nélkülözhet

Beszélgetés dr. Verebélyi Imrével, az Államigazgatási Szervezési Intézet igazgatójával

A tanácstörvény tapasztalatait, eredményeit mérlegelő eszmecsere során gyakran halljuk, mondjuk: a közigazgatás rendszerével foglalkozó kutatások ütemét gyorsítani kell. Az Államigazgatási Szervezési Intézetnek — korábban Tanácsigazgatási Szervezési Intézet néven tevékenykedett, s a tanácsigazgatás korszerűsítésében, egyszerűsítésében már addig is jelentős eredményeket mutatott fel — kulcsfontosságú szerepe lett a közigazgatás fejlesztésével összefüggő átfogó kutatásokban is.

Dr. Verebélyi Imrével, az intézet igazgatójával beszélgetünk az ÁSZI megváltozott feladatköréről, ehhez igazodó belső struktúrájáról, működési rendjéről, kutatógárdájáról, s az intézet társulati elképzeléseiről.

Munkamegosztás

— Mennyiben változott az átszervezés követően az intézet feladatköre?

— Továbbra is folytatjuk azokat a kutatásokat, amelyek korábban is intézetünk fő feladatát képezték. Foglalkozunk például a helyi igazgatással, vizsgáljuk a községek kapcsolatát a várossal, a járással és a megyékkel, a települések közötti együttműködés lehetőségeit, a városok — ezen belül a főváros — igazgatási korszerűsítésének lehetőségeit. Továbbra is végzünk ügymenetvizsgálatokat és mintaszervezéseket, megjelentetünk különféle szakmai-módszertani kiadványokat a helyi-területi tanácsok számára. A helyi igazgatási és szervezési problémákon kívül azonban egyre inkább bekapcsolódunk az államigazgatás egészét érintő alkalmazott kutatásokba is. Ezzel összefüggésben a jövőre vonatkozóan is vannak elképzeléseink. Célserűnek tartanánk például azt, ha az ágazatok és főhatóságok nagyobb szakmai apparátussal rendelkező — ma még főként termelés-szervezők és továbbképzéssel foglalkozó — „háttérintézetet” is csatlakoznának az államigazgatás — saját területüket érintő — korszerűsítési munkájához. Nekünk nem célunk saját intézetünket túlfeljeszteni valamiféle mammutintézeté, tehát nem akarunk behozni oktatószervezőket, egészségügyi szervezési szakembereket és így tovább. Mi azt szeretnénk, ha az említett minisztériumi kutatóhelyek a maguk jól összerakott kutatógárdájával előbb-utóbb társaink lehetnének az adott ágazat, szakma államigazgatási vonatkozású kutatásaiban.

— Ez a terv feltehetően nem az intézet tehermentesítését szolgálja, sokkal inkább az egyszerűsítés 200 munkamegosztás érdekében született. De lépünk tovább, s nézzük meg konkrétan: milyen szerep hárul az intézetre az államigazgatási témák országos kutatásában?

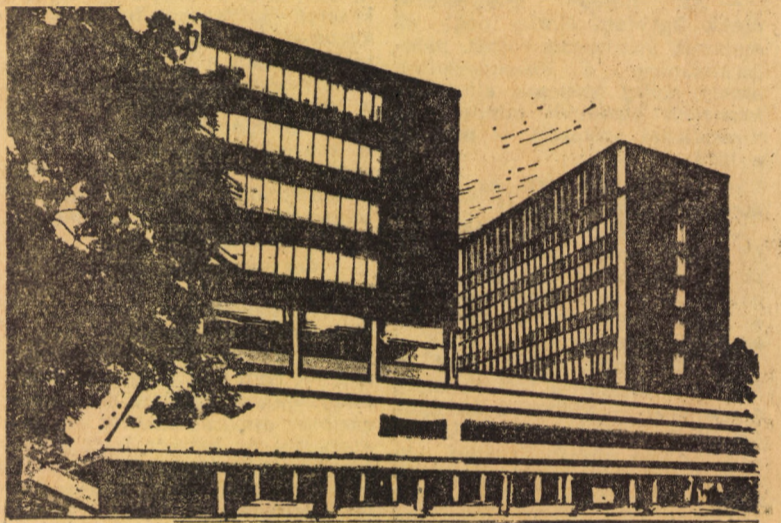
— Gazdái vagyunk a közigazgatás fejlesztésének komplex tudományos vizsgálata című kormányzati kutatási főirányon belül, a Helyi-területi igazgatás fejlesztése című témának, s mind határozottabban körvonalazódik az egyéb államigazgatási témák országos kutatásában betöltött új szerepünk is. A MEM, az Igazságügyminisztérium, a Minisztertanács Titkársága, a KNEB — a Minisztertanács elnökén keresztül, annak jóváhagyásával — felkérték bennünket: működünk közre több ágazatot érintő államigazgatási kutatásban. Szeretnénk ezen túlmenően alaposan tájékozódni, sőt bekapcsolódni a közigazgatás nemzetközi vérkeringésébe is, hiszen nem feltétlen kell újra kitalálni olyasmit, amit más országokban már sikerrel alkalmaznak. Annál is inkább, mert az államigazgatás az iparnál előnyösebb helyzetben van: a közigazgatásszervezési és szervezési-technikai adaptációkért nem kell jogdíjat fizetni... Az utóbbi időben arra is lehetőségünk volt néhány alkalommal, hogy külföldi tanulmányúton vagy konferenciákon

vegyenek részt az intézet munkatársai.

— Nem beszélünk még az intézet szervezeti felépítéséről, működésének belső rendjéről.

— Az intézet szakmai irányítását a Tanács Hivatal elnöke látja el. Munkánkat középtávú kutatási program és a Tanács Hivatal által jóváhagyott éves munkaterv alapján végezzük, mindössze 17 főnyi kutatói-szervezői stábbal. Az intézetben folyó igazgatásszervezői tevékenységünk és igazgatásfejlesztési alkalmazott kutatási feladatainkat három szervezeti egységre tagolódva végezzük. Ezek közül elsőként a tanácsigazgatás-fejlesztési osztályunkat említem, ők elsősorban a helyi-területi igazgatás korszerűsítésével foglalkoznak, de vizsgálják például azt is, hogy az urbanizációs folyamatnak milyen hatása van a közigazgatásra; foglalkoznak a megyei tanácsok sze-

ELTE államigazgatási jogi tanácskének nevelitjei. Sokan beszélnek idegen nyelvet, s egyre többen szereznek valamilyen tudományos fokozatot. S ami szinte valamennyiükre jellemző: nem specializálódtak mereven a szakma egy-egy részterületére; széles körű, általános áttekintésük van a közigazgatás egészéről. Sokat törjük a fejünket azon is: mi módon lehetne gyakorlati tanácsai szakembereket is bevonni bizonyos részfeladatok megoldásába? Az elmúlt évben elkezdtünk egy kísérletet: bevezettük az ügynevezett „mozgóstatus” rendszert. Ez azt jelenti, hogy fél évre két-két kísérletező kedvű fiatal tanácsai szakembert meghívunk az intézetbe, itt a mi irányításunkkal dolgoznak, előre meghatározott igazgatásszervezési feladatok megoldásán. Nem állíthatom, hogy a megyei tanácsok vezetői minden esetben örömmel

repkörével, az apparátus és a testületek kapcsolatával, a testületek döntéshozatali mechanizmusával, hogy csak néhányat említek kutatási témák közül. Másik szervezeti egységünk a munka-és ügyvitelszervezési osztály, amelynek fő tevékenysége a tanácsai munka technológiai és technikai korszerűsítésére irányul. Az ilyen azonnal alkalmazható kutatási eredmények, munkaszervezési ötletek iránt változatlanul nagy a tanácsok érdeklődése. Mi azonban úgy ítéljük meg, hogy e téren is nagyobb léptekkel lehetne továbbhaladni.

Nem a létszámon múlik

— Milyen elképzeléseik vannak erre vonatkozóan?

— Sokáig nem tartható fenn az a jelenlegi gyakorlat, miszerint mindig csak a működést gördülékenyebbé tevő részjavaslatokkal állunk elő. Szembe kell néznünk azzal a ténnyel — s ezért kell fokozni a kutatásaink hatékonyságát is —, hogy a funkcióknál, a közigazgatás alapstruktúrájánál is vannak javítani valók. Az eljárások meneten végrehajtott javítások egyébként is csak középszerű megoldásokat eredményezhetnek. Gyökeres változást akkor várhatunk, ha bátrabban nyúlunk hozzá a funkciókhoz is. Ez azonban természetesen nem kizárólag kutatói elhatározás kérdése... S most a kiinduló gondolat-hoz visszatérve: harmadik szervezeti egységünk a tanácsgazdálkodási csoport, amelynek tagjai — többek között — a települések igazgatási és tényleges szerepkörével, az ellátási és igazgatási szerepkör összhangjának problémáival foglalkoznak. Ez a harmadik szervezeti tagolódás azonban nem jelent merev elkülönülést, hiszen a legtöbb témában együtt dolgoznak munkatársaink.

— Az intézet — mint említette — meglepően szerény létszámmal működik. Ehhez viszonyítva aránytalanul soknak tűnik a vállalt feladat...

— Többségük lelkes és munkabíró fiatal szakember, jobbra az

fogadták ezt az ötletet — hiszen sok esetben „pótolhatatlan” szakembereiket kell nélkülözniük —, de bízunk benne, hogy előbb-utóbb nyilvánvalóvá válik: a módszer a megyék számára is előnyös lesz, kamatozni fog...

— Milyen szakmai kiadványokat jelent meg az intézet?

— Még jogelődünk, a Tanácsigazgatási Szervezési Intézet indított néhány sorozatot, amelyeket a jövőben is folytatni kívánunk. Ilyen például a Helyi-területi igazgatás fejlesztése, A tanácsai ügyvitel segédletei, A tanácstörvény és végrehajtási rendelkezései, A tanácsigazgatás a gyakorlatban elnevezésű sorozatok, illetve módszertani segédkönyvek. Összeállítottunk egy kötetet az elmúlt évek legsikeresebb tanulmányainkból, ez is rövidesen megjelenik. Ezen túlmenően szorgalmazzuk a külföldi szakemberek államigazgatási témakörben írt szakmunkáinak a megjelentetését.

Összhang és kapcsolat

— Az intézet az elmúlt évben első ízben rendezte meg a tanácsai igazgatásszervezők országos konferenciáját, amelynek szakmai körökben nagy visszhangja volt. Miben foglalkoztak az egyhetes tanácskozás legkézzelfoghatóbb eredményei?

— Ezúttal csak egyetlen dolgot említék: a megyei vb-titkárokkal folytatott eszmecsereket, amelynek az volt a célja, hogy közös erővel megpróbáljunk országos összhangot teremteni a megyék egyszerűsítési, korszerűsítési törekvései között. Végezetül csak annyit: a mi munkánknak hiába születnek jobbnál jobb — belső szakmai vitákban érelt — produktumai, a sikerhez, az eredményességhez nem elegendő, ha elzártnak, magunknak dolgozunk. Épp ezért, számunkra nélkülözhetetlen, hogy a központi államigazgatási szervekhez és a tanácsokhoz fűződő munkakapcsolatainkat a jövőben az eddigieknél is szorosabbá kovácsoljuk.

REVAI VALÉRIA

Venezuelai gazdaság

Az olaj bűvkörében

Márciusban új elnök veszi át Venezuelai irányítását, akinek nem lesz könnyű feladata, ha következetesen végre akarja hajtani ígért gazdaságstabilizálási politikáját. Campins elnök bizonyult gazdasági örökséget kap elődjétől, s az egyetlen mentőöv számára az ország hallatlanul gazdag olajkészlete.

A dél-amerikai állam gazdasága irányítását, akinek nem lesz könnyű feladata, ha következetesen végre akarja hajtani ígért gazdaságstabilizálási politikáját. Campins elnök bizonyult gazdasági örökséget kap elődjétől, s az egyetlen mentőöv számára az ország hallatlanul gazdag olajkészlete.

„Ruhr” az Orinoco mentén

Bár Venezuela bruttó társadalmi terméke tavaly 6,8 százalékkal növekedett, — ez a növekedési ütem világválságban is figyelemre méltó —, a külföldi adósságok állománya a múlt év végére meghaladta a 10 milliárd dollárt. Az ország export-bevételeinek 94 százaléka a kőolajból származik, a gazdaság-szerkezet és a kivitelt tehát ma még döntően az „olajmonokultúra” épül. Az élelmiszerszükséglet kétharmadát importból fedezik, s az olajkutatásokhoz szükséges berendezések és technológiák növekvő behozatala évről évre jobban terheli a passzív külkereskedelmi mérleget. A fellendés gazdasági képhez hozzátartozik, hogy Venezuelában alacsony az infláció a térség többi országához képest.

Az elmúlt öt évben a megnövekedett olajjévedelmek jó néhány fejlesztési elképzelés végrehajtását tették lehetővé — a mezőgazdaság és a lakásépítés területén kevés sikerrel. Az olajdolárok számottevő részét a kormányzat a nehézipar fejlesztésére fordította. Az Orinoco alsó folyásánál építették ki Venezuela „Ruhr-vidékét”, mintegy 10 milliárd dollár befektetéssel. Hatalmas alumínium- és vaskohókat építettek, s az új duzzasztógát a 80 évek közepén már 13 ezer megawatt kapacitással szolgáltatót áramot. Az új iparvidék — hosszú távon — valószínűleg valamelyest hozzá fog járulni az iparosításhoz és a gazdaság-szerkezet fokozatos átalakításához.

Új olajmezők

A belátható jövőben azonban a szárazföldi és a partmenti kőolaj marad Venezuela legfontosabb gazdasági tényezője. A dél-amerikai ország a Szovjetunió, az Egyesült Államok, Szaúd-Arábia, Irán és Irak után a világ hatodik legnagyobb kőolajtermelője. Tíz ezer kútból 45 féle, döntően úgynevezett nehéz olajat

hoznak a felszínre. Az olajkivétel révén az ország évente csaknem 10 milliárd dollár bevételhez jut. (Érdemes megjegyezni: idén az ország adósságtörlesztése a bevételeknek több mint 16 százalékát emészti fel.) 1977-ben ötven új kutató fúrtak a kőolajmezőkön, ebből 28 ad olajat. Tavaly 200 millió dollárt — az 1977-esnek kétszeresét — fordították olajkutatásra. Ennek az összegnek a sokszorosáért importált Venezuela olajipari berendezéseket és gépeket. A hatalmas beruházások a jelek szerint rövid időn belül megtérülnek.

Az Orinoco közelében, 640 kilométer hosszúságban terül el az úgynevezett Faja Petrolifera del Orinoco kőolajmező, amelyet a világ legnagyobb összefüggő „kőolajtartályának” tartanak. A próbafúrások és a geológiai mérések alapján az itt található készletek nagysága 1,5—3-szorosa Szaúd-Arábia kőolajkincsének. A hatalmas leletek kiaknázásához nemcsak óriási beruházásokra van szükség, hanem jól képzett olajipari szakemberek ezreire. Ez utóbbiból Venezuela meglehetősen nagy hiányt szenved. 1975-ben — ekkor kezdődött a kőolajipar államosítása — ugyanis a külföldi olajtársaságok szakemberei tömegesen hagyták el az országot, s hiányukat nagyon nehéz pótolni.

Irány az Amazonas-paktum?

A kőolajban gazdag Venezuela — amely egyébként jelentős bauxit-, króm-, nikkel-, mangán- és aranykészletekkel is rendelkezik — az elkövetkező években a fokozott iparosítást és a gazdasági egyensúly helyreállítását, illetve stabilizálását kívánja megvalósítani az olajbevételekből. Ezzel párhuzamosan szeretné fokozni a regionális együttműködést, illetve saját szerepét ebben, a Latin-Amerikában ma még meglehetősen kezdeti fokon álló együttműködési formában. Venezuela — Ecuador, Peru, Kolumbia és Bolívia mellett — tagja az Andok-paktumnak, Latin-Amerika talán egyetlen működő gazdasági integráció-jellegű szervezetének. Az Andok-paktum a regionális együttműködés területén ez idáig csak kevés eredményt tudott felmutatni az országok között meglévő jelentős gazdasági különbségek miatt. Venezuela újabb az Amazonas-paktum létrehozására törekszik.

A paktum megalkotására vonatkozó tervek elsősorban az Amazonas-térség erőforrásainak a közös kiaknázását és hasznosítását célozzák. Venezuela szeretné elképzeléseinek megnyerni Brazíliát, Kolumbiát, Perut, Ecuador, Bolíviát, Surinamot és Guyanát. Erőfeszítéseit eddig nem kísérte siker, mivel a kisebb országok tartanak Brazíliá és Venezuelától. A márciusban hivatalba lépő új elnök — nyilatkozatai szerint — ismét megkísérelti tétő alá hozni a paktumot, Brazília aktivizálásával.

G. Gy.—Sz. P.

Bihari bajok

Késve fizető vállalatok — Zárszámadási előtűkőr a Hajdúságból

Tartós pillérek egyfelől — támasztéknak aligha mondható, inkább konyadozó oszlopocskák más tájakon: így summázható jelképesen, némi leegyszerűsített hasonlattal Hajdú-Bihar megye termelőszövetkezeteinek gazdálkodási helyzetképe az itt január végén kezdődő zárszámadási közgyűlések küszöbén.

Ha mármint elővesszük a térképet, a megyei téesszövetség munkatársainak segítségével be-lerajzolhatjuk mind a neuralgikus, mind a plusz előjelű pontokat. Az utóbbiakkal röviden végezhetünk, hiszen nem okoznak gondot sem a szövetségnek, sem a megyei vezetésnek, sem — majdan, a zárszámadások elmúltával — két tárcának is: a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi, valamint a Pénzügyminisztériumnak. Íme behát: a hajdúsági löszhat gazdaságai éppúgy elismerésre méltóan tevékenykedtek 1978-ban, mint Hajdúböszörmény öt téesse, valamint Hajdúnánás, Debrecen szövetkezetei. Am a Tisza vidék és a bihari táj bizony, fölmutat néhány kérdőjelet...

Tetőződő gondok

Amikor néhány hete a Magyar Mezőgazdaságban elolvastam Jakab Tamásnak, a megyei tanács mezőgazdasági és élelmiszerügyi osztályvezetőjének cikkét a bihari bajokról, rögtvest fölremlt Szabó Pálnak, Biharugra szülőföldjének tám 1953-ban, vagy 1954-ben megjelent írása, amelyben a kulákká minősítés mervé, holdakhoz mért, a természeti adottságokkal nem számoló kategóriába sorolását ostromozta. Szűkebb pátriáját hívta bizonyossággal, megállapítván, hogy ott 50 hold szék sem ér föl más országrészek 20, vagy akár 10 holdjával.

Nos, ami igaz volt akkor, igaz ma is. Jakab Tamás például így jellemzi a megye „délvidékének” helyzetét: a szikes terület aránya 50 százalékos; a téesszék eszközellátottsága jóval a megyei átlag alatt van, s 20—25 százalékkal maradnak el attól a külföldi növények — búza, napraforgó, pillangósok — hozamai; az itt gazdálkodó 12 téesszék juttatott megkülönböztetett állami támogatás 1975 és 1978 között az egyharmadára csökkent, miközben a veszteséggel záró 7 téesszék pénzügyi hiányainak 90 százalékát saját forrásokból rendezték. Tetézte a gondokat, hogy éppen

az elmúlt három évben szeszélyeskedett sokat az időjárás: hol az aszály, hol a belvizek tépázták meg a termést.

Tavaly a legtöbb Kiváló szövetkezet Hajdú-Biharban találtatott, s akkortájt éppen Jakab Tamás vállalta ezeken a hasábon 1978 prognózisát, ami alapvetően kedvező volt. Semmi vé váltak volna az akkori remények? — kérdem most a megyei osztályvezetőt.

Pénzügyi hiány

— Ezt azért nem mondanám, hiszen a tavaly Kiváló szövetkezet címmel kitüntetettekkel például most sincs semmi gondunk, s javarészt nekik köszönhető, hogy összességében Hajdú-Bihar az 1977. évi kedvező színvonalhoz is adott még pluszt. A termelési érték előzetes számítások szerint 5—6 százalékkal gyarapodott, jóllehet a nyereség nem alakul az előirányzatnak megfelelően, ami persze nem holmi megyei specialitás. Ennek a plusznak a többségét azonban a HAGE adta, míg a berettyóújfalusi járásban, s a debreceninek a Tisza menti részén fölhalmozódtak a már korábban is érzékelhető, javarészt a belvizekből származó dilemmák. A veszteségek összege ugrásszerűen megnőtt: szanálási eljárás alá kell vonni 16 téesszék, 110 millió forint pénzügyi hiánnyal. S ezen belül még súlyosabb baj, hogy egyharmadukon már az újból hitelek sem segítenek, lévén abban a szerencsétlen helyzetben, hogy korábbi hitel-visszafizetési kötelezettségük, illetve a kamattenhek meghaladják jövedelmüket...

...Debrecenben, az ország alig-hanem legimpozánsabb téesszövetség székében további részletekről tájékozott Czékány Imre titkárhelyettes, valamint Együd Lajos közgazdasági osztályvezető.

— A zárszámadások előtt tájékoztatásokat tartott a szövet-ség — mondja Czékány Imre. — Balmazújvárosban, Hajdúhadházon, Komádiiban és Debrecenben gyűltek össze a téesszelnökök, s más vezetők, a megyeszékhelyen például a pénzügyi gondokkal küszködők. Most 95 termelőszövetkezet, egy halászati téesszék és 4 szakszövetkezet működik Hajdú-Biharban, amelyeknek egyharmada: 32 gazdaság pénzügyi hiánnyal zárta az esz-

tendőt. Még 1976-ban, a rendkívüli aszály után is csak 21 téesszék volt ilyen helyzetben; a mostanihoz hasonló arány 1970-ben volt, amikor a vizek pusztítottak. Csak hogy a hiányok együttes összege akkor sem közelítette meg a maikat. Ez részben azzal is magyarázható, hogy ama 32 szövetkezetből 22 olyan, amelyet most másodjára, vagy éppen harmadjára kell szanálni, vagyis 1976-ban, 77-ben és 8-ban egyaránt veszteségesen gazdálkodtak.

— Egyébként ez az első év — mondja Együd Lajos osztályvezető —, amikor a költségek abszolút növekedési összege meghaladja a termelési érték gyarapodásának összegét. Másiképpen fogalmazva: a költségnövekedési ütem éppen a duplája a termelési érték növekedési ütemének! Száritani kellett nemcsak a kukoricát, hanem már a búzát is, s ez önmaga több helyütt veszteségesé tette e növényeket. Egyek, Polgár, Tiszagyulához határában 3 év óta még áprilisban is csillag a víz — ez utóbbi falu Barátság Téesse 20 millió pénzügyi hiányt könyvelhet el egymaga.

Felerészben szanálások

Az osztályvezető megajándékoz két kimutatással; az adatok túlnyomó többsége a téesszermelés növekedéséről tanúskodik. Csak hogy a már említett költség-megugrásokhoz még hozzáteendő: némely vállalat — a baromfiipari, a húsipari, a dohányipari — késedelmesen fizetett a gazdaságoknak, amelyek nem ritkán kényszerültek az állatok továbbtartására, ily módon is többlet-költségekre tehát. Emiatt prolomgáltak bizonyos hiteleket, amelyek összege az 1977. évi 253-ról 544 millió forintra emelkedett. Ez a megduplázódás elkerülhető lett volna, ha a felvásárlóktól időben kapják meg áruik ellenértékét a téesszek.

— A megyei osztályvezetőtől 16 szanálandó téesszéről hallottam, de önk 32 pénzügyi hiányosról beszélnek...

— Nincs ebben ellentmondás, mert a 32, pénzügyi hiánnyal záró téesszéknek csak a felét kell szanálni, tehát 16-ot, amennyit az osztályvezető említett. A többiek saját eszközeik leköltésével, s banki intézkedésekkel állítják helyre egyensúlyukat, hitelképességüket.

Keresztényi Nándor

Korszerű csarnokok: mezőpanelből

Két hónap alatt összeállíthatók azok az ipari csarnokok, amelyek vázszerkezetének előre gyártását tegnap kezdték meg a nyékládházi Mezőgazdasági Építelenegyházi. Az ország különböző részeiben húszat szállítanak a 15 méter széles, harminchatvan méter hosszú ipari csarnokokból.

Ezekből az előre gyártott elemekből Kál községben a vasipari szövetkezet üzemszarnokát, Mezőfalván szervízüzemet, Szombathelyen a gépjármű műhely festőüzemét szerelik össze.

Magyar részvétellel

Élelmiszervásár Brnóban

A brnói vásárközpontban február 21. és 28. között rendezik meg a nemzetközi élelmiszervekiállítást és vásárt — a SALIMA-t.

A KGST-országok jelentős rendezvényén a magyar élelmiszeripar hagyományos résztvevői között szerepel az Agrimpex, a Hungarofruct, a Monimpex és a Terimpex.

A KGST 30 éve

Közös kiállítás Moszkvában

Ötládányi dokumentum, fotó, ipari termék, művészeti alkotás, személyes emléktárgy „utazott” Moszkvába Budapestről: az első szállítmány a KGST megalakulásának 30. évfordulója alkalmából készülő kiállításra. A KGST-tagországok forradalmi, illetve munkásszolgalmi múzeumai közös kiállításban mutatják be a KGST történetét, szerepét a szocialista országok gazdasági, társadalmi fejlődésében.

Magyarország sokféle dokumentumot és tárgyat sorakoztat fel ezen a kiállításon, hiszen népgazdaságunk csaknem minden területén tapasztalható az együttműködés haszna, eredménye. Bemutatjuk a többi között az agrárreform, az államosítás, a népgazdaság-fejlődés számos dokumentumát, a gyárak, vállalatok és intézmények együttműködéséről valló fotókat, egyezmények szövegeit, zászlókat.

A magunk példájával érzelgetjük: a szocialista gazdasági integráció komplex programjának megvalósítása elősegíti a szocialista országok gazdasági színvonalának közötti különbségek megszüntetését.

Részvételünket a más országokbeli közös ipari objektumok

létesítésében az uszty-illimszki cellulózkombinát, a Vinnyica—Albertirsa közötti 750 kilovolts távvezeték magyar építőinek fényképei, kitüntetései, brigádszólói bizonyítják. Az Ikarus-gyár legújabb gyártmányainak modelljei, az ajkai, az inotai üzem termék- és alumínium-mintái, a Chinoin gyógyszergyár termékei meggyőzik a látogatókat: Magyarország sikeresen szakosodott az autóbúsz, a híradástechnikai eszközök, az alumínium, a gyógyszergyártás terén. Számos magyarországi üzem — a leninvárosi például — kölcsönös megalapozásra kooperál más KGST-országbeli testvérvállalatokkal.

Műszaki-tudományos tapasztalatok, kutatók és más szakemberek, irodalmi, művészeti alkotások, kiállítások cseréjéről is beszámolnak a tárlaton. A jubileumi tárlatot először a Szovjetunió központi forradalmi múzeumában nyitják meg áprilisban, a KGST első nyilvános ülészakának 30. évfordulóján. Később a többi tagország fővárosaiba is eljuttatják a gazdag anyagot.

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

Olasz energiagondok

Olasz politikai körökben attól tartanak, hogy a nyersolaj árának vártnál nagyobb emelése fékezi az ország amúgy is lassú gazdasági fejlődését, s kevesebb a remény arra, hogy 10 százalék alá szorítsák az inflációs rátát. Olaszország energiaellátásában döntően fontos a nyersolaj: hazai erőforrások híján Olaszország a kőolaj-utánpótlás tekintetében 99 százalékban a külföldtől függ: elsősorban a Közel- és Közép-Keletről, Libiától és a Szovjetuniótól. A következő hónapokban valószínűleg emelik Olaszországban a kőolajtermékek árát, köztük a benzint is (egy liter szuperbenzin most 500 lírába kerül).

Növekvő állatállomány Lengyelországban

Kedvezően alakult a lengyel állattenyésztés az elmúlt évben. Az állatállomány jelentős csökkenését az 1977-ben hozott intézkedések állították meg, olyan döntésekkel, mint a hús és a tej felvásárlási árának emelése, kedvező hitelek és a takarmányellátás biztosítása vágóállat fejében. Az intézkedésekkel gyarapodott is az állatállomány: 1978-ban a sertések száma az előző évihez képest 8,3 százalékkal növekedett, és elérte a 21,2 milliót. A növekedés a mezőgazdaság szocializált szektorának köszönhető.

Még egyszer a tisztségviselőkről

Jó szándék? Kényelmesség?

Helyénvaló-e, ha valaki — napi munkája mellett — tucatnyi társadalmi megbízatást is felvállal, jó-e az ilyesmi neki magának, s főként a közönségnek, amelyet önzetlenül szolgálni kíván?

Lényegében ezt a kérdést vetettük fel egy héttel ezelőtt, Tisztségviselőkről című írásunkban. Több olvasónk meglepő szíveskedéssel szöveghez hozzá a témához; ez indokolja, hogy gyorsan visszatérjünk rá.

Szinte minden levélírónk elsősorban azt firtatja, hogyan alakulhat ki ilyen helyzet, s ki ebben a ludas. Nos, megszűre vezetne, ha azt kutatnánk, hogy esetenként melyikük hibásabb: a megbízó-e vagy a megbízott.

Ami az utóbbit illeti, igazságtalanok lennének, ha csak egyfajta hiúságra hivatkozunk. Hiszen a társadalmi tisztséget viselő emberek általában a közéleti színterrel jellemzi, az áldozatkészség, amellyel szűkebb-tágabb környezetük — lakó- vagy munkahelyi közösségük — ügyének képviselését vállalják. Nekik legfeljebb az róható fel, hogy

olykor túlbecsülik saját képességeiket, munkabírásukat. Nem vonható tehát kétségbe a jószándékuk, noha az gyakran nem elég.

Alighanem közelebb járnak az igazsághoz azok, akik egyes szervek, testületek kényelmességét emlegetik. Azokét, akik a könnyebb megoldást választják, ha valamilyen posztot be kell tölteni: egyszerűen azt szemelik ki, aki már más tisztséget is ellát, s abban közmegelegedésre helytáll. Hogy alkalmas-e egyéb — esetleg egészen más jellegű — feladatokra, azzal már nem sokat törődnek; a fő, hogy „letudták” a dolgot...

Mondjuk ki nyíltan: igen káros szemlélet az, amelyből az efféle gyakorlat ered. Amikor ugyanazon vállra rakték-telenül sok terhet rakték, mintha azt bizonygatná, hogy csak fehér holló nálnak, akit a társadalom ügyének meg lehet nyerni. Ha így lenne, nagyon szomorú lenne. De ez, mint egész közéletünk, fejlődésünk tanúsítja — szerencsére nem igaz.

G. Sz. L.

Keszthely, Zala megye

A város és a járás bemutatkozik

Még egy teljes hónap sem telt el azóta, hogy más helyre kerültek a zalai megyehatárt jelző útművelési területek, s hogy a területi átszervezés eredményeként Keszthelyvel és a keszthelyi járással gyarapodott a megye. (Ezzel egy időben megszűnt a zalaszentgróti járás.)

Az a helyszíni tanácskozás, amelyen Zala megye és a keszthelyi vezetők első ízben folytatott párbeszédet, a vártnál is tartalmasabb volt. A rendkívül alapos, mindenre kiterjedő tájékoztatás nyomán a megyei tisztségviselőket előtti teljesség formálódott a kép: milyennek látják ma, az átszervezés után a járás és a város vezetői a maguk helyzetét? Ujvári Sándor megyei tanácselnök vezetésével valamennyi megyei tisztségviselő ott volt Keszthelyen.

Tények és kérdések

A járási hivatalnál dr. Ács István elnök elsőként a járás településhálózat-fejlesztési tervének módosítását indokolta, majd azokat az átmeneti nehézségeket hozta szóba, amelyeket az említett szervezeti változtatások eredményeztek. A járás intézmény-ellátottságát már a Zala megyei adatokkal vetette egybe, s ebből az összehasonlításból kiderült, hogy a járás nem is áll túlságosan rosszul. Az osztatlan iskolák magas száma azonban sokat ront a járási adatokon. Az óvodai elhelyezésben részesülő gyerekek száma meghaladja a megyei átlagot, a járás települései között azonban nagy az eltérés.

A közművelődési intézményhálózatról szólva elmondta, hogy Zalaiban is példaadó lehet a járásban jól bevált községi könyvtárhálózat. Gondot csak az okoz, hogy a központ egyelőre Tapolcán maradt... Hévízen ugyanakkor alig van művelődési, szórakozási lehetőség, csupán egy szakkönyvtár működik két apró helységben. A járás északi részén rendkívül rossz a kenyérszállítás rendszere, van olyan község, ahol hétfőn került a boltba a csütörtökön megsütött kenyér.

A zalaszentgróti járás megszűnése után az apparátus dolgozói közül jó néhányan kaptak helyet a járás új székhelyén, ők autó-

buszoznak Szentgrótot és Keszthely között. A közlekedés ugyan még korántsem zökkenőmentes a régi és az új járási székhely között, az elnök azonban súlyosabb gondokat is szóba hozott.

Egységes Zala

A megyei tisztségviselőket pedig nem tértek ki a válasz elől. Sok aprónak tűnő, de a járás számára fontos kérdésben azonnal határoztak, másokban pedig gyors intézkedést ígértek. Erződött, hogy a megye tanácsi vezetői birtokában vannak számos előzetes információknak, vagyis alaposan készültek a keszthelyi járásból...

— Talán sokáig fogjuk még mondani, hogy „volt” zalaszentgróti és „rég” keszthelyi járás, de nekünk ezután mindenképpen az új keszthelyi járásban és mindenekelőtt az egységes Zalaiban kell gondolkodnunk. Ez azonban más szemléletet, sok tekintetben új nézőpontot igényel mindannyiunktól — mondta Ujvári Sándor, aki tisztségviselő társai nevében is összefoglalta a legfontosabb teendőket.

Elengedhetetlen például a járási hivatal apparátusának „összszűrése”; a számok, a mutatók, a módszerek összehangolása. Mindez számtalan teendőt ró a járási hivatal vezetőire és dolgozóira. Miután azonban a legtöbb és legeredményesebb segítség jobbra csak a helyszínen adható, elhangzott egy megszívlelendő jótanács: a járás vezetői és szakemberei több időt töltsenek a falvakban!

Az ismerkedés és tájékoztatás másnap a városi tanács épületében folytatódott, ahol dr. Földes István tanácselnök számolt be a Balaton-parti kisváros helyzetéről. Képet rajzolt a városi kórház állapotáról, majd az általános iskolákat vette sorra. Elmondta, hány tantermet kellett bezárni, mert életveszélyessé vált az iskolaépület, folytatta azzal, hogy hol épültek „tűzoltó” módszerrel forrasztó-iskolák, amivel átmenetileg sikerült enyhíteni a tanteremhiányt, majd arról is szólt, hogy milyen mostoha a városban a gyerekek napközi otthonos étkeztetése. Számot adott az „Egy nap Keszthelyért” mozgalom sikeréről, a keszthelyiek önzetlen, áldozatos segítőkészségéről: tavaly például csaknem 10 millió forint értékű társadalmi munkát végeztek el a város lakói.

Hosszúra nyúlta, ha a teljesség igényével idéznénk azt a listát, amit talán „döntésre váró kérdések” címszóval jelölhetnénk, ebből tehát csak ízelítőül emelünk ki néhányat. Azt a dilemmát például, amit a Pannoker és más Veszprém megyei kereskedelmi vállalatok okoztak, amelyek a területi átszervezés után — érthető módon — kiléptek a fele-fele alapon tervezett kereskedelmi beruházásokból... Gondot okoz a városnak az is, hogy nincs biztosítva a költségvetésben sem a vásártéren épülő új iskola, sem a rövidesen megszervezésre kerülő egészségügyi gondnokság, sem a Szentefi utcái — átadás előtt álló — óvoda működéséhez szükséges anyagi fedezet. Félútvizsgálatot igényel a több mint tíz éve elfogadott városrendezési terv és a város közlekedésére vonatkozó tervtanulmány. Folytathatnánk azzal, hogy nincs a városban szabadstrand, nincs olesó étterem, korszerű üzlethálózat...

Előrelátás, fokozatosság

A megyei tisztségviselőket válszából kitént, hogy miután Keszthelynek Zala megyében más lesz a szerepe, mint Veszprém megyében volt, szeretnék a lehetőségekhez képest meggyorsítani a város fejlődését, s a jelenlegi nehézségi helyzetben is eleget kívánnak tenni a lakosság használatlan igényeinek. A megye tanácselnöke sorra vette azt is: mit várnak a megye vezetői a városi tanács vezetőitől? A leg sürgetőbb: a városi tanács tisztségviselői és vezetői ismerkedjenek meg az érvényben levő fontosabb megyei határozatokkal, célkitűzésekkel. A városi tanács vezetőinek mielőbb ki kell dolgozniuk egy átfogó, előrelátó városfejlesztési koncepciót: nem szabad sokáig azt a „munkamódszert” követni, hogy mindig csak az éppen felvetődött napi gondok megoldásával kísérletezzenek. Szembe kell nézni azzal a ténnyel is, hogy egyszere lehetetlen megoldani mindent, ehhez nincs sem elegendő pénz, sem megfelelő tervezői és kivitelezői kapacitás. Meg kell állapítani a helyes sorrendet és nem kell visszariadni az „apró lépések taktikájától” sem. Ami azt jelenti, hogy a Balaton-partnak ezen a szakaszán a jövőben sem csupán a látványos, nagy vállalkozásokra kell összpontosítani...

Révai Valéria

Tatabányai megállapodás

A szerződés — él

Alig másfél hónapja, hogy hírül adhattuk: Tatabányán hat dunántúli megye — Fejér, Győr-Sopron, Komárom, Pest, Vas és Veszprém — tanácsa együttműködési megállapodást kötött egymással, és a fővárosi tanácsal. Már akkor kiemeltük, ami e szövetkezésben újszerűnek ígérkezett. Nevezetesen azt, hogy az életnek újszólva valamennyi területére kiterjed, minden eddiginél szélesebb körben, s egy egész országrészben igyekszik megteremteni a jószomszédi viszonyt meghaladó hétköznapi munkakapcsolatot, egymás kölcsönös előnyére, az összehangolt településfejlesztés, ezen belül a lakosság igényeinek minél teljesebb kielégítése érdekében.

Am az ismertté mondás az ilyen szerződésekre is alkalmazható: mindegyik annyit ér, amennyit megvalósítanak belőle.

Nos, a dokumentum lapjain még fel sem száradhatott a tinta, amikor Blatorbágyon máris sajtóroló szájra járt: hogyan lesz egészséges ivóvizünk? Hogy vönnön? Hát, úgy hírlík, a szomszédoktól, a Fejér megyei Etyekről kap-

ják majd, valamiféle regionális egyezmény alapján...

Azóta pedig más hír is megjelent: Tatán találkozott az érdekelt felek képviselői, s részletes tervet dolgoztak ki, ezúttal területük kulturális fejlesztésére. Közösen viselik például a szakemberek képzésének költségeit; átadják egymásnak tapasztalataikat, milyen módszerek váltak be leginkább a lakosság közművelődésének szolgálatában. Lehetőséget teremtenek a többi között művészeti együttesek, helyi közművészek kölcsönös bemutatkozására.

A szerződés tehát máris él, első eredményei kezdenek megmutatkozni. Tanúsítják azt, hogy nem kell, és nem is szabad mereven kezelni a közigazgatási határokat — az egészséges munkamegosztás révén sok kölcsönös takarítható meg, mód nyílik a szellemi és az anyagi energiák gyümölcsözőbb felhasználására. A példa adva van ahhoz, hogy miként segíthetik egymást a tanácsok; a többi megyében talán már nem is kell sok fejtörés.

G.

Munkahelyi közérzet

A segítőkészség légkörében

A tanácsházára benyitó ügyfelet gyakran fogadják új arcok: az élet természetes rendje szerint, mint mindenütt, a tanácsai szervezettekben is erőteljesen fiatalítanak mostanában. S a köz szempontjából sem mindegy, hogyan érzik magukat munkakörükben a pályakezdekők, mennyire és milyen hamar alakul ki hivatásodatuk.

Budapesten, a IX. kerületi Tanácsnál négy — alig fél-másfél éve belépett — dolgozónak tettük fel a kérdést: hogyan sikerült beilleszkedniük munkahelyükön, kik segítettek a beilleszkedésükben és mivel?

Csernavay Jenő, a művelődésügyi osztály tanügyi igazgatási előadója egy évig tanított Angyal-földön, mielőtt mai posztjára került.

Megértés

— Örömmel jöttem a hívásra — mondja —, mert úgy érzem, itt még szélesebb körben szolgálhatom pedagógiai céljainkat. Még mielőtt döntöttem volna, meg-

kaptam a részletes munkaköri leírást, s bevallom, annak olvastán kissé megszégyelltem. Felkerestem az osztályvezetőt, és egy nagy tapasztalatokkal rendelkező leendő kollégát, aki húsz éve dolgozik ezen a területen, és mind tanügyi igazgatási és szakfelügyeleti, mind pedig gazdasági kérdésekben tájékozott. Ők biztattak: vállaljam el, mindenkor számíthatok rájuk. Nekivágtam, és nem bántam meg; kezdeti gondjaimat-bajjaimat valamennyi idősebb kolléga odaadón igyekezett enyhíteni. Nekik újszólva a kisujjukban van mindaz, amit tudnom kell a döntések előkészítéséhez, ismerik a családok helyzetét, legyen szó óvodai felvételtől vagy tankötelezettségről. Figyelemmel kíséri feladataim teljesítését — beszámoltat, s ha kell, segít — az ifjúsági szervezet is. Így hát elmondhatom: újoncként is már biztos talajon érzem magam.

Oláh Annamária 1977-ben a közigazgatási szakközépiskola padjából került a pénzügyi osztályra. Alig két hét múltán már a pénztárosfülkében ült. Tavaly ősszel üzembe helyezték az NDK-gyártmányú Ascota-gépet; azóta — külön tanfolyam elvégzése után — azon végzi a bevételkönyvelés egy részét.

— Az első napokban kissé megszeppentem — emlékezik vissza —, de akkori csoportvezetőm, Kertes Attila, igyekezett növelni önbizalmamat. Többször beszélgettem velem az osztályvezetőm is: jól érzem-e magam ezen a munkaterületen, mihez lenne kedvem? Így kerültem a gép mellé — nagyon tetszik, hogy mennyivel gyorsabban, pontosabban dolgozhatunk így. Igyekszem is minél jobban beletanulni, hiszen tavasztól előreláthatóan az egész bevételkönyvelés gépre kerül, tehát az én feladatom lesz. Ha valamiben mégis elakadnék, jelenlegi csoportvezetőmhöz, Fülöp Ferencnéhez mindig bizalommal fordulhatok. Belépésem óta a fizetésem 400 forinttal emelkedett, tavaly kétszer kaptam jutalmat, s ösztől megkezdhetem az esti egyetemet is.

Önzetlenség

Mucsi István már négyévi gyakorlat után került tavaly februárban a XV. kerületből az itteni lakásosztályra.

— Ne higgye, hogy könnyű volt az átállás! — jegyzi meg. — A két kerület helyzete — lakosságának összetételét, de főként lakásállományát tekintve — merőben különböző; itt jóval többen élnek tanácsi bérlakásban, s igen sok a társbérlet. Az erre vonatkozó jogszabályok alkalmazásában

kellett tehát mielőbb eligazodnom, s kellő helyismeretet szereznem. Ebben, bármennyire túlterhelt is, hónom alá nyúlt az egész kollektíva, élén az osztályvezetővel. Néhány hét múltán már tisztán láttam e régi munkakörület valamennyi sajátos problémáját — s a rám bízott körzetben mind a hatóság, mind a gazdálkodási feladatokat el tudom látni. Jobban, mint eddig bármikor, átérzem a felelősséget a tanácsi lakásügyi munkában.

Jölesik nekünk is, amikor átnyújthatjuk a boldog családnak a kiutalást. Addig azonban még sok egyéb munka áll előttünk: a kérelmek nyilvántartása, a névjegyzék készítése, az ügyfelek többszöri meghallgatása, a jogosultság helyszíni ellenőrzése, a besorolás. S mindezek fölött: kelendő körülmények. Azt, hogy most már talán egyre jobban megállok a helyem, a kollégák önzetlen segítőkészségének köszönhetem.

Példakép

Szakál József villamosmérnök, az építésügyi osztály környezetvédelmi és gépészeti főelőadója; több évet töltött vállalatoknál, volt kutatóintézetben tudományos segédmunkatárs. A tanácsnál alig fél éve dolgozik.

— Egykori munkatársaim közül sokan furcsállották elhatáro-

zásomat — vallja. — A végső döntésben talán közrejátszott az is, hogy odahaza már régebben a népfront aktivistája vagyok, részt veszek a lakóbizottsági munkában. Mi tagadás, az új munkaterületen eleinte kissé idegenül mozogtam, s ez nyugtalanított. Felettésem, munkatársaim biztattak: ne emésszem magam, kérdezzek nyugodtan, akárhányszor, hiszen ők azért vannak itt. Még az adminisztrátorok is segítettek egy-egy apróbb ügyiratkezelési fogás elsajátításában. Megtaláltam a helyemet, jól érzem magam ebben az igen szerteágazó és felelősségteljes beosztásban. Munkakedvemem fokozza, hogy ígéretet kaptam: elősegítik továbbtanulásomat a műszaki egyetemen. Emellett olyan példaképekre találtam itt, mint Farkas Hajnalka nyugdíjas építészmérnök, aki szerződésesként dolgozik az osztályunkon. Nemegyszer szabad idejében, még szombaton és vasárnap is kijár helyszíni szemlére egy-egy beadvány nyomán, hogy az ügyintézés meggyorsítsa, s a kérelmezőnek ne legyen oka panaszra. Eddigi pályámon is tettem talán egyet s mást, ami hasznos volt. Most úgy érzem, hogy valójában itt, a tanácsnál ismerem meg a köz szolgálatának örömeit.

G. Szabó László

A negyedik év

A szovjet népgazdaság 1979-ben — Minőség és választék

Gyorsul a gazdasági növekedés üteme; nagyobb mértékben emelkedik a munka termelékenysége; nagyobb hangsúlyt kapnak a minőségi elemek, az egyensúly követelményei és a takarékoság az anyagi erőforrásokkal. Röviden összefoglalva ez jellemzi a Szovjetunió 1979-es népgazdasági tervét.

Mindez számokra lefordítva: amíg 1978-ban mintegy 5 százalékkal növekedett az ipari termelés, az idén 5,7 százalékkal: több mint 33 milliárd rubellel.

A mezőgazdaságnál még számottevőbb a gyorsulás. 1978-ban a termelés 4,1 százalékkal nőtt: 325 millió tonna gabonát takarítottak be, 8 millió tonna nyersgyapotot vásároltak fel. Sikeres éve volt tehát a mezőgazdaságnak, mégis az SZKP KB júliusi plenumán az ágazattal szemben növekvő követelmények fogalmazódtak meg. A legjelentősebb feladat, hogy fokozni kell a hús, a tej és más állati termékek termelését, hiszen élelmiszerekből a keresletet ma még nem képesek teljesen fedezni. A júliusi határozatot tükrözi tehát, hogy a mezőgazdasági termelés emelkedése az idén 1,7 százalékponttal lesz magasabb a tavalyinál.

A növekedés forrásai

Lényeges vonása az idei tervnek, hogy a gazdasági növekedés meggyorsításának fő forrása a munka termelékenységének emelkedése. A tervben megfogalmazott feladatok e téren is magasabbak az 1978-as tényszámoknál. Az iparban tavaly a termelékenység 3,6 százalékkal nőtt; az 1979-es terv 1,1 százalékponttal magasabb értékkel számol. (Mivel a munkatermelékenység növekedési ütemének gyorsulása meghaladja az ipari termelését, 1979-ben az ipari termelés növekményének nagyobb hányada származik a termelékenységből, mint tavaly.)

A mezőgazdasági termelés gyorsabb növekedése persze megköveteli, hogy a gépipar és a vegyipar adja a szükséges termelőeszközöket. 1979-ben 11 millió tonna műtrágya áll a mezőgaz-

daság rendelkezésére, ez 10,5 százalékkal több a tavalyinál. Jelentősen (4,7 százalékkal) fokozódik a mezőgazdasági gépek termelése is, és az átlagnál jóval gyorsabban állítják elő a korszerűbb egységeket. Így például a nagy teljesítményű traktorok gyártása 20 százalékkal növekszik, a leghatékonyabb állattenyésztő és takarmányelőállító gépek termelése két-háromszorosára emelkedik.

A külső feltételek mellett azonban a mezőgazdaságon belül is fel kell tártani a fejlődéshez szükséges tartalékokat. A tervjavaslat vitájában szó esett arról, hogy nem megfelelő az üzemanyagok, a kenőanyagok és a műtrágyák tárolása, felhasználása. Ezért nagy veszteségekkel kerül el a fogyasztóhoz a megtermelt gabona, zöldség, gyümölcs és gyapot. A mezőgazdaság dolgozóinak, gazdálkodó egységeinek tehát elsődleges feladatuk, hogy megszüntessék a pazarlást, a hanyagságot és a júliusi határozat értelmében mindent megtegyenek a munkatermelékenység növeléséért.

Fokozódó igények

Az SZKP KB 1978. november 28-i ülésén Leonyid Breznyev részletesen foglalkozott az alapanyaggyártással, a fémek és fűtőanyagok termelésével. Megállapította, hogy a növekvő szükségletek miatt a vaskohászat, a színesfémkohászat, az olaj- és gázipar, valamint a szénbányászat a tizedik ötéves terv eltelt időszakaiban több mint 50 milliárd rubel értékű beruházást hajthatott végre, és fejlesztésekre 1979-ben is csaknem 22 milliárd rubel jut. Figyelembe véve, hogy idén összesen 132 milliárd rubel beruházással számol a terv, a fenti ágazatok az összes források 17 százalékát kapják.

E beruházásokra annak ellenére is szükség van, hogy intézkedéseket hoztak a fűtőanyagok jelentős megtakarítására. A népgazdaság 1979-ben a tervek szerint 33 millió tonna tüzelőanyag-egyenértéket takarít meg. A kőolaj- és a kiserőgáz-termelés 20,5

millió tonnával nő, a földgáz-termelés emelkedése pedig több mint 30 milliárd köbméter. A növekményt az energiahordozóknál főképp a nyugat-szibériai, a komi autonóm köztársaságbeli és az orenburgi lelőhelyek adják majd.

Az 1979-es népgazdasági terv szerint a vasúti szállítás fejlesztésére nagyobb összeg jut az ötéves tervben előirányoztnál, azonban a munka termelékenységét is több mint 2 százalékkal emelni kell. A vasutak átbocsátó-képességének javítására 820 kilométer hosszán új síneket fektetnek le, 770 kilométeres szakaszon pedig új vasútvonalat létesítenek. Ebből 220 kilométer a BAM-hoz kapcsolódik, de különleges figyelmet kapnak az ország keleti körzeteiben fekvő szénbányák is.

Progresszív ágazatok

Az ipar progresszív ágazatai szintúgy az átlagot meghaladó ütemben fejlődnek tovább. Több mint 25 százalékkal növekszik például a számjegyzérlésű automata számszámológépek termelése; általában előnyben részesítik azokat a termelőberendezéseket, amelyek javítják a munka termelékenységét, csökkentik az anyag-és energiaigényt. Ezzel a tendenciával összhangban természetesen jó néhány elavult termék gyártását megszüntetik. Ugyancsak ez a minőségi szemlélet érvényesül a könnyűipari termékek tervezésénél is. (A szövetgyártás például 4,7 százalékkal nő — de a szövetek választéka 10—14 százalékkal bővül.) A könnyűipari ágazatokkal szemben támasztott alapkövetelmény az, hogy növeljék a lakosság által keresett, divatos, jó minőségű termékek részarányát. Ez azért is szükséges, mert 1979-ben a lakossági vásárlóerő tovább bővül, az egy lakosra számított reáljövedelem 3,3 százalékkal emelkedik. A magasabb életszínvonal lehetővé teszi, hogy a lakossági szolgáltatások értékesítése 7,7 százalékkal emelkedjen.

Végül: az idén 112,3 millió négyzetméter alapterületű lakás épül a Szovjetunióban.

Gonda György — Szentgáli Péter

Termelékenység — nemzetközi tükrökben

Az új mérce

Termelékenységről sok jót — legalábbis nemzetközi összehasonlításokban — nemigen írunk az elmúlt években. Azóta pedig különösen nem, mióta a Nehézipari Minisztérium kötelezte a tárcához tartozó vállalatokat termelékenységük értékelésére. Szükségük volt az intézkedésre, mert korábban megelégedtek azáltal a hatóságok, hogy csupán az elmúlt évekhez hasonlították teljesítőképességüket az üzemek, a gyárak.

Az új mérce — a hasonló felszereltségű, de nemcsak hazai vállalatok termelékenységéhez való viszonyítás — meglepően szomorú képet mutatott. Bár szorosan gyengítették a nemzetközi összehasonlítás létjogosultságát a gyenge eredmény hatására önként születő ellenérvek, mégis tudomásul kellett venni: az adottságaikban egymásnak többnyire megfelelő szocialista és tőkés üzemekhez képest a magyar vállalatok termelékenysége azoknak sokszor az egyharmadát sem éri el.

Irrealis?

Már az első pillanatban megosztott a vállalatvezetők reakciója. Egy nem elenyésző kisebbség ugyanis irrealisnak tartotta az összehasonlítást, mások pedig gazdaságtörténeti és irányítási előzményekkel magyarázták a lemaradást. Később, amikor bebizonyosodott, hogy a szemléletváltás — ha másként nem —, csupán a megdöbbentően alacsony termelékenységi színvonalal való szinte szembenézéssel is serkenethető, tovább tagozódtak a nézetek.

Eppen szemléleti állapot. Általában az lett a jellemző, hogy egy-egy lovat megnyergelve akarták generálisan csökkenteni a ménesnyi problémahalmazt. Kevés kivétel akad, s közülük is talán a Bakonyi Bauxitbánya Vállalat az egyetlen, amelyiknél rövid idő alatt minőségi változást ért el a termelékenység növelése érdekében hozott intézkedésekkel. Négy évvel ezelőtt Program a Bakonyi Bauxitbánya Vállalat élelmunka-hatékonyosságának növelésére címmel részletes tanulmányt készítettek, amelyben alapvető célul azt tűzték ki maguk elé, hogy a mélyművelésű bauxittermelésben a fizikai és a nem fizikai dolgozókra együttesen számolt termelést az 1975. évi 605 tonnáról 1980-ra 800, 1985-re pedig 1000 tonnára növelik.

Többet mond az avatatlannak azonban a tanulmány végkövetkeztetése. Aszerint: „mivel a francia mélyművelésű bauxitbányászat — amihez magukat hasonlíthatják — nem tervez nagyobb gépésítést (geológiai adottságaikat messzemenőkig kihasználták), ezért reális célként jelölhetjük meg a világszínvonal tíz éven belüli megközelítését”. Egy évvel e gondolatsor megszületése után pedig már azon dolgoztak a vállalat szakemberei, hogy miként gyorsíthatnák.

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

Szovjet földgáz Lengyelországnak

Mind több földgáz érkezik a Szovjetunióból Lengyelországra. Az idén a szokásos évi 2500 millió köbméter helyett a Szövetségi vezeték segítségével 4100 millió köbmétert kap az ország, és ez megalapozza a nitrogénműtrágya-gyárak ellátását. A fejlesztési tervek és a megállapodások szerint 1980-ban a lengyel földgázszükségletnek már a felét fedezi a szovjet szállítások.

Új bankjegyek Jugoszláviában

A jugoszláv nemzeti bank közleményt adott ki arról, hogy ez év január folyamán 500 és 1000 dináros címletű új bankjegyeket bocsát forgalomba. Az új bankjegyek dr. Kszente Bogoev

eredeti programjukat. Munkájuk eredménye az 1977 első felében elkészült új program szerint, hogy az 1985-ig szóló programot egy évvel gyorsabban teljesítik. A gyorsításnak természetesen feltétele a tervezett alapberuházások megvalósítása, és az élelmunka-hatékonyság növeléséhez szükséges gépek beszerzése.

A létszámcsökkenés nem minden

Egyelőre — az első három év adatainak ismeretében — egyáltalán nem tűnik alaptalannak, amit a bauxitbányászok elhatároztak. E viszonylag rövid idő alatt a vállalat létszáma 335-tel csökkent. A létszámcsökkenés persze, nem minden. Ha kicsit szárazabban is, de többet mond az intézkedések hatásáról, hogy 1978-ra a vállalatnál az egy főre jutó termelés 715 tonnára nőtt az 1975-ös 605 tonnáról. Több megjegyzés kíváncsodik e számok mögé. Egyrészt mert rossz előítéletek, másrészt pedig hamis beidegződések kísérik a termelékenység növelése érdekében születő intézkedéseket, illetve az azokról szóló tudósításokat.

Szemben az általános elképzelésekkel, a Bakonyi Bauxitbánya Vállalat a teljesítőképességet nem az állóeszközök erőteljes bővítésével, hanem szervezési intézkedésekkel érte el, a létszámcsökkenés 68 százaléka (227 fő) ebből adódott. Meglepo — de talán csupán azért, mert hasonlóval igencsak ritkán van dolgunk —, hogy a jelentős létszámcsökkenés egyik kedvező mellékhatása lett: egyenletesen csökkent a vállalatnál a fluktuáció.

Mivel többnyire nem általánosíthatóak, ezért kár lenne részletesen ismertetni a munkahelyi szervezéssel — és ezzel kapcsolatosan a normákkal — összefüggő intézkedéseket. Ezzel szemben tanulságos lehet, hogy a kieső munkanapok csökkentésével az elmúlt három évben egy ember átlagosan 32 órával dolgozott többet. Említést érdemel az is, hogy a céljaik megvalósítása érdekében megkezdtek a Munkás-továbbképző Intézet építését, amelyet az idén avatnak fel. Eközben a vizsgált időszakban összesen 1410-en vettek részt állami oktatásban, szakmai tanfolyamokon, vezető továbbképzésen. Szakmunkásképző tanfolyamokat szervezetek vajár és hegesztő szakmában, valamint ösztönözték a második szakma megszerzését, például a vajár-géplakatos összetételben.

A termelékenység növekedésének üteme 1979-ben sem csökken a bauxitbányák vállalatnál. Terveik szerint az idén a termelés csaknem 3 százalékos emelkedése mellett 67-tel csökkentik a létszámot, s ennek megfelelően termelékenységi mutatójuk — vagyis az egy főre jutó éves bauxittermelés — 750 tonnára nő.

— véef —

Cél: a minőség javítása

Az építőanyagok kínálata

Az építőipar igényeinek megfelelően, az idén az építőanyagipar a korábrinál mérsékelt ütemben, három százalékkal bővíti termelését. Így a vállalatok nagyobb energiát fordíthatnak a munka hatékonysági feltételeinek megteremtésére, a minőség javítására, a termékszerkezet korszerűsítésére. Azoknál a termékeknél, amelyeknél mérséklődik a kereslet, lehetőség nyílik arra, hogy elsősorban a korszerű termelőberendezéseket működtessék, s leállítsák a gazdaságtalanul dolgozó gépeket.

A betonelemgyártásban is jobban előtérbe kerül az építők igényeihez jobban alkalmazkodó szerkezetek gyártása, amelyekkel az építkezéseken munkát, munkaerőt takaríthatnak meg. Ebben az évben dolgozzák ki a hosszabb távú fejlesztés stratégiáját is, amelyben már a műszaki világszínvonalhoz mérik a tennivalókat.

A lakosság zavartalan építőanyag-ellátása érdekében ebben az évben különösen fontos feladat, hogy az építőanyag-termelő vállalatok s a belkereskedelmi szerek szorosabban működjenek együtt, s folyamatos tájékoztatást adjanak a piaci helyzetről, a forgalomról, a készletekről. A hazai cementtermelés bővül ugyan két százalékkal, de az igények kielégítése érdekében szocialista partnereinktől is importálnunk még az idén nyolcszázhuszezer tonna cementet.

Hasonlóképpen, a méshidrátszükségletek kielégítésére száz-ezer tonnát vásárolunk szocialista partnereinktől.

A téglapiar a hagyományos termékeken kívül bővíti kínálatát a kiválóan hőszigetelő poroton kézi falazóblokkal, amelyből egy darab majdnem tizenegy kisméretű téglát terfogatának felel meg. Ez a termék jelentős fűtőanyag-megtakarítást tesz lehetővé, s ugyanakkor gyorsítja a falazást. Egetett tetőcserepből mérsékeltlen emelkedik most a kereslet. A cserepágyarak nagyobb gondot fordítanak a minőség javítására, a termék versenyképességének növelésére.

Falburkoló csempéből tizenkét százalékkal bővül a hazai termelés, amit elsősorban a választék bővítése érdekében nyolcszáz-ezer négyzetméter importtal egészítenek ki. Kerámia padlóburkoló téglából bőséges a kínálat, mozaikpadlóból, üvegtéglából és üvegmozaikból ugyancsak szocialista partnereink segítik a szükségletek kielégítését.

Az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium szigorítja a vállalatok szerződéses kapcsolatainak ellenőrzését, hogy erősödjék a szerződési és a szállítási feyelem. Fontosnak tartják azt is, hogy az első negyedévben előszállításokkal gondoskodjanak a vállalatok a szükségletek nagy részéről, az évközi szállítási csúcsokat csökkentendő.

Dunakanyar

Távhió mintahálózat

Telefonközpontokból, mikro-hullámú és kábeles távközlési berendezésekből távhió mintahálózat alakítanak ki a posta és a híradástechnikai ipari vállalatok a Dunakanyar településeiben. Ezzel nemcsak több telefonhoz jut a környék, de egyben a hazai gyártmányú hírközléstechnikai berendezések „állandó kiállításaként”, működés közben mutatkozhatnak be a külföldi vásárlóknak.

Az előzetes elképzelések szerint a hírközlő mintarendszer kiépítése az évben kezdődne. Kialakítása után javul majd a telefon-összeköttetés, elsősorban Esztergom és Vác között.

Új technológia

Üveg centrifugában

Sikeres volt a centrifugában készült üvegek bemutatkozása a külföldi piacon, s ebben az évben már negyedmilliót exportál belőlük az Ajkai Üvegyár. Az új terméket nagy választékban gyártják: 70 mintát készítettek az ajkai iparművészek.

A ritka, hazánkban egyedülálló üvegformálási technológia új lehetőséget adott a tervezőknek. Az új technológiával egyebek mellett virágkehlly formájú komposzt-, gyümölcskészleteket, sajtkinálók tálakat készítenek.

Szanálás előtt

Nem bontottak — romboltak

Csakhamar lebontanak egy házat. Lakói közül már sokan új otthonba költöztek, Kispeszt, Csepel, Békásmegyert, Kőbánya lakótelepeire. De akik még nem kapták meg a kulcsokat — azoknak néhány felelőtlen ember „jövöltábol” megkeseredett az élete.

Angyalföld, Országbíró utca 17. A szürke, kétemeletes bérház kívülről békés képet mutat. Am a nyugalom csak látszólagos. Pozsonyi Andrásné, aki kisgyermekével és édesanyjával a második emeleten lakik, így emlékszik vissza az elmúlt hónapokra.

— Szeptember végén házunk valamennyi lakóját behívták a tanácsra és közölték: szanalás miatt új lakást kapnak. A kiutalások sorrendjében, november elejétől egyre-másra költöztek el a családok. Kálváriánk akkor kezdődött, amikor a hidegebb idő beálltával kiderült, hogy a ház kéménye eldugult, és a cserépkályhákba nem lehet befűteni. Bejelentésünkre a kéményseprő-kirendeltségen azt mondták, hogy tudomásuk szerint a házban már nem lakik senki, ezért aztán nem is jöttek ki, megvizsgálni a hibát.

Villanykályhák, gáztűzhelyek mellett melegegett tehát hónapokig az a tizenkét család, amely az Országbíró utca 17-ben „rekedt”. De az igazi meglepetés csak ezután következett. Néhány ember jött a kerületi IKV-tól, úgymond leszerelni, lakhatatlanná tenni a megüresedett hajlékokat. Valójában rombolni érkeztek. Az ajtókat letörték, az ablakokat kitepték, a vezetékeket elszaggatták, a mosdókat szétzúzták. És „munka” közben egyikük sem gondolt arra, hogy a vízvezeték egy másik lakás csapjához is csatlakozik, villanyra még szükségük van azoknak is, akik itt maradtak. Hogy a sarkából kitepelt ajtókon keresztül a szél még jobban kihűti az amúgy is hideg falakat — amelynek másik oldalán emberek élnek.

Sokan nem bírták tovább, öszszecsomagoltak, és rokonoknál, ismerősöknél húzták meg magukat a végleges kiköltözésig. Akiknek pedig nem volt hova menniük, azok — jobb híján —, rendszeres „vendégeivé” váltak az IKV-nak, kérve, követelve, tegyék elviselhetőbbé életkörülményeiket. Am az, hogy lebontásra váró házra költsön az IKV — még akkor is, ha saját dolgozó hibájából vált szinte lakhatatlanná —, reménytelen vállalkozásnak bizonyult.

Az igazi megpróbáltatásokat éppen az enyhébb idő, az olvadás hozta magával. A csővezetékben felengedett a jég és a minap hatalmas robajjal zúdult le a víz a földszinti lakásokba. Farkas Pálné szobái árvízkarokra emlékeztetnek.

— A csillár foglalatából ömlött a víz, a falak átáztak, vödörrel hordtuk ki a szennyes lét. Kétéves síró gyermekemet vigasztalva, szörnyű érzés volt látni ezt a pusztulást.

Gyorsszolgálat, kéményseprő, IKV — mindenki megmozdult, amikor már megtörtént a baj, többen pedig rádióval, tévével, sajtóval „fenyegetőztek”. Végül is megjavították a csöveket, kikötötték a kéményt, több helyen már villanyt is lehet gyújtani a hideg, nedves szobákban.

— Mi márciusban költözünk Békásmegyertre — mondja Pozsonyi Andrásné. — Már számoljuk a napokat, addig csak kibírjuk valahogy. Inkább azokat sajnálom, akik még nem tudják költözködésük dátumát...

Való igaz, lakhatatlanná kell tenni a szanalás előtt álló házban az otthonokat. Rosszhiszemű beköltözőknek, csöveseknek, bünyözőknek ne nyújtsanak „otthont” az üresen hagyott szobák. De leszerelni, szétbontani, és nem rombolni, törni, zúzni kell, ráadásul olyan alaposan, hogy a még ott élők mindennapjai is megkeseredjenek.

Az Országbíró utca 17. számú házban most már sokat segíteni nem lehet. De az eset intő példa arra, hogyan nem szabad csinálni. Mert egy napon valahol máshol is érkezhetnek emberek egy lebontásra váró házba...

Forró Péter

Ahogy a szakszervezet látja

Feladat, szervezet, létszám, bér

Allamigazgatásunk utóbbi, csaknem egy évtizedét akár a központi és a helyi szervek közötti hatásköri- és feladatmegosztás, a tanácsházakat és igazgatási szervezetük korszerűsítése időszakának is tekinthetjük. E „viszonylagosan befejezett” folyamatok következményeként sokat változott a tanácsok igazgatási létszáma, megosztása szintek, szervek és szakágazatok szerint, de módosult a szervezet belső létszámstruktúrája is.

A belső tartalékok feltárását célzó — 1975-ig számítható — első szakaszban 3,1 százalékkal csökkent a tanácsok összlétszáma; ezen belül, 16 százalékkal a községi tanácsoké, 36,3 százalékkal a járásoké és 7,6 százalékkal a fővárosi tanácsé. Ugyanakkor több mint 30 százalékkal nőtt a nagyközségi, 14,4 százalékkal a városi létszám, míg a többi tanácsé többnyire a feladatok változásának megfelelően módosult némileg. Változások történtek a szakigazgatási szervezetben is: nőtt a titkársági és művelődési, korábbi szintjén maradt az építési és közlekedési, viszont a feladatok növekedése ellenére csökkent a többi — főleg az igazgatási, pénzügyi és egészségügyi — szakágazat létszámára.

Intézkedések és lehetőségek

A tanácsai dolgozók 1974. évi bérrendezése — életszínvonalpolitikai céljain túl — a kedvezőbb bér- és létszámarányok kialakítását, s egyben a személyi állomány fokozatos minőségi cseréjét is segítette. A dolgozók 9,9 százaléka például nem kapott fizetés-emelést, legtöbbször a kedvezőtlen szakmai minősítés illetve gyenge felkészültség miatt. Ezzel az intézkedéssel tehát lényegében megteremtődtek a tanácsai személyi állomány és létszámstruktúra továbbfejlesztésének újabb feltételei.

A tanácsai létszámállományt és létszámstruktúrát érintő későbbi központi intézkedések — a létszámstop, majd főleg az 5 százalékos létszámcsökkentés — sok tekintetben módosították a helyzetet, s újabb lehetőségek forrásává váltak. A létszámcsökkentéssel az éves beralap mintegy 3,2—3,5 százaléka szabadult fel,

Az intézkedés a létszámstruktúra bizonyos — szakágazatokat és állománycsoportokat érintő — strukturális változását is előidézte, illetőleg most majd kedvezően segítheti elő. Kívánatos lenne azonban, hogy a felszabadított beralap felhasználása — a személyi állomány stabilitása mellett — a tervszerűbb munkaerő-gazdálkodást, a létszámstruktúra kedvező irányának folytatását szolgálja.

	város	község	nagyközség	fővárosi ker.
vezetők	15,1 %	22,1 %	9,9 %	11,2 %
ügyintézők	63,5 %	47,6 %	67,2 %	68,4 %
ügyviteliek	15,3 %	9,6 %	11,6 %	13,2 %
kisebítők	6,1 %	20,7 %	11,3 %	7,2 %

A több szempontból is alig megárazható eltérések, arányok mellett különösen szembetűnő a községi tanácsok kedvezőtlen létszámstruktúrája, ami nem biztosít megfelelő feltételeket a megsokasodott és nagyobb követelményeket támasztó feladatok ellátására. Főleg, ha a személyi állomány egy része a szükséges képesséssel sem rendelkezik.

Közismert, hogy a tanácsai apparátusban magas a nődolgozók aránya. Az 1977. évi állapot szerint a tanácsoknál 61,6 százalék volt a nők összrészaránya; ennél magasabb pedig a községekben (68,2%), a nagyközségekben (66,2%), s a fővárosi kerületekben (77,3%). Ha azonban csak az ügyintézői állományt vizsgáljuk, csaknem azonosak az arányok.

Gondok a helyettesítéssel

A létszámstruktúra alaposabb elemzése arra enged következtetni, hogy ez a részarány fokozatosan emelkedik, vagyis „növekszik” a tanácsigazgatás. Következésképpen — ismerve napjaink munkaerőproblémáit — ennek következményeivel is feltétlenül számolnunk kell. Már csak azért is, mert a kiesést pótló szerződéses alkalmazások mai gyakorlata sem a munka minősége, sem a folyamatossg szempontjából nem meggyűjtő megoldás, mint ahogyan a belső helyettesítés jogi szabályozása sem. Ráadásul a tanácsai munkaerő-utánpótlás nagyobb részt a nők közül kerül ki.

A feladatok folyamatos és színvonalas ellátását, a tervszerű létszám-gazdálkodást kedvezőtlenül befolyásolja a különböző okokból

A belső létszámstruktúra ugyanis nem mindig követte az említett helyes irányt. A létszám-állománycsoportonkénti megosztása elég jelentős, s nem is minden esetben indokolt az eltérés a tanácsai és a központi igazgatásban. A hatáskörök és feladatkörök mai felosztása mellett azonban mindenképp a helyi tanácsok helyzetét kell vizsgálnunk, ami az 1977. évi mutatók szerint a következőképpen alakult:

keletkező létszámmozgás; 1977-ben 18,9 százalék volt a „munkából kilépők” és 16,9 százalék a „munkába lépők” részaránya. Ténylegesen azonban csak az apparátus 7,8 százalék „fluktuált”, túlnyomóan a kilépő dolgozók kezdeményezésére. (Mindössze 33 dolgozót bocsátottak el fegyelmi úton.)

Megbecsülés — érdem szerint

Mire van tehát szükség? Mindenképp arra, hogy a tanácsok — a meglévő bér- és létszámkeret birtokában — folytassanak az eddiginél tervszerűbb létszám-gazdálkodást, törekedjenek a létszámstruktúra kedvező irányú alakítására. A munkaerő-vezetésnek — a szakszervezeti szervek támogatásával — nagyobb gondot kell fordítania a szakemberek, törzsgárdatagok megbecsülésére. Megkülönböztetett elismerést érdemelnek azok, akik a távollévők helyettesítik, illetőleg „betanítják” az újonnan munkába állókat. Ilyenkor bátrabban nyúlhatnának például a címadományozás, vagy a munkahelyi szociálpolitika — ma még csak egyes tanácsoknál alkalmazott — széles körű lehetőségekhez. Mindent egybevetve indokoltnak látszik tehát a tanácsai létszámstruktúra mielőbbi teljes körű áttekintése, elemzése és a meglévő feltételek — hatáskör és feladatmegosztás, illetve létszám és beralap — mellett a további fokozatos korszerűsítéshez szükséges irányelv kidolgozása.

Dr. Tóth Ferenc,
a Közalkalmazottak Szakszervezetének
osztályvezetője

Tanácsstagok a közművelődésről

Isaszegi magnóvallomások

NEMRÉG említette egy gödöllői tanárember, hogy igen eredeti főiskolai szakdolgozatot olvasott, nekem sem volna hasznatlan, ha beletekintnék. A szakdolgozatok, disszertációk ritkán érdekesek — mondtam keletlenül. Bólgatótt, hogy pontosan így van, de most éppen egy ilyen ritkaságról van szó. Az isaszegi művelődési ház igazgatója a helyi tanácsstagok között végzett rendkívül alapos közvéleménykutatást: művelődési igényeikről, a kulturális munkáról alkotott elképzeléseikről, a művelődési házhoz fűződő kapcsolatukról adott számot. Kendőzetlenül, őszintén.

Úgy vettem ki ebből, hogy a dolgozat nem lehet valami hízelgő a tanácsstagokra. Mekkora aztán a meglepetésem, amikor Fejéregyházi Lászlóval, a szakdolgozat írójával megismerkedtem.

— Mostani dolgozatom tulajdonképpen arról szól, hogyan él a művelődési ház a falu köztudatában. A cím is erre utal — magyarázza. — Hogy miért vizsgálódtam tanácsstagok körében? Több oka is van. Az egyik például, hogy a tanácsban képviselve van a lakosság valamennyi rétege. Nem kevésbé fontos, hogy a tanácsstagok közéleti emberek. Véleményükben tükröződik a szélesebb kollektív véleménye, érték-

ítélete. És voltak kimondottan gyakorlati szempontok. Én nemcsak információt igyekeztem szerezni. A magnós interjúk során azzal is próbálkoztam, hogy tájékozottassak a művelődési ház munkájáról, törekvéseiről. Azzal a nem titkolt szándékkal, hogy a tanácsstagok mindezt majd közvetítik...

KISSÉ VONAKODVA adja ide dolgozatát elolvasásra. Figyelmeztet, hogy alaposan figyelnie kell, aki annak alapján akar ítélni. Mert nézzük csak a község történetét! A határ régen az úgynevezett korona-uralom birtoka volt, a lakosság zöme nincstelen agrárproletár. Ma viszont jellegzetes agglomerációs település Isaszeg. A keresőképes lakosság Budapesten dolgozik. Helyben nincs semmilyen ipar, nincs középfokú oktatás, és már ennyiből is sok minden következik. Felüti a dolgozatot, egy statisztikát mutat. A megközelítően tízezer lélekszámú községben 129 ember végzett egyetemet, illetve főiskolát. Mindössze 377 fő értte el a felsőfokú oktatást. A többi felnőtt elemibe, polgárba, általános iskolába járt. Több mint 200 ember sehová, semmilyen iskolába...

Amikor megkapom a 60 oldalnyi terjedelmű, gondosan bekötött szakdolgozatot, egy szuszra

elolvasom. Érdekes, izgalmas, mint egy jó riport. A tanácsstagok 15 kérdésre válaszolnak. Magnóra mondják a véleményüket, s a dolgozatíró igyekszik pontosan megszólalni a hangos szöveget. A lényegét próbálom megfogni, valamilyen magam szabta fontossági rendben.

Mindenekelőtt az gondolkodtat el, hogy a megkérdőzött tanácsstagok — a teljes testület egyharmadát teszik — alig tudnak valamit a művelődési házról. Többen bevallják, hogy csak társadalmi ünnepek alkalmával látogatják. Emlékezetes rendezvényeket nem képesek felidézni. Általánoságokat mondanak, hogy hallomásuk szerint javult a „kulturális munka”. Ugyanakkor furcsa ellentmondás is mutatkozik a válaszok között. Arra a kérdésre például, hogy hányan lehetnek a községben, akik még soha sem tették be a lábukat a művelődési házba, ketten is állítják: 80 százalék. De a többiek is eléggé óvatosan becsülnék. Mégis, ha arról van szó, hogy kell-e a községnek művelődési ház — „a tv korában!” —, nos, ekkor szinte egyhangúan vallják: igen, kell!

A MAGYARÁZAT a válaszokból kihámozható. Nincs is talán olyan tanács, aki ne emlegetné a mai művelődési ház állapotát. Többen, többször is ide lyukadnak ki. „Szegény Isaszeg községére, hogy ilyen a kultúrháza... Az embernek elmegy a kedve, ha a sötét, dohos helyiségbe be kell

lépni...” Kiderül, hogy a mai művelődési házat már 1949-ben életveszélyesnek nyilvánították, s akkor állami pénzt is kapott volna a község, hogy újat építsen.

Azon persze megint csak el lehet gondolkozni, hogy mit várnának legtöbbször egy ilyen ideális művelődési intézménytől. Nosztalgikus sóhajtozások, régi batyubálok, műkedvelő népszínműelőadások emléken... A többség ma is az öntevékeny együttesséket műsorait, a szórakoztató rendezvényeket tartja elsőrendűnek. És a társadalmi ünnepeket. Ez utóbbiakat főként politikai tartalmuk miatt. Azt ugyanis érzik ezek a tanácsstagok, hogy a közművelődés valamivel többet jelent, mint a bálók, a műsorok. Am, amikor a belső, komoly tartalmat kellene megfogalmazni, elláll a szavuk, tanácsalának.

ERRŐL KÜLÖN is szót váltunk Fejéregyházi Lászlóval.

— Ezek a tanácsstagok nem azért bizonytalanodnak el, ha a közművelődés tartalmi kérdései kerülnek szóba, mert netán nem elég érettek a megbízatásukhoz. Biztosan lehetne a mainál valamivel erőteljesebb tanácsai testület. Am a többség most is értelmes, józanul gondolkodó, jószándékú közéleti ember. Hanem mi a baj? Isaszeg rohamosan növekvő agglomerációs település, ahol évtizedek óta szorítanak az alapvető kommunális és más ellátási gondok. Egyszerűsítve a dolgot, a kérdés általában ez: járda vagy

művelődésügy? Így állunk, s így állunk szemben egymással ma is. Noha a művelődési ház felújítása, például, most már folyamathatna van, de mindmáig nagyon nehéz elfogadtatni, hogy a szocializmus-hoz vezető út nemcsak betonból épül... És ehhez most tegyük hozzá: talán egyetlen kivételtől eltekintve, az eddigi népművelők sem voltak alkalmasak rá, hogy megváltoztassák a szemléletet és évente cserélődtek is a kultúra munkái a művelődési ház rozoga épületében. Egyszerűen a magvas népművelésnek itt nincsenek alapjai, hagyományai.

MIT TART felmérése legnagyobb hasznának? — kérdezem.

— Tisztáztuk a helyzetet. Nem lehetnek illúzióink. Olvashatta, a tanácsstagok több mindent javasoltak arra vonatkozóan, hogy milyen módszerrel, eszközzel próbáljuk felkelteni az érdeklődést. Ebben az a fontos, hogy elgondolkodjunk a dolgon, és őket talán már sikerült felrázni. Kétségtelen, hogy a közművelődés máris előtérbe került. Nekünk pedig alkalmazkodnunk kell a feltárt körülményekhez, anélkül, hogy a tartalmi igényeket feladnánk. Ez munkánk szerkezeti változtatását követeli.

— Milyen érdemjegyet kapott a dolgozatára? — kérdezem.

Csendesen mosolyog, s végül csak legyint:

— Ott — jelest!

D. Kiss János

Szovjet olaj és földgáz

Új követelmények

A Szovjetunió szénhidrogén-kitermelésében és -feldolgozásában is előtérbe kerültek a minőség, a hatékonysági és gazdaságossági követelmények. Nemcsak a kőolaj és a földgáz felszínre hozott mennyiségének állandó növelése a cél, hanem a szovjet gazdasági szakemberek ezzel azonos fontosságúnak tartják a kitermelés és a feldolgozás gazdasági körülményeinek, feltételeinek javítását.

Termelés, export, hatékonyság

A Szovjetunió 1974 óta a világ első számú kőolajtermelője. A jelenlegi ötéves terv végén, 1980-ban, a tervek szerint 620-640 millió tonna „fekete aranyat” hoznak majd a felszínre. Tavaly 571 millió tonna kőolajat bányásztak, 4,7 százalékkal többet, mint a megelőző évben, s az idén várhatóan a kitermelés mennyisége meghaladja majd az 590 millió tonnát. Az elmúlt néhány évben — az Ekonomicsz-kaja Gazeta számításai szerint — valamelyest lassult a kitermelés növekedési üteme, ami szoros kapcsolatban áll az olajtermelési központok földrajzi átcsoportosulásával.

A kőolajtermelés a Szovjetunió európai területeiről fokozatosan az Urálon túra tevődik át, az európai olajmezők ugyanis kimerülőben vannak, itt a további bányászat egyre költségesebb. Különösen megnövekedett az ország energia-gazdálkodásában Nyugat-Szibéria (tyumeni körzet) szerepe, ahonnan tavaly már az egész kőolajtermelésnek csaknem a fele származott.

A szovjet kőolajipar az év végére már 68 ezer kilométer hosszúságú vezetékrendszerrel rendelkezik, s a tervek szerint 1979-ben 6000 új kutat fúrnak. A kitermelés nehezülő körülményei fokozott automatizálást követelnek, ami ugyancsak jelentős beruházásokat von maga után. A kitermelés kőolaj 85 százalékát 1980-ra úgynevezett komplex automatizált rendszerek adják, amelyek elősegítik az ésszerűbb és takarékosabb bányászatot, valamint a kitermelési veszteségek csökkentését. A gazdaságosság irányába hat az a törekvés is, hogy fokozottabban hasznosítsák az olajjal együtt feltörő, úgynevezett kísérőgázt.

A Szovjetunió külkereskedelmében egyre fontosabb szerepet kap a kőolaj és a kőolajipari termékek exportja (a szovjet statisztikák ezt a két adatot összevontan adják meg), ami jelenleg a teljes kivitel 30 százalékát teszi ki. A legfontosabb vásárlók az európai KGST-tagállamok, amelyek hazai kőolajigényüknek 70

—90 százalékát elégítik ki a Szovjetunióból. (Itt érdemes megjegyezni, hogy Magyarország az idén a tavalyinál 400 ezer tonnával több, összesen 8,1 millió tonna kőolajat vásárol a Szovjetuniótól.) Az olajtermékek behozatala megközelíti az 1,8 millió tonnát.

1976-ban a szovjet kőolajexport 52 százaléka a KGST-tagországokba irányult, 5 százalékát a KGST-n kívüli szocialista államok vásárolták meg, 43 százalék pedig a fejlődő és a fejlett tőkés országok piacán talált vevőre. (A szovjet kőolaj legfontosabb nem szocialista vásárlói Európában Finnország, Olaszország és az NSZK.)

A szibériai területek szerepe a földgáztermelésben is egyre növekszik. A tyumeni és az orenburgi lelőhelyekről származik már a dinamikus növekvő kitermelés döntő része. Tavaly a tyumeni gázmezők adták az országos termelés negyedét, az idén ez az arány eléri a 33 százalékot.

Növekvő szerep

A tizedik ötéves terv egyik fontos célkitűzése, hogy a földgáztermelés 1980-ban érje el a 435 milliárd köbmétert. Amíg 1975-ben 289 milliárd köbméter földgázt hoztak a felszínre, a tavalyi termelési adat már 372 milliárd köbméter volt, ez évre pedig 402 milliárd köbméter az előirányzott mennyiség. (Tavaly a földgáz kitermelése a tervezett 6,2 helyett 8,5 százalékkal emelkedett.)

A Szovjetunió jelenleg a világ második legnagyobb földgáztermelő országa. Ebben az ágazatban is gyorsan növekszenek a fejlesztésre fordított beruházások; az elmúlt három évben több mint 9 milliárd rubel értékben építettek távvezetéseket, kompresszor-állomásokat. A KGST-egytümműködés keretében az idén indult meg a földgáz a 2750 kilométer hosszúságú Szövetségi-gázvezetékén. A vezeték és az orenburgi gázkomplexum megépítésében részt vevő szocialista országok az idén mintegy 9, 1980-tól pedig évi 15 milliárd köbméter gázhoz jutnak. A beruházás, nem véletlenül adatok szerint, mintegy 5 milliárd rubelbe kerül.

Előtérbe került a földgáztermelésben és -feldolgozásban is a műszaki fejlesztés, valamint az automatizálás meggyorsítása. Kimagasló eredményeket ért el ez a szektor a munka termelékenységének emelésében is, tavaly például a szovjet iparban a munka termelékenysége 3,6 százalékkal nőtt, a földgáziparé viszont meghaladta az országos átlagot.

Gonda György—Szentgáli Péter

Intézkedés a BVK-ban

Harmincmillió megtakarítás

Harmincmillió forint értékű energia-megtakarítást akar elérni ebben az esztendőben a Borsodi Vegyi Kombínát. A figyelemre méltó terv megvalósításának megvan a fedezete is. Az idősorolt tételek között a legjelentősebb a szintézis- és a kaprolaktánüzemben keletkező vég-gázok energiájának hasznosítása. A takarékosági intézkedést arra alapozták, hogy a véggázok el-

égethető anyagokat is tartalmaznak. Hasznosításukra két kazánt szerelnek fel, s ezek óránként 14 köbméter értékes energiát — gőzt — szolgáltatnak. Ez pedig már ebben az évben 4 millió, jövőre pedig, amikor már az év elejétől működik mind a két véggázokat hasznosító kazán, 16 millió forint értékű energiamegtakarítást jelent a korábbihoz képest.

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

Kevesebb gabona?

Az ENSZ Elemezési és Mezőgazdasági Szervezetének közleménye szerint az idén valószínűleg négy százalékkal kevesebb lesz a világ gabonatermelése a tavalyi 1,185 millió tonnánál. A közlemény hangsúlyozza, hogy Kína az idén a világ második

legnagyobb gabonaimportőrévé válhat.

Tanácskozás Dubrovnikban

Dubrovnikban háromnapos tanácskozás kezdődött „Jugoszlávia és az új nemzetközi gazdasági rend” témáról a jugoszláv gazdasági kamara és a közgazdász szövetség szervezésében.

Zokni a kerekasztalon

Vita az igényekről és a rendelésről — Vádak és érvek a túldalról

A Harisnyagyárban elpanaszolták: tavaly a belkereskedelem nem vett át kétféle pár harisnyát, zoknit. A többletet részben eladták külföldön, de nőttek a készleteik is, át kellett programozniuk a gyártást, új termékre irányítani, betanítani a dolgozókat. Mindez nyolcmillió forinttal mérsékelte a nyereségüket. Utaltak arra is: ha a kereskedelem előre tájékoztatná az ipart az import mértékéről és belföldi rendelkezési módosításáról, akkor kapacitásait jobban ki tudná használni, s a többletből növelhetné az exportot.

A rövidáruszakma legnagyobb vállalatánál, a budapesti Centrikótnél viszont az ellenkezőjét állították: tavaly a szerződésekre rögzítettnél több árut vettek át a gyártól. Az ipar szállítási aiban nem igazodnak a szezonális igényekhez, s a specifikációs megállapodásokat sem tartják be. Így a kereskedelemnek is magasak a készletei, s az egész harisnyavítára jobban ráfizet, mint az ipar... A vásárlók úgy karácsony táján, és az év elején annyit tapasztalhattak ebből, hogy: nincs elég férfi zokni, gyermek harisnya.

Megkérdeztük hát a Belkereskedelmi és a Könyv- és Kiadványügyi Minisztérium rövidáru szakembereitől: mi az igazság? Javastolták: öntsünk tiszta vizet a pohárba, találkozzanak az érdekeltek, s megszervezzék a mini kerekasztal-konferenciát.

A fagyos légkör után

Először fagyos volt a légkör, kölcsönös vádak is elhangzottak. Am csakhamar lecsillapodtak a kedélyek, s az érvekből-ellenérvekből kiderült: nincs is különösebb baj! Az ipar és a kereskedelem rendszeresen „kiszégit” egymást, sőt, az egész kötöttáruiparban éppen a „harisnyafronton” a legjobb a vállalkozói együttműködés.

A több órás beszélgetésből a csak vásárlóként érdekelt avatlatlan számára annyit derült ki, hogy tavaly a Harisnyagyár belföldi rendelés nélkül gyártotta a kétféle pár harisnyát, zoknit. Ejnye — mondhatnánk — akkor miért panaszkodnak? Kockáztattak, ám balszerencséjével, ilyesmi előfordul. Csakhogy: 1978-ban a kereskedelem kevesebbet rendelt, mint az éves igény, viszont a szerződött tételeknél többet vett át — éppen annyival többet, amennyit a gyár „kockázatra” készített. Ez már-már szokásjog, évente ismétlődik.

Ámde sem az ipar, sem a kereskedelem nem képes pontosan megmondani: mikor, miből, mennyi kell a vásárlóknak! A gyár kapacitásának egyenletes terhelése miatt, ütemterv szerint termel, a kereskedelem viszont — érthetően — az időjárástól, a kereslet élnkségétől függően veszi át az idénycikket. Ezt az annyira ismert ellentétet feloldandó az egységes készletezési, kockázati politika, de erre ma még nem adnak módot a szabályozók. Pontosabban: a kereskedelem és az ipar készletezési „nulla-pontjai” nem esnek egybe — csak papíron, illetve a pénzügyi megítélés szerint. Az így, mesterségesen „fogyasztó” készletek olykor ellátási hiányt teremtenek, miközben az ipar raktárra termel.

További ellentmondás: az ipar dinamikus növeli exportját, főként a tőkés kivitel, ám mivel belföldön monopolhelyzetben van, felelős a kereslet kielégítéséért is. Ezért tervezés helyett inkább csak „visszaszámol”: ami marad, azt exportálja. (S itt fontos közbevetni: az exportot is tervezni kell! Hiába versenyképes ma a Harisnyagyár, hiába a kötözőőipar legkedvezőbb eladható exportcikkeit termeli — a „maradék elv” hosszabb fávon nem tartható; piacvesztéshez vezet.)

Ami a belkereskedelem helyzetét illeti, a cél: a jobb kínálat, a nagyobb választék csak

termék-versennyel érhető el. Vagyis: ha az üzletek kínálata nagyobb a napi keresletnél, akkor a vásárló választása el is is dönti a piacutatási dilemmát: mit és mennyit rendeljenek! Ehhez azonban a folyamatosan magasabb készletek és az „elfekvő” áruk kockázatát kellene vállalni, amit ma a kereskedelem csak nyereség érdekei ellenére tehet. További gond, hogy a monopól gyártó hazai versenytársa csak az import lehetne. (A részarány most mindössze 18—20 százalék.) A szocialista importot az államközi szerződések kontingensei rögzítik, itt tehát nincs tér a menetközbeni igény módosítására. „Rugalmas” — csak a hazai gyártóval szemben lehet a kereskedelem. Ezért aztán év közben lemond rendelést, illetve nem azt és nem olyan határidőben, mennyiségben vesz át, mint amit az év elején megrendelt.

Alljon itt példaként a combfix harisnya esete, ami jelzi: egyik fél sem számolt a vásárlókkal, csak „tervezett”. A kiindulás: külföldön nyáron is szívesen hordanak harisnyát a nők, s erre ez a típus a legalkalmasabb. A Harisnyagyár 1976—77-ben még nem tudott elegendő mennyiségben szállítani, ezért növelték az importot, és a termelés bővítésére ösztönözték az ipart. De 1977—78-ban már látható volt: még harminc százalékos árengedménnyel sem megy az áru. Az importot már nem lehetett mérsékelni, így a hibás piacfelmérés többletköltségeit a Harisnyagyár „nyelte le”; először félmillió pár, majd tavaly 200 ezer pár combfixrendelést lemondtak... Ezeknél az eseti gondoknál azonban meghatározóbb a ruházati ipar és a kereskedelmet általánosan érintő dekonjunktúra. Az V. ötéves tervben előirányozottnál lanyhább a belföldi kereslet is a kötött- és a rövidáru iparban. Mindezt tetézi a növekedési ütem idel mérséklése. Az ipari kapacitásokat így csak az export fokozásával lehet hatékonyan kihasználni.

Ezt az ipart, kereskedelmet már-már felmentő helyzetképet némiképp azért módosítják a vásárlói tapasztalatok. Az üzletekben ugyanis ma is hiány van férfi és gyermek harisnyából, zokniból! Az okok így tehát átfogóbb tervezési-fejlesztési ellentmondásokra utalnak.

Szerkezeti kérdőjelek

A belkereskedelem vezetői ugyanis már a IV. ötéves terv elején sem értették teljes egészében egyet a Harisnyagyár fejlesztési elképzeléseivel, a kínált áruk összetételével. Keveselték az úgynevezett finom árukkal (műszálas, vékony harisnyák, harisnyadrágok) szemben a durva áruk (pamut, akril, flór, plüss, frotír, zoknik, harisnyák) gyártásának arányát. Alapvetően tehát nem a mennyiségben, hanem a termékszerkezeten vitalkoztak. Am 1970—75 között a

gyár erőteljes finomáru fejlesztést hajtott végre, e termékek tartós hazai keresletére számítva, hiszen addig csaknem teljes egészében importból elégítették ki az igényeket. Ehhez fűződtek gazdasági érdekeik is: a finom áruk gépei termelékenyek, a beruházás gyorsan megtérül, s a termelői ár is kedvezőbb a durva árukéval. De a hetvenes évek közepére már a vásárlók nézeti egészen mások. Hiány van durva árukból, főleg férfi és gyermek zokniból, harisnyadrágokból, s a kétféle árucsoport értéke is ára nincs összhangban. (A világpiacon két pár női szintetikus harisnyadrágot lehet kapni egy pár flór zokni árértékéért, nálunk éppen fordítva.) Ezért a nagyvállalat, ebben a tervidőszakban gyors „gyerekprogramot” hajtott végre. Mérséklődött is a hiány, de az alapvető gond még nem oldódott meg.

Azt mondhatnánk: erre „találták fel” a nemzetközi szakosodást. Gyártsunk — ha már erre rendezkedtünk be — minél több finomáru, adjuk el külföldön, és importáljuk a hiányzó mennyiséget. Csakhogy a világpiacon nem a mi fejlesztési elképzeléseinkhez igazodik: a magyar finom áru szinte eladhatatlan a tőkés piacokon, viszont jóval több durva árut exportálhatnánk, mert ezek a termékek ott is keresettek. A szocialista és a fejlődő országokból is inkább finom árut lehet beszerezni; durva árucikkeket ők is inkább tőkés piacokra viszik. Erdemes ehhez megfontatni, hogy a belföldi forgalomban jelentőssé vált a „turista-import”, nehezítve az eligazodást, hogy miből, mennyi kell valójában.

Összegezés — számokban

Tavaly, az év végén a kereskedelem tízmillió forint értékű „elővásárlással” segítette az ipart, s készletei az idén mégis egymillió forinttal alacsonyabbak, mint a korábbi évek hasonló időszakában; nem azért, mert ennyire „megy” az áru, hanem mert ennyivel kevesebbet rendeltek. Számokkal kifejezve: a gyár 65 millió pár harisnyát gyárt, 1,2 milliárd forint értékben, ebből 200 millió forintnyit exportált, zömében tőkés piacokra, kedvező áron. Belföldre tavaly is, az idén is 33 milliót ad (a kereskedelem ennél kevesebbet rendelt, de valamivel többet vett át az elmúlt évben). Az első negyedévre viszont mindössze 7,5 millió párra kaptak megrendelést, ami aránytalanul kevés. A gyáriak azt mondják: ha nincs tartós belföldi igény, eladják a többletet külföldön, mert a világpiacon most van a „szezon”. Értjük — bólogatnak a kereskedők —, de ha kemény lesz a tél, itthon is több kell.

Ennyit lát ma a kívülálló a „legjobb” együttműködő kereskedelmi és iparvállalat közös tervezéséről, piacfeltárásáról... kockázattalálásáról...

Bossányi Katalin

Vegyianyag-kereskedelem

Tisztítószerebőség — festékhiány

A készletek lehetővé teszik, hogy — a seprűhiánytól, a szűkösebb kefe-, ecetválasztéktól eltekintve — a közelgő tavaszi nagytakarításokhoz a korábbinál jobb ellátást nyújtson a vegyianyag-kereskedelem.

A fővárost és három megyét közvetlenül ellátó, s a külkereskedelem közreműködésével az egész szakma importjéről gondoskító Vegyianyagkereskedelmi Vállalat nemcsak az évszaktól társra, hanem az egész évi zavar-talan áruellátásra is felkészült. A tavalyinál hat-nyolc százalékkal nagyobb forgalmához szükséges árufedezetet szerződésekkel már biztosította, többségében a hazai ipartól. Ily módon lehető-

ség van a forgalom célszerű növelésére, a minőség kívánatos javítására. A Belkereskedelmi Minisztérium ezért is tiltotta meg a kiskereskedelemnek, hogy közvetlenül átvégyen az ipartól olyan termékeket, amelyeket a nagykereskedelem minőségi kifogások miatt visszautasított.

Nem teljesen megnyugtató még a festékellátás. A kínálat a tavalyi hét százalékkal szemben az idén várhatóan csak 2 százalékkal bővül. A szűkös kapacitás miatt hiányzó egyes fajtákat részben más hazai gyártmányokkal és importálással igyekeznek pótolni. A fő gondot az okozza, hogy az üzemek csökkentik a lakosságnak leginkább szükséges kisdobozos csomagolást.

Tótágas

Másfél napja tart a tanácskozás, a tizenvalahányadik felszólalást hallgatjuk. Vagy inkább csak halljuk. Sőt, talán már nem is halljuk. De én jegyzeteket. Szinte automatikusan írom le a mondatot: „A szocializmus hozza meg azokat a gazdasági feltételeket, amelyek...” Itt megáll a kezemből a toll, mert mintha nem stimmelne valami a filemnek. Végigfutom a leírt mondatot. Igen, azt olvastam (1) fel a Nagygyár küldötte, hogy a szocializmus hozza meg... Finoman bokán rügöm a mellettem ülőt, akivel történetesen együtt jártunk polgár szeminariumra a bölcsészkaron: hallottad, mit mondott? Összerezzem. De hogy hallotta. Eléteszem a jegyzetblokkot. Elolvassa, aztán lehajtja a fejét és a régi cinkos mosolyal sugja: biztos hiányzott.

Jó, én se voltam ott minden szeminariumon, többször akadt „fontosabb” dolgunk a Múzeumkertben. De kizártnak tartom, hogy éppen azt mulasztottam volna el megtudni, hogy a szocializmus hozza meg... Valamilyen gazdasági feltételeket. S azt se hiszem — bár sajnós, húsz éve már —, hogy időközben elavult volna, amit viszont az előadásokon jegyzeteltem. Márpedig aszerint, mintha tótágast állna a szobanforgó megállapítás. Emlékezetem szerint ugyanis a gazdasági feltételeket nekünk kellene „höz-nunk”, s azok nyomán „jönné” a szocializmus. (medve)

Dijkiosztás — bányászoknak

Huszonegy brigád nyerte el „A szénbányászat kiváló brigádja” négy akna a „Kiváló akna” címet a Magyar Szénbányászati Tröszt éves pályázatán, amelyet tavaly irtak ki negyedik alkalommal. Az előző évinél több brigád került a győztesek közé, mert most először külön értékelték a lejtős aknát hajtó, a hagyományos technológiájú munkahelyeken dolgozó vágóhajtó, valamint a külfejtési brigádok versenyt. Három akna és tizenhét brigád részesült vezérigazgatói dícséretben. Az összesen 1,8 millió forint értékű díjakat a bányák április 4-én, illetve május 1-én ünnepségein adják át.

A versenyben a legtöbb pályadíjat, illetve vezérigazgatói dícséretet — 11-et — az orosz-lányi bányászok nyerték el. Egyébként tavaly az orosz-lányiak fejtették be elsőként éves tervüket, és ők adták a legnagyobb mennyiséget terven felül.

Felmelegedés

A várható időjárás az ország területére ma estig: napközben időnként már megnövekszik a felhőzet, de csapadék nem várható. A déli szél fokozatosan megélénkül. A legmagasabb nappali hőmérséklet plusz 3 és plusz 8 fok között alakul.

Lassú az apadás a Tiszán

Újabb vízfeltörés Szolnok térségében

A Közép-tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság tegnap Tiszafüredtől Nagykőrűig harmadfokú másodikfokúra mérsékelte az árvízvédelmi készültséget. Nagykőrűtől Algyőig azonban még harmadfokú erőket vigyázzák a Tiszát, s ugyancsak harmadfokú készültség őrzi a Hármas-Körös alsó szakaszát is. A tiszavölgyi árvédelmi vonalak 841 kilométer hosszú szakaszán tartanak árvízvédelmi készültséget, s ebből 417 kilométer hosszú gáton harmadfokú készültséget. A védekezésben részt vevő 3 ezer vízügyi dolgozó elsősorban őrzési, figyelő-

szolgálati és karbantartási feladatokat lát el.

A Tisza azonban még mindig nagyon lassan apad, Szolnoknál a tetőzés óta alig egy méterrel, Szegegnél pedig 82 centiméterrel csökkent a vízszint. A gátakat tartósan áztató nagy víztömeg nyomására Szolnoknál, a tiszaligeti üdülőterület körzetében újabb beavatkozásra került sor, mert a tanácsi körtöltés mögött víz tört fel a talajból. Kedre virradó éjszaka mintegy 400 embert mozgósítottak a vízfeltörés elhárítására. Bevetettek 40 tehergépkocsit és négy rakodógépet is a védekező anyagok elsősorban a homokzsákok szállí-

tására. A késő délutáni óráig a vízfeltörés mintegy 25 ezer homokzsákkal vették körül, úgynevezett ellennyomó medencét építettek, amelyben a fokozatosan összegyűlő víz a közlekedőedények törvénye szerint a megfelelő szintet elérve kiegyenlítődik és megállítja a feltörést.

Az utóbbi 24 órában a Tiszántúlon 4400 hektár víztelenítettek. Jelenleg 58 ezer hektárt borít a belvíz, s ebből 14 300 hektár vétesterület. A vízügyi igazgatóságok szivattyútelepei és hordozható berendezései másodpercenként 256 köbméter vizet vezetnek el az elöntött területekről.

Készülődés

a lipcsei vásárra

Már több mint 20 országból érkeztek árufeladások, különböző kiállítási tárgyak a március 11-én megnyíló lipcsei tavaszi vásárra. Számos ország szakemberei, így több szocialista állam között Magyarország, valamint India, Japán, Svédország és az NSZK vásárrendezői már a helyszínen dolgoznak. A világ legnagyobb nemzetközi szakvásárának az idén 22 csarnokban, 30 pavilonban, és 16 egyéb épületben adnak otthont. Megkezdődött annak a kiállítási anyagnak a helyszíni összeállítás is, amely a KGST 30 éves fejlődését kívánja bemutatni.

A magyar népgazdaság az eddigi legnagyobb kiállítási területen — 4 ezer négyzetméteren —, 35 külkereskedelmi vállalattal képviselteti magát Lipcsében. A magyar vállalatok elsősorban elektrotechnikai és műszeripari berendezéseket, élelmiszeripari gépeket, mezőgazdasági gépeket, és különféle fogyasztási cikkeket mutatnak be, köztük számos olyan cikket, amely a KGST komplex programja keretében termelési kooperáció, illetve szakosítás keretében készült.

Szojvet autófóváros

A félmilliót is meghaladta már a szovjet autófóváros, Togliatti lakosainak száma, holott a városban — korábbi nevén Sztavropolban — egy évtizeddel ezelőtt még fele ennyien sem éltek. A rendkívül gyors fejlődés magyarázata a volgai autógyár, a lassan világszerte ismertté váló Zsiguli-gépkocsik gyártási helye. A gyáróriás ma már százezer embert foglalkoztat, köztük több mint nyolcezer mérnököt. Futószalagjairól általában 22 másodpercenként gördül le egy új Zsiguli, illetve annak valamilyen variációja, köztük az egyre népszerűbb luxus-terepjáró.

HALÁLOZÁS

BÉLAI FERENC, a Szocialista Hazáért Erdemrend kitüntetettje, aki 1935 óta volt tagja a pártnak, 71 éves korában elhunyt. Temetése március 3-án, szombaton 15 órakor lesz a Rákosszentúri új köztemetőben — közli az MSZMP VI. kerületi bizottsága, a Vas-, Fém- és Villamosenergiaipari Dolgozók Szakszervezete.

TEMETÉS

DR. SZÉNÁSI GÉZA rendkívüli és meghatalmazott nagykövetség volt legfőbb ügyészének temetése március 2-án, pénteken 15 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

DR. KÓTA JÓZSEF Kossuth-díjas bányamérnök temetése március 2-án 15 órakor lesz Tata-bánya újtelepi temetőjében.

A SZOVJET HADSEREG MŰVÉSZEGYÜTTÉSE nagy sikerű, másorral vendég szerepelt kedden Győrött, a Rába Művelődési Központban. A 110 tagú együttes a Szovjetunió népeinek folklorjából adott izelítőt.

KUVAITI ÁREMELES. Kilenc százzalikkal, barrelenként 1,2 dollárral emeli a nyersolaj értékesítési árát Kuvait, jelentette be a Middle East Economic Survey, kedden megjelent különkiadásában Azbi al-Szabah kuvaiti olajipari miniszter.

Újjászületik a Borostyánterem

Gondos kezek sokéves munkája eredményeként rövidesen ismét látható lesz a „világ nyolcadik csodájának” számon tartott Borostyánterem. A pártalan értékű, száz négyzetméteres Borostyánterem híre rögtön elkészülte, 1709 után beljára a világot. A borostyánkő-gyűjtemény 1755-ben a Téli-palotából a Pétervári melletti Carskoje Szelobeli Katalin-palotába szállították át, ahol csaknem két évszázadon át épségben megőrizték. 1941-ben a fasizmus az ékszeres dobozokat, dohányszelencéket, sakk-készleteket és a különböző szobordíszeket mind elszállították. A kincsetek legutóbb a háború végén Königsbergben, a mai Kaliningrádban látták, s azóta nyomtalanul eltűntek.

Borisz Bilinov mérnök, felesége és fia, akik mindhármán a Lett SZSZK népművészet, öt évvel ezelőtt hozzáálltak a lehetetlennel látszó munkához. A fennmaradt fényképfelvételek segítségével rekonstruálták a Katalin-palota egykori gyöngyszemének makettjét, amelynek alapján megkezdtek a Borostyánterem újjászületését. A munka méreteit érzékelteti, hogy befejezésig ezerkilétszáz kilogramm borostyánkővet kell megmunkálniuk.

KIÁLLÍTÁS KERTMŰVELOK-NEK. A háztáji és kisegítő gazdaságok termelését elősegítő mezőgazdasági eszközök és kisgépek árusítással egybekötött kiállítását nyitották meg kedden a budapesti Skála-nagyáruházban. Olyan mezőgazdasági szerűkat, motoros munkaeszközöket is kínálnak, amelyek idáig nem szerepeltek az áruház választékában.

KÉPESLAP-GYŰJTŐ MATRÓZ. A leningrádi Nyikolaj Tagrin nemcsak a világ legnagyobb — hétszáz ezer darabos álló — képeslap-gyűjteményével dicsekedhet, hanem azzal is, hogy távoli tájakat ábrázoló lapjainak jelentős részét a helyszínen vásárolta. Tagrin két diplomával a zsebeben (zeneszerzést és művésztörténetet tanult) beállt matrónak. A távoli vidékekre elvezető útjai során kereste legnagyobb részét képeslapokra költötte, így vette meg egyedülálló gyűjteményének az alapját.

NAGY EREJŰ ROBBANÁS történt hétfőn éjjel a francia pénzügyminisztérium épületének harmadik emeletén. A robbanás, amely emberáldozatot nem követelt, de jelentős anyagi károkat okozott, a hatóságok szerint az egyik mosdóban elhelyezett pokolgép idézte elő.

ÓRIÁSI ŰSZÓ HÁZAT gyárt Jaján egyik legnagyobb hajógyára. A 66 méter hosszú, 32 méter széles és 28 méter magas hajót 1980-ban akarják üzembe állítani az Arab-öböl mentizakuni olajmezőn. A szántóképpel vezérelt központot kívül lakásokat, éttermet, uszodát, sőt helikopter-leszállóhelyet is építenek a hajón.

ÚJABB BERZSENYI-EMLEKHELLELYEL gazdagodott a Vas megyei Kemeszalja: Kemes-sömjén határában társadalmi összefogással rendbehozták, felújították Berzsenyi Dániel egykori pincéjét és a hozzá tartozó épületet. A nagyméretű pincét a termelőszövetkezet hasznosítja, a föltötte levő épület pedig kulturális célokat szolgál.

A KOREAI NÉPI DEMOKRATIKUS KÖZTARSASÁG szocialista mezőgazdaságának fejlődését bemutató dokumentációs kiállítás nyílt kedden a Vörös Csillag Gépgyár művelődési házában. A kiállítás — amelynek megnyitóján ünnepségen jelen volt Kim Ze Szuk, a KNKD budapesti nagykövete —, mintegy félszáz fotó segítségével nyújt bepillantást a távoli ország mezőgazdaságába.

„MESEAUTO”. Egy Los Angeles-i árverésen 400 000 dollárért kelt el egy 1936-ban gyártott Mercedes-Benz luxusautó. Szakértők szerint a montecarlo-i vásárló az eddigi legnagyobb összeget fizette ki régi autótért. Ugyanezen az árverésen egy másik, 1929-ből származó Mercedes 320 000 dollárért talált új gazdára.

EDDIG NYOLCVANHAT HALÁLOS ALDOZATA VAN a riói karneválnak. A zenés-táncos kavalkád minden évben sok emberáldozatot követel. A hatóságok szerint a szombat óta tartó farsangi mulatságban gyakoriak a támadó cselekmények, a lövöldözések, a közlekedési kihágásokból származó halálos gázolások és a súlyos balesetek.

BALATONFELVIDÉKI ÉS BAKONYI TÁJÉKOZTATÓT adott ki a Veszprém megyei Tanács idegenforgalmi hivatala az idegenvezető nélkül közlekedő turistáknak. Az ingyenes kiadvány megkönnyíti a nyaralni, kirándulni vágyóknak azt, hogy hozzájuthassanak az idegenforgalmi szolgáltatásokhoz, megismerjék a nevezetességeket, tájékozódhassanak az alkalmasszerű és a rendszeres programokról.

ÚJ FEJE VAN Elvis Presley viaszszobrának hétfő óta Madam Tussaud hírneves londoni pantopükumban. A múzeum azért kényesült az 1969-ben felállított szobor fejének kicserélésére, mert Presley rajongói több ezer levelet küldtek tiltakozva a nem tökéletes élethűség miatt.

Együtt lopott a család

Autósrodeo a szőlőben

Tudósítónktól. Dinnymezgerelésre indult az emódi földekre 1978. október 8-án a nyékládházi Lakatos Béla a családjával, s végül csaknem emberéletet oltott ki. Savanyvitanival való dinnvét ugyanis már nem találtak, ezért Lakatos a fiát és a menyét a közeli szőlőbe küldte, szedjenek, amit találnak. Addig ő az út mentén kocsijából figyelt, hogy ha veszély van, dudaszóval jelezzen. A fia és felesége össze is szedtek már 20 kilogramm káposztát, 3 és fél kilo karalábét és fél kilo tövestül kirángatott paprikát, amikor rájuk akadt a szőlősgazda rokona, Molnár István. Kiseb csepeté kezdődött. Amíg Molnár vitakozott, Lakatosné a férjével beugrott a kocsiba. El akartak indulni. Molnár a kocsit elé állt, ám Lakatos Béla indított. Ekkor Molnár fölugrott a motorház-

tetőre, s az ablaktörőbe kapaszkodott. Ezek letörték, így mintegy tíz méter után leesett a kocsiról. A homokba azonban felgyvezte a rendszámot, így rövidesen előkerültek a tettesek.

A Miskolci Megyei Bíróság dr. Batta Miklós büntetőtanácsa rablás és felbújtói minőségben elkövetett lopásban találta bűnösnek Lakatos Bélát, ezért 5 és fél évi fegyházbüntetésre, 4 év közügyektől eltiltásra és 2 ezer 500 forint vagyonelkobzásra ítélte. Piát, Lakatos Lászlót hasonló bűncselekmények miatt 2 évi börtönbüntetésre ítélte és 2 évre eltiltotta a közügyek gyakorlásától. Lakatos Lászlónét bűnszegdi minőségben elkövetett rablás büntetése miatt 8 havi végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre ítélték. Az ítélet nem jogerős.

Ötlet

háttha nálunk is akad majd eféle, még feltáratlan „energiatartalék”, s hozzá ötlet, kísérletező kedv is:

„Egyetlen jégkorongmérkőzés tv-közvetítése alatt 10 000 kilowattóra elektromos energiát takarítottak meg Lettorszában. A mérkőzés előtt a tv-bemondó felhívta a nézőket, hogy kapcsolják ki a főlősleges fűtőberendezéseket és oltásuk el a villanyt — a televíziós közben úgyszincs szükség rá. Másfél óra múltán arról értesülhettek a tv-nézők, hogy csupán Rigában 5000 kilowattóra áramot takarítottak meg a köztársaság egészében pedig ennek kétszeresét.”

cs-6

Valószínűleg egyéni ötletből támadt, s egyfajta érdekes — és mindenképp elgondolkoztató — kísérlet lett belőle: lassuk, tudnak-e takarítkoskodni az emberek különbözőbb szükség vagy éppenséggel kötelező előírások nélkül is! Csak úgy jószántukból, belátván — nem kell feltétlenül égni a lakás minden csillárjának, lámpájának, amikor a család ügyis épp a televízió előtt ül. És netán az üresen maradó szobákban is ki lehetne kapcsolni a rádiót, a már úgy is meleg fürdőszobában a hőségáramot.

A kísérlet vasárnap történt. A tanulságait — eredményeit — tegnap már szerterőpítettek a telexek. Közreadjuk —,

Világélelmzés

Versenyfutás veszélyekkel

A közelmúltban több nemzetközi szervezet foglalkozott a világ élelmiszer-termelésével, perspektíváival. Elemzésük egyértelműen megmutatta: a hatvanas évek elejéhez képest a helyzet romlott. Akkor a hiányosan táplált népességet 400 millióra becsülték, napjainkban 500 millióra teszik az éhezők számát. Az élelmiszer-termelés a fejlődő országokban nem növekedett a célkitűzéseknek megfelelően. Az emelkedés az elmúlt évtizedben évente 3 százalékot tett ki, ezt az ütemet jelentősen meghaladni a 70-es években egyelőre nem sikerült. A népesség növekedése egyes régiókban jóval fölülmúlja az élelmiszer-termelést. Ezzel függ össze, hogy például Afrikában az egy személyre jutó élelmiszer-fogyasztás 1977-ben a 15 év előttiének csak 90 százalékát tette ki.

Az élelmiszer-probléma megoldására az ENSZ mezőgazdasági szervezete, a FAO különféle programokat dolgozott ki. Ezek elsősorban azzal foglalkoztak; milyen módon lehet egyáltalán kielégíteni a prognosztizált élelmiszer-keresletet? A szervezet szakértői szerint a kiút a termelés színvonalának emelésében, a jobb öntözésben, a javuló műtrágya-felhasználásban van.

Az ilyen jellegű programok megvalósításának költségei viszont hatalmasak! Ha a jelenleg öntözött földterület nagyságát 25 százalékkal növelni kívánják, úgy kilenc éven keresztül összesen 30 milliárd dollárt kellene befektetni. Ha pedig a megművelt terület egészének 10 százalékos emelése lenne kívánatos, úgy e ráfordítások 1 billió dollárt is elérhetnek. (Egyes régiók szükségleteiről részletesebb számítások is készültek. Eszerint például ahhoz, hogy a Szahel-övezet századunk végére önellátóvá váljon, minimálisan 3 milliárd dollár kell.)

Arra azonban nincs elképzelés, honnan származzon e programok finanszírozása. Ezenkívül az ilyen tervezetek kidolgozóit azzal sem foglalkoznak, mi az, ami jelentősebb beruházások nélkül is javíthatná a fejlődő országok élelmiszeri helyzetét.

A Világélelmzési Tanács legutóbbi, manilai közgyűlésén például az előterjesztett jelentés a fejlődő országokat is kritizálta, mivel nem gondoskodtak megfelelően a rendelkezésre álló élelmiszer igazságos elosztásáról sem. Tény: a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet szakértői is kiemelték, hogy sok országban meglesse az élelmiszer, azonban a rászorulóknak képtelenek megőszárolni.

Társadalmi tényezők

Az ILO Dél- és Délkelet Ázsiában végzett kutatás alapján vonta le következtetéseit, amire pedig jelentése rámutat, nem is annyira gazdasági, mint társadalmi probléma. Vizsgálataiban a szakértők rámutattak az egyenlőtlen földbirtokmegoszlási viszonyokra, és megállapították, hogy az éhínség — a társadalmi tényezők következtében — egy adott országban az élelmiszer-termelés növekedése ellenére is emelkedhet. Ennek az álláspontnak megfelelően a szervezet egy éve alatt tartott világfoglalkoztató konferencia az alapvető szükségletekről elfogadott akció-programjában az agrárreform szükségességét hangsúlyozta az élelmiszerkérdés megoldásánál. Ezen az úton ugyanis nem csupán a mezőgazdasági birtokstruktúra javulna, hanem az ágazat foglalkoztatottsági gondjai enyhülnének. Az élelmiszeri válság elhárítása tehát egyrészt nemzetközi összefogást kíván, másrészt pedig társadalmi változások nélkül aligha oldható meg.

G. Gy.—Sz. P.

Az Agrober-hez csatolták az ÉLTERV-et Új nagyvállalat

A tervezői és a beruházásszervezői munka január 1-től egyetlen vállalatnál összpontosul a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban — az Agrober-hez, a Mezőgazdasági Tervező és Beruházási Vállalathoz csatolták az ÉLTERV-et, az Élelmiszeripari Tervező Vállalatot. A két vállalat tevékenységének határvonalait újabbak csaknem lehetetlen volt meghúzni, a mezőgazdasági termelést mind több gazdaságban egészíti ki élelmiszerfeldolgozás, ugyanakkor élelmiszeripari üzemek is egyre gyakrabban telepítenek előfeldolgozó létesítményeket a „helyszínre” téveszkibe, állami gazdaságokba. Másfelől a két vállalat tervezői gárdája gyakran egymást „átfedő” feladatokat oldott meg. Az elmúlt években a mezőgazdasági üzemek sokszor lényege-

sen nagyobb kivittl értékű terméket rendeltek, mint aminek megvalósítására lehetőségük nyílt. Az Agrober a jövőben igyekszik elejét venni az effajta indokolatlan megrendeléseknek. Az összevonással szabaddá tett mérnököket, technikusokat a beruházásszervezésnél foglalkoztatják majd. Fokozatosan tovább bővíti a títusterveken alapuló műszaki fejlesztés egész rendszerét. Új megoldást dolgoztak ki, amely lehetővé teszi a kivitelezők számára az adott lehetőségekhez való rugalmasabb alkalmazkodást: nem magát az építményt, hanem a felhasználásra kerülő szerkezetet tipizálják, s így azt alkalmazhatják, ami a kivitelező rendelkezésére áll, illetve ami a helyi körülmények között a legeredményesebben használható.

Ez ám a karrier!

Harminc fiatal a superképző után — Akiknek nem sikerült

Ebben a történetben minden igaz: valóságosak a szereplők, a helyszínek, a feszültségek. Hogy mégis az általánosabb megfogalmazásnál maradunk, annak oka, hogy az érintettek — miért, miért nem? — nem kívánják nevüket adni mondandójukhoz...

Történt pedig, hogy a vezetők képzésére és továbbképzésére hivatott intézmény számvetést készített, és megállapította: az elmúlt tíz évben „okított” vezetők 40 százaléka 50 éven felüli volt. Ráadásul az is kiderült: minél magasabb posztot tölt be valaki, annál idősebb, — különösen érvényes ez az iparra, ott is az igazgatókra, vezérigazgatókra. Ebből adódott a következtetés: az üzemi, vállalati középvezetés rohamosan öregszik — kiöregszik.

Szigorú anyag

Fiatalítani kell! De hogyan?

A módszer olymértékben előremutató, hogy érdemes nagyobb figyelmet szentelni a részleteknek. Többosztályú „szűrő” — vállalati, minisztériumi rostával — kiválasztották a népgazdaság legkülönbözőbb területeiről a legmegfelelőbb 28 és 35 év közötti, egyetemi végzettségű, nyelveket tudó, és némi vezetési gyakorlatat már rendelkező fiatalokat. Szigorú szakmai vizsgán, különféle pszichológiai tesztekkel kellett keresztül esniük, ahol nemcsak alkalmasságukat, de törekvéseiket is vizsgálták, míg végül is a többszáz jelölt közül harmincan — túlnyomóan férfiak — vehettek részt a képzőn. A két éves tananyagot a nemzetközi vezetőképző intézmények tapasztalatai alapján állították össze. Foglalkoztak napi politikai ismeretekkel és politológiával, pszichológiával, szervezés-elmélettel és andragológiával (felmúlt-neveléssel) is. A gazdaságpolitikai témakörön belül kiemelt szerepet kapott a világgazdasági folyamatok és a hazai gazdaság kapcsolatainak tanulmányozása, a vállalati irányítási, szervezési módszerek, és számítástechnikai, rendszerszervezési alapismeretek oktatása. Ehhez járult még — két választott nyelven — az intenzív nyelvtanítás.

A két éves tanfolyamot államvizsga zárta; ahol nemcsak a tanultakról adtak számot a hallgatók, de „saját” — delegáló — vállalatukról készítették esettanulmányt, — a helyi gazdálkodás neuralgikus pontjaira rávilágító — körképet, méghozzá olyan sikerrel, hogy az egyetemi tanárokból, akadémikusokból álló vizgabizottság a tanulmányok zömét kisdoktori értekezésnek ajánlotta. A két éves tanfolyamot egyaránt hasznosnak minősítették a szervezők, a tanárok, a résztvevők és az ajánló vállalatok — minisztériumok. Készen állt tehát 30 tetrékész „super-menedzser” akik égetek a vágtyól, hogy a tanultakat a gyakorlatban is kipróbálják, kamatoztassák. A tanfolyam több, mint egy éve befejeződött. A végzettek jelentős hányada — 10—12 ember — vagy nem tudott visszamenni „ajánló” munkahelyére, vagy ha igen, egzisztenciális gondokkal, finomabban fogalmazva, körvonalazhatatlan rosszérzésekkel, bizonytalansággal, zavarral, a feleslegesség nyomasztó érzéseivel küzd.

Igazságtalanok lennénk, ha nem beszélnénk először azokról,

akiknek társadalmilag, és egyénilig egyaránt „bejött” ez a vezetőképző — annál is inkább, hiszen ők vannak többségben. Ők azok, akik — jó értelemben véve — gyors karriert csináltak; előbbre jutottak saját vállalatuknál, illetve a nagyvállalat, vagy a rokon terület vezetői apparátusában foglaltak el irányító posztot. Szaktudásukat megbecsülik, képességeiket elismerik, — nem csak anyagilag! Módot kaptak elképzeléseik kipróbálására, az elmélet és a gyakorlat ütköztetésére, elemzésére. S, ha hibáznak — megkapják a tévedés jogát is. Környezetük nem figyel elrosszul? Nem azt akarja a vállalati-inté-

Volt, akit nagy ovációval fogadtak, ünnepeltek, dicsérték, ám miután teltek-múltak a hónapok és a frissen képzett szakember egyre türelmetlenebb lett, magas fizetéssel, s egy szaktanácsadói állással próbálták „vigasztalni”, mondván: te vagy a „Nagy Tartalék!” Megint mást szeretettel fogadtak, dicsérték tehetségét, „súlyt helyeztek” képességei mellé szélesebb körű kibontakoztatására. Majd finoman megsúgták — ez a hely nem való neked, ennél jóval többre vagy képes... A harmadiknak hosszú tőprengés után létrehoztak egy teljesen felesleges osztályt, — mert akinek a helyét betölthette volna, még „nem fáradt meg” a munkában. A negyedikkel nem kontórfalaztak: megmondták, a vezetői hely ugyan megüresedett, de mást szemeltek ki betöltésére, s ehhez „megerősítést” is kaptak. Az ötödiknek „felülről” szóltak, a hatodiknak rokonsági kapcsolatokra hivatkoztak, a hetediket, nyolcadikat pedig csak egyszerűen „lógva” hagyták: nem törődtek velük, nem kaptak feladatokat...

Mit akarnak?!

Mondhatni: szűkítsük itt is a kört, legalább jelöljük, körvonalazzuk a konfliktusosabb területeket. Mondjuk a nehézipart, a mező- és élelmiszer-gazdaságot, az építőipart, a gépipart. Csak hogy a területek felcserélhetőek! A jelenségben ugyanis nem a helyszín, hanem a megnyilvánulás módja, formája, stílusa a lényeges. Hiszen sikeresnek, avagy pályája ezen szakaszán kudarcot valló ifjú vezető-jelöltnek minősítettek panaszolták: amikor két év után visszatértek vállalatukhoz, megfagyot körülöttük a levegő, másfajta figyelem csillant a szemekben, mint amit vártak — reméltek. A „mit akar ez az ember” vállalati feszengését a fellettes hatóságok sokak esetében gordiuszi csomóval oldották meg; „kiemelték” őket, mielőtt még a csend felrobbant volna. Csak hogy a jó fizetés, a szakmailag szép megbízatás ellenére a kiemelték nagy része — elégedetlen. Mert nem ezt akarta! Ott akart bizonyítani, ahonnan — erre engednek következtetni az előzmények — lehetőséget, bátorítást kapott: saját szakterületén. Operatív munkát végezve, kézzel fogható módon segítve vállalatának előbbrejutását. És ezt — bármily furcsa is — nem pótolja a köpöntben, a trösztben, a minisztériumban betöltött fő- vagy alosztályvezetői beosztás.

Végül is, ha hagyjuk elkedvetlenedni az ambiciózus fiatal mérnököket, közigazdát, ha látszattan munkakörökkel pótoljuk a valódi, vagy ha kiemeljük őket — ez — mind a vállalati „csendes víz”-nek, a közpánszernek kedvez. Mert a nagyobb követelményekhez sokszor újítani, kezdeményezni kell, nemcsak életkorban, módszerekben, hanem szemléletben is. Ezt a folyamatot lehet gyorsítani, erjeszteni „alulról”, „felülről”. De megoldani csak belülről, ott lehet — a vállalati közegekben — ahol az új, nagyobb igények ébrednek.

Bossányi Katalin

Lengyel réz Belgiumnak

Elektrolitikus réz szállításáról írt alá szerződést a lengyel Impexmetal és a belga Societe Generale des Minerais. A megállapodás értelmében 1979—1982-ben a lengyel cég mintegy 28 ezer tonna kiváló minőségű rézet szállít a belga félnek. Ugyanakkor szerződést írtak alá arról is, hogy Belgium hitelt nyújt a lengyel rézipar fejlesztéséhez.

A Peugeot megveszi a Chrysler FC-t

Európa legnagyobb autógyára, a Peugeot—Citroen Művek újabb nagy értékű üzletkötést jelentett be: 80 millió dollár értékben felvásárolja a Chrysler Corporation,

HORIZONT

a harmadik legnagyobb autógyár egyik érdekeltiségét: a Chrysler Financial Corporation nevű pénzügyi társaságot, amely pénzügyi műveleteket bonyolít le Nyugat-Európában. Az eladást az érintett országok kormányainak és a Chrysler hitelezőinek kell még jóváhagynia.

Anglia kőolajtermelése

Az északi-tengeri olajkitermelés révén Anglia megkészszeríti 1979-ben nyersolajtermelését — nyilatkozta Anthony Benn angol energiagazdálkodási miniszter.

Benn szerint az 1978. évi 50 millió köbtonnás termelésről újabb olajmezők üzembe állításával a kitermelés 80—90 millió köbtonnára növekszik 1979-ben és ezzel „Anglia jó úton halad az 1980-ra kitűzött önellátási cél megvalósítása felé”.

Francia gépipart

Óriás szerszám-gépet készítő francia megrendelésre a lengyel Poñar-Zawiercia nehézszerkezetgyár. A TCE—200 jelzésű gépet a francia cukorgyártó ipar óriás hordók gyártására használja. A gép 6 méter hosszú munkadarabok századmilliméteres pontosságú megmunkálására képes.

Amerikai—kínai kereskedelmi tárgyalások

Az Egyesült Államok és Kína a diplomáciai kapcsolatok felvételét követő első hivatalos kereskedelmi tárgyalásként folytatni fogja az 1978. augusztusban nagyobb textilüzlet lebonyolításáról megkezdett tanácskozásait — közölte kedden Washingtonban a Fehér Ház. A kereskedelmi tárgyalásokat közvetlenül Teng Hsziao-ping kínai miniszterelnök-helyettes január 29-én kezdődő washingtoni látogatása előtt fogják megtartani. Bejelentették azt is, hogy *Juanita Krebs* kereskedelmi miniszter és *Michael Blumenthal* pénzügyminiszter március végén Pekingbe utazik.

Leninváros

Javuló vendéglátás

Tudósítónktól.

A Leninváros és Vidéke Áfész nagy gondot fordít a körzetében levő üzlethálózat korszerűsítésére, bővítésére. Hejőpáiban negyeémillió forintot költséggel felújítottak egy bisztrót, ahol egyidőben hatvan személy étkezhethet. Hasonló vendéglátó egység épült Leninváros óvárosában is. Az áfészhez tartozó kőszékek közül Hejőszalonra egy új önkiszolgáló bolttal gazdagodott.

Modul malacnevelő

Másfél év helyett hat hét alatt épült fel az az új malacnevelő, amelyet az Agárdi Állami Gazdaságban terveztek, s amelyet az országban elsőként a Tiszaberceli Bessenyei György Termelőszövetkezetben állítottak fel. Az épületet acélvázszerkezettű, alumínium borítású, az alján sűrű szövésű, rostaszerű anyaggal ellátott, modulrendszerű elemekből rakják össze. Az így összeállított — egyenként 60 malac befogadására — malacnevelők előnye, hogy összeszerelésüket néhány lakatos szakmunkás is megoldhatja, s az építési költség férőhelyenként a régi ötezer helyett háromezer forint. Az új-fajta malacnevelők iránt máris nagy az érdeklődés Szabolcs megyében. A nagycserkeszi Kossuth Tsz és a Balkányi Állami Gazdaság vezetői már jelezték: sertelepeik rekonstrukciója keretében ezekből is többet akarnak felállítani.

Harminc mérföldre a parttól

Kísértethajó lett az Androsz Patria

Továbbra sincs nyoma a Karib-tengeren a hétfőn, eddig ismeretlen körülmények között felrobant Androsz Patria nevű tartályhajó eltűnt személyzetének.

A spanyol kikötők halászái követelik, hogy a teherszállító tankhajók tartsák tiszteletben az ország 200 tengeri mérföldben megállapított tengeri határait.

A sérült hajó, amelynek testében egy mindaddig ismeretlen eredetű robbanás következtében óriási lék keletkezett, és amelyből változatlanul ömlik az olaj a tengerbe, jelenleg Spanyolország északnyugati partjai mentén halad, ember nélkül, automata kormányzással tartva az irányt és a parttól való állandó 30 tengeri mérföld távolságot. Egy holland hajómentő társaság arról tárgyal a spanyol hatóságokkal, hogy az „Androsz Patria”-t egy félreeső kikötőbe vontatná, ahol esetleg még a tartályban maradt olajat meg lehetne menteni. Egyelőre azonban semmi remény sincs arra, hogy egyetlen kikötő is hajlandó lenne befogadni a sérült hajót.

Apadás a Felső-Tiszán

Továbbra is zord a tél Európa-szerte

(Folytatás az I. oldalról)

A budaörsi repülőtéren a viharos erejű szél a MEM repülőgépes növényvédelmi szolgálat több helikopterét és merevszárnyú repülőgépét felborította, s a hangár tetősízelésének mintegy 50 százalékát is felszaggatta. Az Útinformtól kapott tájékoztatás szerint az ország főútvonalai mindenütt két sávbán járhatók. A gépkocsivezetőknek azonban továbbra is nagy figyelemmel, óvatosan kell közlekedniük, mert a főútvonalak egyes szakaszain jeges és síkos az útburkolat, elsősorban Szabolcs, Hajdú, Szolnok, Békés, Csongrád, Bács-Kiskun Baranya, Somogy és Zala megyében. A Volán 20-as számú vállalatának Engels téri autóbusz-pályaudvaráról menetrendszerűen érkeznek és indulnak már az autóbuszok, s megszűntek a késések is.

Tudósítónktól.

Árhullám vonul le a Felső-Tiszán. December végén a Szamos és a Kraszna vízgyűjtő területén átlagosan 80—90 milliméter csapadék hullott, s emiatt a Tisza vízszintje Vásárosnaménynál csaknem 9 métert emelkedett, így csupán 42 centiméterrel maradt el az 1970-ben mért legmagasabb vízállástól. Az árhullám kedden tetőzött, 870 centiméterrel. A levonuló ár a gátakat, a töltéseket nem károsította. Így — bár a védelmi osztágot riasztották — nem volt szükség beavatkozásra. Az áradás fennakadást okozott azonban a közlekedésben. Záhony és Vásárosnamény között az út Mezőladány határában a hullámtéren eladát, s ezt a részt — körülbelül 300 méteres szakaszon — a víz elöntötte, a közúti közlekedés szünetel.

ÖT AUTÓBUSZVÁRÓT, hat sportpályát, ifjúsági parkot, játszótérket, utakat és járdákat, munkásmozgalmi emlékhelyeket építettek 1978-ban Tatabányán a város lakói. Az üzemi brigádok pedig bölcsődét, óvodát, iskolát és napközi otthont segítettek 3,2 millió forint értékű társadalmi munkával.

SÁROS ANDRÁS MIKLÓS grafikusművész tárlata tegnap nyílt meg a hőmezővársárhelyi Medgyessy-teremben, ahol a művész harminc alkotását tekintheti meg a közönség.

TIZENKÉT FÁRAÓ SÍRJÁT FEDEZTEK FEL Asszuán környékén az egyiptomi régészek. Az egyik sírban egy kis üvegkrokozidilust találtak, amely arról tanúskodik, hogy a régi Egyiptomban fejlett volt az üvegipar. Egy másik sírban győző alakú ezüst gyűrűre bukkantak.

MŰKINCSRABLÓK. Egy francia csempallást gyakorlás közben lepték meg és rabolták ki francia tengerparti otthonában hétfőn éjszaka. Eppen magnetofonra jászotta következő hangversenyének műsorát, amikor a rablók behatoltak házába és a székhez kötötték. Elvitték a művész több tízezer frank értékű festményeit.

A BENZIN ÁRA IRÁNBAN — a világ egyik legnagyobb olajtermelő országában — a világon a legdrágább. Két napig kell sorban állni 10 liter benzintért, a szuperbenzin 15 cent helyett, most 3 dollár a feketepiacon.

VEGYI GYÁRAK A HOLDON. Robert Waldron, a houstoni holdkutatóintézet tudósa szerint a Holdon minden feltétel megvan, hogy az ott található érclelő és más anyagokat feldolgozó gyárakat építsenek tizenöt év múlva. Ezeket a termékeket elsősorban az űrkutatás céljaira használnák, de a földön is alkalmazhatnák.

KOLERÁBAN harminhat személy meghalt az északi tartományban, az októberben kitört kolerajárványban — Közölte Zambia hivatalos hírügynöksége.

NYOLC ARAB ORSZÁG központi bankjának képviselői kezdetek kedden tárgyalásokat a közelkeleti térség pénzügyi fejleményeiről és az arab tőkeozgás fejlesztéséről. Az értekezlet háromnapos.

ELLOPTAK A KERÉKEKET a vandormozsi autóbuszról vetítés közben a jugoszláviai Priboj melletti Sjeverin faluban.

Guyana — Georgetown

Megkezdődött a gyilkos szekta pere

A guyanai Georgetownban kedden megkezdődött Leo Ryan kaliforniai demokrata párti képviselő feltételezett gyilkosának pere. Ryan november 18-án gyilkolták meg Guyanában, ahol vizsgálatot folytatott a „Népek Temploma” elnevezésű szekta ügyében. A szekta tagjai ugyanaznap kollektív öngyilkosságot követtek el, vagy lemészárolták őket vezetőjük, Jim Jones embelei: 914-en meghaltak.

Ryan képviselő feltételezett gyilkosa Larry John Leyton, 32

A MONTE CARLÓBAN rendezett nemzetközi turisztikai filmfesztiválon az IPV filmstúdió nyerte „Utazás” című filmjével a nemzetközileg legjobban forgalmazható idegenforgalmi film díját.

SASETETŐKET állítottak fel a hortobágyi halastavak mentén, az idén szokatlanul nagy számban érkezett óriás madarak. Jó körülmények között tölthessék a telet.

AZ ÉSZAK-EGYIPTOMI Kátr Esh-Sheikh városban kedden több mint negyvenezer akarták megtekinteni az ennél jóval kisebb befogadóképességű stadionban megrendezett tornaversenyt. A sportrajongók ezreit nem jutott hely a lelátókon, emiatt a padsorok közötti átjárókban telepedtek le. A rendőrség először békés eszközökkel próbált rendet teremteni. A felüldöbött szurkolók követkivel támadtak a rendőreire, s a kavargó tolongásban a nézők közül négyet agyontaposáltak, nyolc ember súlyos sérüléseket szenvedett. Az egyiptomi miniszterelnök elrendelte az eset kivizsgálását.

A LATIN-AMERIKAI szakszervezeti források szerint a tőkés világgazdaság válsága miatt Latin-Amerikában több mint harmincmillió ember munkanélküli, vagy csak rész munkaidőben foglalkoztatott.

KÖNYVTÁR A SZÁLLODÁBAN. A szigetvári Oroszlán szállóban könyveket kaphat a vendég, ha elalvás előtt olvasni kíván. A várbaráti kör saját gyűjteményéből letéti könyvtárat helyezték el a fogadóban, ahol elsősorban szigetvárhoz fűződő kiadványokat kaphatnak az érdeklődők.

A SZINVAKOK részére szerkesztett különleges szemüveggel végeztek kísérleteket a szeczinai műegyetem kutatói. A szerkezet lehetővé teszi, hogy a szinvakok megkülönböztessék a színeket.

A KIRÁLY FÜRDŐ gőzostályát a szükségessé vált felújítási munkák miatt bezárták, s előreláthatóan májustól fogadta ismét vendégeit. A munka során korrozíóálló csővel cserélik ki a régi vezetékrendszert, korszerű szellőzőberendezést építenek be a gőzfürdő kupolájába, kicserélik a csemepeburkolatot és a gőzkamrák berendezéseit is.

HATEZER MŰKINCS TÚNT EL nyomaianul 1966 és 1976 között Olaszországban. A torinói La Stampa című lap szerint ez annyit, mintha az ország 142 állami múzeuma közül tíz közepes nagyságú elloptak volna.

A magas vízállás miatt nem járnak a kompok Dombrád és Tiszadob között. A folyó felső szakaszán lassú ütemben megindult az apadás. További vízszintemelkedés várható viszont még Záhony, Tiszabercel és Tokaj térségében. A Felső-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság szakemberei szerint a folyó a jövő hét közepére ezeken a szakaszokon is visszatér medrébe.

*

Várható időjárás ma estig: változóan felhős lesz az ég, szóróvályósan várható kisebb havazás, hózapór. Az északnyugati, északi szél napközben időnként még megélelnk. A hőmérséklet délután mínusz 5, mínusz 10 fok között alakul.

A Duna vízállása tegnap Budapestnél 250 centiméter volt.

Eltemették Franyó Zoltánt

Szerdán Temesvárott a román kulturális élet számos kiemelkedő képviselőjének jelenlétében vettek búcsút és temették el a 91 éves korában elhunyt Franyó Zoltán író, műfordító és publicistát.

A temesvári írók társasága székházának márványteremében, a Román Írószövetség saját halottjaként ravatalozták fel.

A ravatalnál Lucia Zamfir, a Temes megyei szocialista művelődési és nevelési bizottság alnöke, Domokos Géza, a Román Írószövetség titkára mondott búcsúbeszédet.

A magyar írószövetség képviselőjében a sírnál Kovács Sándor Iván, a Kortárs főszerkesztője búcsúzott az elhunytól. A Magyar Népköztársaság bukaresti nagykövetségének koszorúját Kalmár György nagykövetségi tanácsos helyezte el.

HALÁLOZÁS

FÁBIÁN LÁSZLÓ, a pécsi bányák nyugdíjasa, a Szocialista Házért Erdemrend kitüntetettje 75 éves korában elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása január 11-én, csütörtökön délután 3 órakor lesz a Farkasréti temetőben — közli az MSZMP XI. kerületi bizottsága és a Magyar Partizán Szövetség.

KISS ISTVÁN, nyugalmazott rendőr ezredes, a Szocialista Házért Erdemrend kitüntetettje, 70 éves korában elhunyt. Temetése katonai tiszteletadással január 8-án, hétfőn délután 2 órakor lesz a Rákócziúti újközműtőben — közli az MSZMP XI. kerületi bizottsága, a Magyar Partizán Szövetség és a Bélygymintázó.

TEMETÉS

A Kulturális Minisztérium, és a Fővárosi Operettszínház közli: Honthy Hanna temetése január 8-án, délután 2 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

Halálos balesetek

Pest megyében, Agoston Miklósné 47 éves segédmunkás örbölyáni lakásán eddig ismeretlen okból tűz keletkezett. Agoston Miklósné kimentekült az udvarba, de ott összeesett és meghalt. A vizsgálat szerint halálát feltehetően szénmonoxid-mérgezés okozta.

Bács-Kiskun megyében, a kiszálási vasútállomáson egy áthaladó gyorsvonat halálra gázolta Kutasi György 21 éves segédmunkás, kiskunhalasi lakost, aki a vizsgálat szerint figyelmen kívül tartozott a vágányok között.

Győr belterületén Hoffmann János 20 éves vegyipari szakmunkás, helyi lakos motorkerékpárjával egy tehérgépkocsinak ütközött, s olyan súlyos sérülést szenvedett, hogy a kórházban meghalt. A vizsgálat szerint a motorkerékpáros nem adta meg az elsőbbséget a tehérgépkocsinak.

Anglia

Teherfuvarozók sztrájkja

Tegnap bérkövetelő sztrájkba léptek Skócia, Észak-Anglia, és London tehérgépkocsi-vezetői. A sztrájk napok alatt országossá válhat, s elsősorban az ipar nyersanyag-ellátását és a késztermékek elszállítását befolyásolná. A magánfuvarozók a kormány ötszázalékos bérnormájának parlamenti veresége után 15 százalékra emelték ajánlatukat, de a szállítómunkások szakszervezete a követelés alátámasztására most munkabeszüntetést indított.

Az olajvállalatok sorra emelik bérájanataikat és ejtik el a korlátozó feltételeket, hogy elhárítsák a benzinszállító tartálykocsi vezetőinek fenyegető sztrájkját. A szakszervezetek egyelőre mérlegelik az új ajánlatokat, és néhány napra elhalasztották a munkabeszüntetést.

Tojóhibrid kistermelőknek

Tudósítónktól.

Erőteljesen fejleszti baromfi-ágazatát a Bodrogközi Állami Gazdaság. Régi uradalmi épületek átalakításával, nagyszűrt technológiával, a legolcsóbb beruházással olyan baromfitelepet alakítanak ki, ahol 21 ezer darab TETRA SL tojóhibridet helyeznek majd el. A Bábólnáról származó kiváló tenyészanyag 1979-ben már 3,5 millió forint árbevételt hoz a gazdaságnak. A nagyüzemi termelés mellett saját keltetőlepek segítségével ellátják a környék falvait is, hiszen évente 700 ezer darab TETRA H tenyésztojást tudnak eladásra kínálni a kistermelőknek.

Kutatóállomás a jégtáblán

Sajátos csúcseredményt értek el az „Északi-sark-22” elnevezésű szovjet úszó kutatóállomáson: az úszó jégtáblán működő állomás immár hatodizben fogad váltást — hatodik éve sodródik a sarkvidéken.

Az eddigi csúcseredményt az „Északi-sark-16” tartotta négy váltással.